

Po telefonu

V ponedeljek se je na novomeški osnovni šoli Katje Rupena kar 243 učencev pomerilo za naslove razrednih prvakov v znanju. Učenci so pokazali veliko znanja in je bilo nekajkrat treba za zmagovalce še dodatnih vprašanj.

Jutri bodo v Krškem izšle Pustne novice – glasilo krških veseljakov, ki je tudi letos polno duhovitih domislic. Zvedeli smo, da naslovna stran tokrat obravnava „vroči“ odsek ceste Krško–Impoljca.

Za košarkarsko zimsko prvenstvo Dolenjske se je do torka prijavilo že 20 ekip. Na turnirju pa jih bo lahko sodelovalo samo 18, to so fiste, ki so se prijavile do ponedeljka.

Ze trinajstič je bil v torek, 16. februarja, na okrožnem sodišču v Novem mestu obsojen 34-letni Stanislav Brajdič-Bibko iz Zabajka. Lani 28. julija je v Grzeči vasi vlomil v kokošnjak Mihaele Mohar in ukradel 13 kokoši ter petelina. Za to dejanje je dobil leto dni strogega zapora.

ODLIČNA WACHTER IN SERINIJEVA

V nedeljo je bilo na Golteh republiško prvenstvo za cicibane in pionirji v veleslalomu, na Vrheh nad Trbovljami pa republiško prvenstvo v slalomu in veleslalomu za starejše pionirke in pionirje. Na Golteh se je odlično odrezal Aleš Wachter, ki je zasedel med cicibani tretje mesto, Lučka Serini pa je na Vrheh v veleslalomu med pionirkami bila deveta. Nastopilo je še več mladih smučarjev iz Novega mesta, vendar niso imeli takšne sreče kot ta dva mlada tekmovalca.

M. H.

PRAZGODOVINARJI BODO OBISKALI BREŽICE

Skupina udeležencev svetovnega Kongresa prazgodovinarjev, ki bo septembra letos v Jugoslaviji, bo med bivanjem pri nas obiskala Posavski muzej. Do tedaj bodo v muzeju uredili stalno prazgodovinsko in antično razstavo. Prazgodovinske izkopanine iz knežje gomile na Libni so restavrirali v Narodnem muzeju v Ljubljani, antične bronaste najdbe pa obdeluje laboratorij zagrebškega arheološkega muzeja.

VREME

Do konca tedna bo prevladovalo nestalno vreme. Pričakujemo tudi padavine, pretežno kot dež. Znatnih ohladitev ne bo.

Oj, ta pustni čas presneti – v nedeljo, 21. februarja bo ob 10. uri v Šentjerneju kurentova poroka, v torek ob 15. uri bo kronika in program, dan kasneje pa ga bodo ob 15. uri še pokopali. Na sliki – simbol Šentjernejske doline petelin, opozarja mimoidoče, da bo drugi teden v Šentjerneju zanimiva turistična prireditev, vredna ogleda (Foto: S. Dokl) O drugih pustnih šemah po Dolenjskem berite na 20. strani!

ODKRIVANJE, PREPREČEVANJE IN PREGON KAZNIVIH DEJANJ

Ostreje proti kriminalu!

Medsebojno sodelovanje – premalo uporabljena oblika dela – Na območju sedmih občin s 160.000 prebivalci odkrili samo dva zavezanca, ki sta utajila davek! – Število odkritih dejanj upada

„Medsebojno sodelovanje je bilo doslej premalo uporabljena oblika dela!“ so ugotovili na posvetu, ki ga je 10. februarja sklical okrožni javni tožilec v Novem mestu Jože Peterca. Predstavniki inšpekcijskih služb, službe družbenega knjigovodstva, davčnih organov, javne varnosti, javnih tožilstev in sodišč iz sedmih dolenjskih

občin so se pogovorili o problematiki odkrivanja, preprečevanja in pregona kaznivih dejanj, gospodarskih prestopkov in drugih, družbi škodljivih pojavov v gospodarstvu.

Več pozornosti bo potrebno v prihodnje posvetiti notranji samoupravni kontroli v delovnih organizacijah. Med vzroki za premajhno odkrivanje gospodarskega kriminala so največkrat naštevati lokalne vplive, predvsem na področju poslednega odmerjanja in zajemanja davkov in prispevkov. Večjo učinkovitost bomo dosegli takrat, ko bomo dosledno zavračali vsako intervencijo, ki bi skušala vplivati na delovanje tistih, ki morajo skrbeti za red na tem področju. Na posvetu so se

(Nadaljevanje na 6. strani)

Z roko v roki s tiskom!

Ob nevsakdanjem uspehu zadnjega glasovanja v črnomaljski občini je glavni urednik Dol. lista v torek dopoldne dobil pismo zahvalo izvršnega odbora občinske konference SZDL v Črnomlju, ki pravi:

„Rezultati glasovanja za uvedbo novega petletnega krajevnega samoprispevka v občini so mnogo ugodnejši, kot smo pričakovali. Med drugimi činitelji, ki so vplivali na izid, je odigral zelo pomembno vlogo prav Dolenjski list, ki je akcijo zelo obsežno in odgovorno spremljal od začetka. Redno obveščanje o vsebini programa, koristnosti krajevnega samoprispevka, o javnem mnenju v posameznih predelih občine itd. je bilo neprecenljive vrednosti za uspešen zaključek, za razvoj občine tako pomembne akcije.“

Za sodelovanje in pomoč se vam v imenu vseh družbeno-političnih organizacij in občinske skupščine iskreno zahvaljujemo in preko vaš izrekamo zahvalo celotnemu kolektivu. Tovariški pozdrav!

Za izvršni odbor SZDL:
LOJZE ŠTERK, l. r.

KAJ PRAVIJO NAROČNIKI IN BRALCI O LISTU

»Brez ‚Dolenjca‘: kot brez žlice v hiši!«

Mnogo pohval, kritik in graje, pa tudi novih spodbud in priznanj za novo zunanjo in zboljšano notranjo podobo domačega tednika – Naročnike in bralce vabimo k sodelovanju z uredništvom lista: naj bodo vaša pisma odraz resničnega življenja, napredka, potreb in pobud iz vseh vasi, trgov in mest širše dolenjske pokrajine!

28. decembra lani smo v posebni prilogi novoletne številke prosili naročnike in bralce, da bi nam v januarju 1971 sporočili svoja mnenja o novi obliki in vsebini domačega lista. Prehod na ofset tisk nam je dal mnogo dela, novih skrbi in priprav, hkrati pa smo vnaprej vedeli, da bodo ocene naročnikov in bralcev dokaj različne. Zdaj, ko je za nami že šest števil domačega tednika v novi tiskarski tehniki, že lahko potegnemo črto pod zbrane izkušnje, ocene in številna mnenja, hkrati pa se zahvalimo vsem tistim, ki so nam pismeno ali osebno povedali, kaj menijo o novi „obliki“ Dolenjskega lista in kako jim ugaja razširjeni koncept domačega tednika.

Najprej nekaj splošnih ocen, ki so jih dobili časnikarji našega lista v številnih pogovorih z naročniki, bralci, sodelavci in prijatelji Dolenjskega lista v 9 občinah. Če bi zgoščeno povedali, kaj ljudje o listu mislijo, mo-

ramo začeti najprej s tem, kar ljudem ni bilo všeč. Ni malo primerov, da so nam povedali tole:

„Zdaj nam pa ‚Dolenje‘ nič več ne ugaja: ne vemo več, kje (Nadaljevanje na 6. str.)“

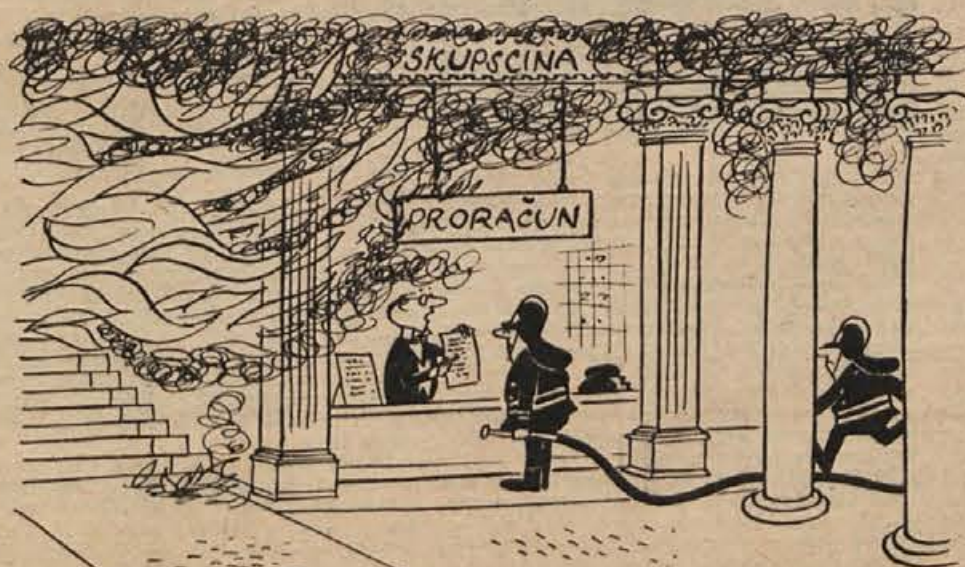
V ČRNOMALJSKI OBČINI

Bitka za petletni načrt dobljena!

Črnomaljski primer je svetel zgled razvitim področjem Slovenije – Medtem ko stari samoprispevek za komunalne investicije še teče, so se občani na zborih volivcev zelo enotno izrekli za novega

Izreden uspeh je bil dosežen na zborih volivcev, ki so bili do nedelje, 14. februarja, končani na območju celotne občine Črnomelj. Na terenu je bilo 70 zborov, kjer je bilo navzočih 6.670 občanov, od teh jih je glasovalo za program in za samoprispevek kar 6.542. Po delovnih organizacijah so občani na 44 zborih s 3079 glasovi podprli akcijo napredka, medtem ko je bilo vsega 3084 navzočih. Skupno je glasovalo 98,42 odst. občanov, od tega se je za samoprispevek izreklo 97,18 odst. volivcev. Takega primera v Sloveniji še ni bilo!

(Nadaljevanje na 6. str.)

Mi je zelo žal, vas tudi letos nismo mogli upoštevati...

Sevnica: pismo javnosti

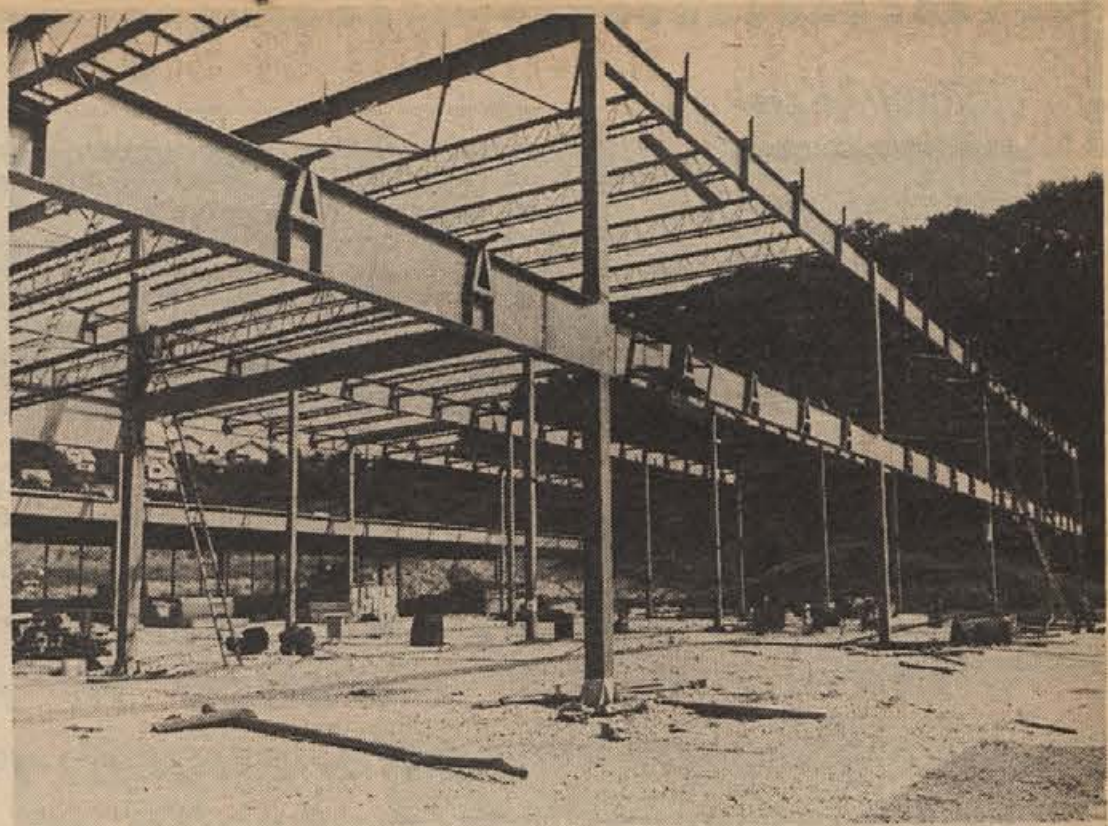
Sevničani želijo v odprtem pismu, ki ga bodo poslali uredništvom listov in RTV Ljubljana, pojasniti slovenski javnosti, kakšna je zgodovina prizadevanj za modernizacijo obsavske ceste, ki je med Impoljco in Krškim še vedno neasfaltirana. Tako so sklenili na zasedanju občinske skupščine 12. februarja, povod za ta predlog pa sta bila komentar v televizijskem Obzorniku in bodica, objavljena v nedeljskem Delu z naslovom „Priprošnja“. V zelo ostri razpravi so grajali smešne prizadevanje občine ter zavračali očitek, da bi cestni odsek lahko modernizirali s pomočjo samoprispevka. Navajali so, da gre za republiško cesto, da mora občinsko gospodarstvo prispevati za druge akcije in da je zato že sedaj zelo obremenjeno.

OD 1. XI. 1970 DO 16. II. 1971

2391 novih!

MALO MANJ KOT ZADNJE TEDNE smo dobili novih naročnikov te dni: če rečemo »komaj 68«, to ni nevhvaležnost do pridnih sodelavcev, temveč le vzdih, ko nam je žal, da jih ni več... V torek opoldne je bilo stanje novih naročnikov in akcije po občinah takole:

BREŽICE:	193
ČRNOMELJ:	116
KOČEVJE:	103
KRŠKO:	319
METLIKA:	40
NOVO MESTO:	690
RIBNICA:	41
SEVNICA:	337
TREBNJE:	161
Razne pošte:	272
Inozemci:	119

Specializacija je Splošnemu obrtnemu podjetju v Krškem odprla prihodnost. Ta delovna organizacija je eno redkih obrtnih podjetij, ki so pravočasno spoznala, da morajo zaposliti strokovnjake. V Ljubljani dela zanjo inženirski biro. Sprva so kolektiv za tako pot ni navduševal in mnoge so motili visoki dohodki za člane ljubljanske enote. Pozneje se je pokazalo, da je bila to edino pravilna pot za prodor na tržišče, in začeli so opuščati vse obrtne stroke, ki so prinašale izgubo. (Foto: J. Teppey)

V začetku tedna so tehnično prevzemali skladišče z 10.000 kvadratnimi metri površine, kar je za sevniško Lisco vsekakor velika pridobitev. Gradnja s kombinacijo jeklenih nosilcev velja za eno izmed najbolj sodobnih. Nosilce so naredili v krmeljskem obratu mariborske Metalne, skladišče pa so gradili Pionirjevi gradbinci iz Novega mesta. Vrednost skladišča ocenjujejo na 16 milijonov dinarjev. Na sliki je pogled na nastajajoče skladišče.

POSAVSKO PROSTORSKO NAČRTOVANJE

Tudi v mislih prebiti občinske meje

Brežiški Region pripravlja prostorski program in družbeno ekonomski koncept razvoja brežiške, krške in sevniške občine

Brežiški projektivni biro Region pripravlja prostorski program in dolgoročni družbeno-ekonomski koncept razvoja za tri posavske občine: Brežice, Krško in Sevnico. Direktor biroja Karel Filipčič pravi o dosedanjem delu:

„Skupaj z zunanjimi sodelavci Inštituta za ekonomska raziskovanja v Ljubljani pripravljamo zdaj družbeno-ekonomski koncept razvoja. Med ključne probleme sodi nerazvita pokrajina, ki je močno pod vplivom sosednjih, močnejših gospodarskih združenj. Zlasti močno vpliva zagrebško območje. Prav tako bo povzročal težave prehod iz kmečkega v mestno prebivalstvo. Vprašanje je, kako priti do novih delovnih mest, in končno, kaj bo z območji, ki ostajajo prazna zaradi izseljevanja. Podatki trdijo, da je samo iz brežiške občine na tujem 1500 delavcev. Da bi te težave razčistili, pripravljamo anketo, ki vsebuje vprašanje o razvoju, izpolnile pa naj bi jo vse organizacije Spodnjega Posavja. Pričakujemo gospodarsko združevanje prostora. Zanj pa bo potrebno tudi v miselnosti prebiti občinske meje! Če tega ne bomo storili, načrti nikdar ne bodo postali resničnosti.“

— Kakšne pobude ste doslej dobili pri obravnavi teh vprašanj? Kdo predlaga, kaj predlaga?

„Občine so naročile geološke raziskave, medobčinska komisija pa organizira delo in razprave o aktualnih razvojnih vprašanjih. Največ pobud smo dobili na pogovoru v Čateških Toplicah, kjer so predstavniki družbeno političnih organizacij ugotovili, da sta potrebna dobra dokumentacija in medobčinsko sodelovanje, če se hoče Posavje

uvečjaviti v Sloveniji. Pobudniki tega sodelovanja so v večini primerov občinske skupščine. Bolj na tesnem smo z denarjem: zdaj plačujejo občinske skupščine, del denarja pa naj bi prispevala republika, glede na to, da je

znesek precejšen. Mimo 500.000 dinarjev, kolikor bo potrebnih v te namene, bo treba denar še za študijo raziskave vode, za študijo o kanalizaciji in odplakah in za potrebne geološke raziskave. Ko bomo program začeli uresničevati, bo kajpak potreben tudi bančni denar.“

NASI MEDSEBOJNI ODNOSI

Samoupravljanje ni parola!

Pravijo, da se učimo na napakah: kako se bomo učili tokrat?

O tem, da naša družba ni brez napak, smo si menda na jasnem. Zadnje čase pa je bilo na dnevnem redu toliko najrazličnejših pretresov, izigravanja samoupravljanja, netovariških postopkov, da je zares postalo vprašanje, ali ni samoupravljanje samo parola.

Zaradi pomanjkljivega samoupravljanja in slabega obveščanja je zavrelo v sevniški Kopitarni je prišlo do hude krvi v novomeškem Mesnem prehranbenem podjetju. Novomeški partijski komite je več ur razpravljal o odnosih med komunisti in o njihovih metodah. Častno razsodišče pri CK ZKS celo meni, da je neformalna skupina vodilnih komunistov povzročila civilno smrt občana.

Če bi vzeli posplošeno, potem gre za vprašanje, kako smo ljudje sposobni reagirati na očitke: če nekdo kritizira, da bi bile stvari boljše, bi morali njegovo mnenje upoštevati, zadeve raziskati in potem ukrepati. Do-

stokrat pa se zgodi, da skušamo tistega, ki nam ni po volji, ki ne govori tako, kot želimo, onemogočiti. Hkrati pa je vse več primerov tožb. Zares je upravičena trditev, da ne bi smela postati metoda, da partijska organizacija izroča svoje interne akte sodišču, ker napadeni toži zaradi razžaljenja časti tistega, ki skuša s kritiko in prošnjo za raziskavo pomagati k boljšemu delu, k jasnejšim pogledom.

Zato je razumljivo, da bi se morali boriti za tako samoupravno družbo, v kateri bo vsak brez strahu lahko povedal svoje mnenje. In kadar gre za spore komunistov: zakaj se ne bi najprej zmenili v organizaciji?

Pravijo, da se na napakah učimo. Če se bomo znali učiti na tem, o čemer je bilo zadnje tedne toliko povedanega in na-

— Region je prevzel tudi izdelavo srednjeročnega programa?

„Res je, naredili ga bomo za vse tri posavske občine. Srednjeročni program pa bo mogoče šele tedaj, ko bo pripravljen dolgoročni. Mislim, da bo šele do maja znano, kakšni bodo pogoji gospodarjenja. Dotlej o srednjeročnem programu ni mogoče ničesar reči. Računamo pa, da ga bomo potem naredili kar najhitreje. Ob koncu leta naj bi bil pripravljen.“

pisanega o novomeških medsebojnih odnosih, potem smo za izkušnjo bogatejši.

Turistični barometer

V Šmarjeških Toplicah se bodo za pusta preselili v japonsko Jokohamo: tak bo namreč naslov karnevalske noči. Restavracija bo urejena v japonskem stilu, najboljše maske bodo nagradili. Rezervacija in menu bosta veljala 45 dinarjev. V Čateških Toplicah bo na pustni torkel pel Mišo Kovač, v soboto pa bodo igrale Plave zvezde. Rezervacija stane 30 dinarjev.

Na Otočcu bo prostora za 300 pustnih veseljakov. Če bo šlo po sreči, bo pela Jožica Svete. V podjetju sprejemajo rezervacije, pustnih menujev pa ne bo: vsak bo naročil, kar bo hotel.

V četrtem večjem turističnem središču, v Dolenjskih Toplicah, ne pripravljajo ničesar posebnega. Napovedujejo pa kot vsako leto: maske so zaželeno, najboljše bodo tudi nagrajene.

Kmetijski nasveti

Zajedalske bolezni konj (II.)

Dokler ni konj močneje okužen, je med njim in zajedalcem nekakšno ravnotežje. Pri ponovnih ali močnih okužbah se to ravnotežje podre in zajedalci mnogostransko škodujejo zdravju živali. Prebavo motijo s tem, da lahko delno ali popolnoma zapro črevesje ter poškodujejo želodčno ali črevesno sluznico. Če prodre črevesno steno, nastane vnetje trebušne mreže, temu pa skoraj vedno sledi pogin živali.

Zajedalci še mnogo bolj škodujejo živalskemu telesu s svojimi strupi, ki povzročajo slabokrvnost in razne druge motnje, med njimi tudi živčne. Nadalje škodujejo s tem, da živalim odvzamejo hrano, obolela živalna pa slabi tudi zaradi delovanja strupov. Živali postanejo bolj občutljive za druge bolezni in za različna vnetja.

Naj poudarim, da se bolezenski znaki in pogini konj lahko pojavijo tudi pri manjšem številu zajedalcev, če dajemo živalim neprimerno krmo, če v krmi primanjkuje vitaminov ali rudniških snovi, če so konji deležni preslabe nege in velikih, prekomernih naporov ali v primeru, če imajo kako drugo bolezen. Zelo občutljiva so žrebata, posebno takrat, ko so odstavljena.

V neki kobilarni so ugotovili, da so do treh let stari konji, ki jih niso zdravili zaradi črevesnih zajedalcev, porabili na dan po 1 kg ovsa in približno 30 odst. več sena, kljub temu pa so še vedno zaostajali v razvoju in v telesni moči. Triletni konji so bili komajda toliko razviti kot zdravljeni dveletni.

Konji se okužujejo z zajedalci ali neposredno: tako da konj požre jajčeca zajedalca s hrano, lizanjem ali kako drugače (pri tem naj poudarimo velik pomen temeljitega odstranjevanja gnoja) ali posredno, če se konj okuži prek nekega posrednika. V tem primeru moramo uničevati posredne prenašalce okužbe. Pri zajedalskih boleznih torej ni dovolj, da žival samo zdravimo, marveč so potrebni še drugi zaščitni ukrepi.

Dr. MILAN DOLENC

Sejmišča

NIČ POSEBNEGA NA SEJMU

V ponedeljek, 15. februarja, je bil na novomeškem sejmišču običajni tedenski sejem, kjer pa zaradi slabega vremena ni bilo posebnega prometa. Kupci so lahko izbirali med 405 prašički, prodanih pa je bilo 333. Manjši pujski so šli v denar po 170 do 250 din, za večje pa so plačevali 260 do 510 dinarjev.

V BREŽICAH BOLJŠE

Na tedenskem sejmu v Brežicah je bilo v soboto, 13. februarja, naprodaj 717 prašičkov, prodani pa so jih 594. Med temi je šlo v denar 573 mlajših pujskov po 13 din kilogram žive teže in 21 večjih po 8 din kilogram.

V DANI alkohol pada

Mirenka tovarna rastlinskih specialitet in destilacija „Dana“ je v devetih mesecih lani prodala rekordno količino svojih izdelkov: nad štiri milijone litrov različnih pijač. V tem času je celotni dohodek povečala skoraj za četrtino, dohodek pa celo za 65,5 odstotka. Zanimivo je, da so sadni sokovi in peneče se brezalkoholne pijače zavzemali že 61 odstotkov proizvodnje, alkoholne pa le še 39 odstotkov. Te razveseljive spremembe v porabi pijač kažejo, da je bila usmeritev v izdelovanje sadnih sokov in drugih nealkoholnih pijač pravilna.

SMUKA: TRAKTOR S CESTE — Franc Madžar iz Starega loga pri Kočevju je vozil 9. februarja traktor kočevskega KGP od Lašč proti Smuki. Na križišču za Lopato je zapeljal s ceste in se prevrnil.

BEOGRAJSKI HUMOR

— Po čem je dinar?
— Po pol dinarja!

(Karikatura D. Rumenčiča iz JEZA)

PRED ODLOČITVIJO

Predsednik TITO: »Pri predlaganju ustavnih sprememb izhajamo iz naslednjih načelnih stališč in potreb: da se dosledneje uresniči enakopravnost narodov in narodnosti ter samostojnost socialističnih republik oziroma avtonomnih pokrajin in njihova večja odgovornost tako za lastni gospodarski in družbeni razvoj kakor tudi za sodelovanje federacije...«

Narodi Jugoslavije so pred novo zgodovinsko odločitvijo. Podobno kot v letih 1941–1943, ko so enakopravnost in suverenost narodov v času vojne in revolucije polagali temelje novi državi.

Govorimo o renesansi načel AVNOJ, o novem AVNOJ, o dogovoru o novi razdelitvi pristojnosti med federacijo, republiko in pokrajino.

Vsa, skoraj tri desetletja dolga pot nove Jugoslavije, je bila zaznamovana z uveljavljanjem njene izvirne poti v boju za svobodo, neodvisnost, demokracijo in socializem. Vsaka revolucija je nujno izvirna, specifična glede na specifične razmere, sicer ne more zmagati. Ker smo upoštevali svoje razmere in iskali pot, ustrežno našim razmeram, smo doslej kljub mnogim navidezno nepremagljivim težavam, krizam in preizkušnjam — še vselej uspeli.

Za Slovence, ki živimo na geopolitično in strateško izredno izpostavljenem ozemlju ter mejimo na dva velika naroda, ki sta v preteklih desetletjih in stoletjih ogrožala sam obstoj našega naroda, je bila ta pot še posebej težava in polna žrtev.

V drugi svetovni vojni smo v boju, ki ga je vodila OF na čelu s KPS in slovensko partizansko vojsko, dali celo več žrtev kot drugi jugoslovanski narodi, tj. 13% prebivalstva, kar je za Poljake najvišji odstotek v tej vojni. Toda prvič v svoji zgodovini smo ustvarjali svojo narodno vojsko, enotno politično gibanje Osvobodilne fronte ter svojo državo, ki ji je uspelo združiti prek dve tretjini Slovencev in je dvignila narodno zavest od Porabja do Koroške in Beneške Slovenije ter celo med Slovenci, živčini na drugih kontinentih.

Narodni in socialni boj se je zvil v en sam tok. Ne marksistično in umetno bi bilo v tem delu sveta, konec 20. stoletja, ločevati narodno in socialno revolucijo.

MEJNIKI NAŠE PREHOJENE POTI

Na dosedanji poti je skupnost narodov Jugoslavije doživela več pomembnih mejnikov. Najpomembnejši so vsekakor: 1948, 1950, 1966. Vsi ti govore prepričljivo o pionirskih in hrabrih naporih za uveljavitev demokratičnega socializma na vseh področjih: v zunanji in notranji politiki, v gospodarstvu in pravosuđu. To je bila trnova pot odpora proti zahodnemu in vzhodnemu pritisku, združenemu z vsestransko blokado in izolacijo, pot oblikovanja delavskih svetov, sistema samoupravljanja ter gospodarske in družbene reforme.

Samosvoja pot oblikovanja demokratičnega socializma, po kateri so krenili narodi Jugoslavije, še danes ni všeč marsikomu na Vzhodu in Zahodu.

Demokratičen model socializma je edina pot za ohranitev in uveljavitev malih narodov, ki pa morajo seveda vsekakor ustvarjalno poiskati različice tega modela, ki najbolj ustreza njihovim gospodarskim, kulturnim, socialnim in drugim razmeram.

Vsaka skupnost narodov, tako je menil Lenin — mora pokazati posebno obzirnost, uvidenost in širokosrčnost do malih narodov. Dodati je treba, da naj bi to veljalo v dvojni meri za narode, ki jim ni uspelo, da bi se združili v eni državi, kakor npr. Slovenci, Makedonci ali Albanci.

Lenin je tudi poudaril — in to je potrdilo tudi življenje pri nas — da nacionalnega vprašanja ne gre postavljati abstraktno ter da je treba predvsem razlikovati nacionalizem velikega in malega naroda. Dodati je treba, da je

treba razlikovati tudi narode, ki so imeli določene objektivne možnosti za hegemonijo ali izkoriščanje, od tistih narodov, ki so se vedno borili za svojo narodno svobodo in pravice. Pri nas, žal, v preteklih dveh desetletjih ni bilo malo takih, ki so videli nevarnost predvsem v nacionalizmu in etatizmu malih narodov ali pa so izenačevali nacionalizem velikega in malega naroda ter zvezni in republiški etatizem. Taka stališča so se pokazala za močno napačna in so ustvarjala neugodne mednacionalne odnose ter škodila razvoju samoupravljanja na vseh ravneh.

Prav tako so doživele polom teorije, da narodi že „odmirajo“ in da je zlasti v socialističnih deželah že premagana in presežena narodna zavest. Praksa je take teorije demantirala celo v razviti Evropi, v kapitalističnih in socialističnih deželah. Se dlje od odmiranja pa so mnogi narodi v manj razvitih predelih sveta, kjer smo pričeli šele začetku burnega procesa oblikovanja in uveljavljanja novih in novih narodov. Število malih narodov je zelo veliko in se še večja (Od 900 registriranih narodov jih je več kot 7000 manjših od slovenskega naroda.)

Neživljenjske, utopistične teorije in prakse pri izvajanju narodnega vprašanja, ki je pogosto sledilo idejnopolitičnim pogledom o odmiranju narodov, ki je povzročilo v naši federativni skupnosti nemalo težav ter nas pripeljalo do današnje krize oziroma prelomnice, ki se kaže v problemu t. i. mednacionalnih odnosov predvsem na gospodarskem področju.

KAKO DO HITREJŠE RASTI SAMOUPRAVLJANJA

Gospodarska in družbena reforma, ki smo jo začeli v skladu z intencijami nove ustave iz 1963, je doživela neuspeh v nekaterih strateško najbolj pomembnih pogledih. Pokazalo se je, da gospodarske stabilizacije v mnogonacionalni državni ni mogoče doseči brez doslednega obračuna — teoretičnega, idejnopolitičnega in praktičnega — z unitarizmom in zveznim etatizmom. Tu se je odkril eden izmed poglavitnih vzrokov sedanje politične in gospodarske krize. Pokazalo se je kot docela napačno stališče, da bi bilo mogoče razvijati samoupravljanje v delovni organizaciji in občini ob negiranju ali podcenjevanju vloge narodov in republik ter pokrajin. Praksa dveh desetletij je pokazala, da taka orientacija, ne glede na to, ali izvira iz teoretično navno utopističnih, kozmopolitskih ali pa birokratsko centralističnih

Z dovoljenjem uredništva revije TEORIJA IN PRAKSA, ki jo izdaja fakulteta za sociologijo, politične vede in novinarstvo v Ljubljani, ponatiskujemo uvodnik iz nove, 1. številke osmega letnika te ugledne publikacije. Smo sredi razgibanega in živahnega političnega obdobja, ko nas priprave na spremembo zvezne ustave izredno zanimajo. Ko hkrati pričakujemo, da bo predsednik republike v kratkem sam predlagal spremembo ustave, se z razmišljanjem ter razpravljanjem o bodočih oblikah političnega sistema hkrati aktivno vključujemo v to delo. V javno razpravo o osnutku načrta za spremembo ustave naj bi stopili obogateni z znanjem, ki nam ga nudijo tudi razmišljanja tovariša V. Krivica, predsednika slovenskega ustavnega sodišča.

nih oziroma tehnokratsko ekonomističnih gledanj, ni pripeljala do hitreje rasti samoupravljanja, ampak v zadnjih letih predvsem do rastoče koncentracije in finančnega kapitala, ekonomske in politične moči v federaciji, ki se je deformirala v organ z močnimi hegemonističnimi in monopolističnimi, protidemokratskimi tendencami. Toda ne le to: na tej osnovi poudarjena in v ustavi normirana „enotnost družbenopolitičnega in gospodarskega sistema“ je v praksi uveljavljala federacijo čedalje bolj kot „državo v državi“, tako da skoraj ni bilo objektivnih možnosti, da bi se v najbistvenejših gospodarskih in drugih vprašanih javno dajali računi pristojnim organom in javnosti. Taka politika je začela povzročati marsikje boleče socialne in nacionalne neenakopravnosti, zlasti v gospodarstvu in socialni politiki (politika cen, devizni in kreditni režim, investicijska politika, zaposlovanje, solstvo, pokojnine, otroško varstvo, nataliteta itd.)

I. konferenca ZK Jugoslavije je napravila odločne sklepe in ustvarila ozračje, ki omogoča najti sredstva in pota za korenitno rešitev krize.

ZGODOVINSKA PRILOŽNOST REPUBLIK

Sprejeto je bilo stališče, ki predvideva, da bo republika v prihodnje nosilec poglavitne odgovornosti za razvoj samoupravnega sistema od delovnih organizacij do federacije.

Republike dobivajo zgodovinsko priložnost, da obogatijo jugoslovansko socialistično prakso z ustvarjalnimi pobudami na vseh področjih; tako dobivajo možnost, da začno končno urejati svoje probleme samostojno — ne po nekakem jugoslovanskem poprečju, ampak ustrezno svojim razmeram in potrebam, ob enakopravnem sodelovanju, dogovarjanju ter medsebojni pomoči z drugimi republikami.

Prodrlo je spoznanje, da mora suverenost naroda oziroma republike temeljiti predvsem na njeni nedotakljivi pravici, da samostojno odloča o razvoju svojega narodnega gospodarstva ter o razdelitvi presečka dela, ki ga ustvarja na svojem ozemlju.

Smo pred velikimi odločitvami.

Kaj naj republike prepuste od svoje suverenosti skupnim organom — federaciji — in kaj naj zadržijo v svoji pristojnosti?

Kako ustvariti med narodi in narodnostmi Jugoslavije nove odnose, ki naj zavarujejo enakopravnost na vseh področjih?

Kako npr. zagotoviti jezikovno enakopravnost v vojski in predstavništvih v tujini?

Kako v vse te odnose vgraditi element sodelovanja in solidarnosti, ki bi spodbujal k iskani učinkovitih poti celovitega in hitrejšega razvoja socialističnih odnosov in vsestranskega napredka?

Za našo republiko pa se zastavlja vprašanje, kako ustvariti take pogoje na področju zunanje politike, da bo ustrezala našim življenjskim potrebam, ko ena tretjina Slovencev živi zunaj svoje države v treh sosednjih državah in drugod po svetu.

Dalje: kako pri razmejitvi gospodarskih pristojnosti med federacijo in republiko upoštevati geopolitični položaj Slovenije, odprto mejo ter jugoslovanski enotni trg?

PRED REFORMO ZVEZNE SKUPŠČINE

Mislim, da načelni in praktični razlogi zdaj govore za reformo zvezne skupščine ter za to, da se opusti njen sedanji neučinkoviti in za-

Vladimir Krivic, predsednik ustavnega sodišča Slovenije

pletjeni ustroj. Kako naj sicer predsedstvo federacije, zvezni izvršni svet in zvezna skupščina učinkovito rešujejo skupne probleme republik?

Zvezno skupščino naj bi v prihodnje predstavljala en sam dom: zbor narodov. Tega naj sestavljajo številnejše delegacije, ki bi bile izbrane na tak način, da bi bilo zagotovljeno — ob primerni spremembi volilnega zakona — ustrezno predstavništvo vseh področij samoupravljanja iz republik oziroma pokrajin. (Če bi se odločili za dva zbora: da zbor narodov ni delegacija samoupravljalcev, ampak občanov — ne samoupravljalcev ali koga?) V skladu z novimi pojmovanji vloge federacije in zahtevo po večji učinkovitosti in odgovornosti je samo enotna delegacija republike oziroma pokrajine, kjer bi lahko n. pr. ena polovica bila kandidirana oziroma izvoljena po teritorialnem, druga polovica pa po proizvodnem načelu. Tako oblikovana skupščina bi omogočila tudi predsedstvu federacije in zveznemu izvršnemu svetu učinkovitejšo delo in sodelovanje.

Pri uveljavitvi sklepov I. konference ZK Jugoslavije poskušajmo biti dosledni, načelni, kajti novi sistem ne bo mogel dati rezultatov, če bi privolili v kompromise, ki niso v skladu s celotno zasnovano novega AVNOJA; ta pa temelji na vsestranski enakopravnosti in suverenosti narodov oziroma republik.

Kolikor dosledneje in hitreje nam bo uspelo realizirati nova spoznanja, toliko trdnejsa in uglednejša bo nova skupnost jugoslovanskih narodov navznotraj in navzven. Hibridne rešitve bi nas nujno pripeljale v novo krizo.

Zelo pomembno je zategadelj, da se n. pr. vsi zvezni organi oblikujejo dosledno po paritetnem načelu ter da se na vodstvenih položajih menjajo po določenem redu predstavniki posameznih republik.

Zvezna in republiška ustava ter zvezni in republiški zakon morajo v praksi in v ustavi dobiti enakopraven položaj.

Hierarhični odnosi, kolikor še obstojajo med zveznimi in republiškim vodilnimi organi, se morajo odpraviti.

Zvezna ustava naj bi v prihodnje obsegala le temeljna načela našega družbenega sistema ter določbe o pristojnostih organov federacije. Vse drugo bi bilo nujno prenesti v republiške ustave, t. j.: določbe o pravicah in svobodah državljanov, o samoupravljanju v delovnih organizacijah in občinah ter o pristojnostih in organih republike.

Republiške ustave bi se morale izogibati deklarativnim določbam, določiti pa poglavitne temelje za urejanje samoupravnih odnosov v statutih delovnih organizacij ter občinskih statutih in republiških zakonih.

Občinski statuti in statuti delovnih organizacij naj postanejo bolj pomemben del našega ustavnega reda.

Nova, tretja ustava nove Jugoslavije, se bo pripravljala predvidoma dve leti.

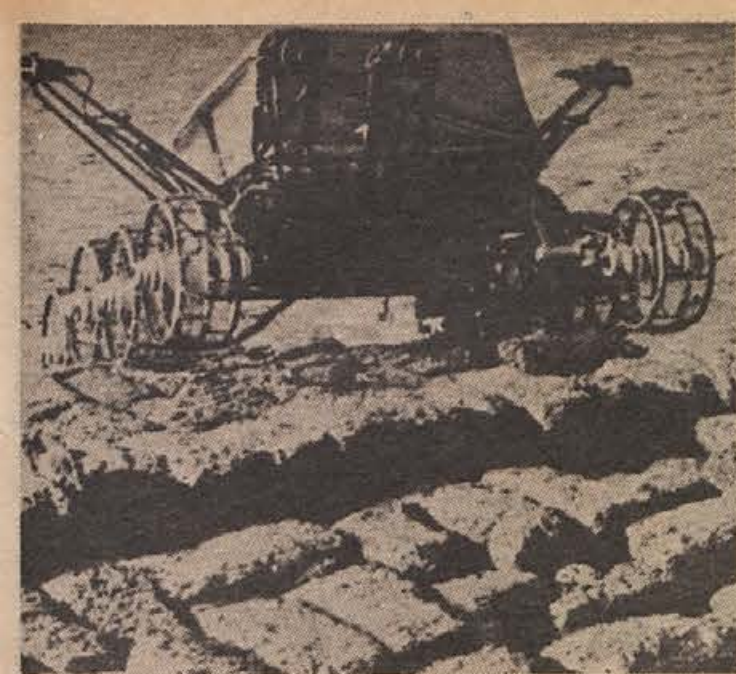
Uzakoniti mora novi AVNOJ, temelj enakopravnosti Jugoslavije v graditvi samoupravnega družbenega reda.

Tako pomemben družbeni dogovor bi bilo treba, v skladu z načelom enakopravnosti narodov in republik, izglasovati v vsaki republiki posebej.

V Ljubljani, konec decembra 1970.

Kaj dela avtomatski LUNOHOD na Meseecu?

Ves svet govori te dni o srečni vrnitvi treh Američanov z Meseca, hkrati s temi govoricami pa so znova oživila tudi ugibanja, kaj počne na Meseecu sovjetski samogibni aparat »Lunohod-1«, ki ga je tja odnesla lani 17. novembra sovjetska avtomatska postaja »Luna 17«. Glavni konstruktor tega vozila takole opisuje podobo in delovanje prvega »samohodnega vozila« na Luni

Postaja »Luna 17« je zapleten kozmični aparat s celo vrsto sistemov. Eden glavnih sistemov je samohodna šasija, ki transportira ostale sisteme. Šasija ima dele, ki so namenjeni navadnemu premikanju (v tem primeru kolesa), in sisteme, ki so nujni za premikanje po ne-ravnih tleh in po strminah. Ima motor in transmisijo, sisteme za vodenje, ki izpolnjujejo povelja z Zemlje, elektronsko logično napravo za avtomatsko manevriranje in varnost v nevarnih položajih, zbirko instrumentov za merjenje, opazovanje dela posameznih naprav in za zbiranje informacij.

Šasije je kar največ mogoče lahka, obenem pa taka, da lahko nosi čim več tovora. V vsakem transportnem stroju je razmerje med lastno težo šasije in tistega, kar se postavi nanjo, svojvrsten »težilnostni koeficient izkoristka« konstrukcije. Samohodna šasija »Lunohoda-1« ima tako razmerje nekajkrat večje, kakor stroji na Zemlji.

LUNOHOD-1 JE AVTOMAT BREZ VOZNIKA

Visoka stopnja zanesljivosti je naslednja lastnost konstrukcije. »Lunohod-1« je avtomat, brez voznika, ki bi v potrebi odpravil možne napake, popravil stroj, preveril, kakšna so tla, po katerih se vozilo premika, ali odmaknil kamen izpod kolesa. Zatorej so potrebne naprave, ki zanesljivo določajo, kakšna so tla, po katerih se vozilo premika, in pa seveda naprave, ki dobljene podatke telemetrijsko pošiljajo na Zemljo.

Avtomatski sistem v vozilu varuje »Lunohod-1« pred nepričakovanimi nevarnostmi — da bi se aparat prevrnil na strmini, pred poškodbo motorja, transmisije ali drugih delov zaradi prevelike obremenitve itd.

Konstrukcija šasije ima še neko važno lastnost — kot sle-

herni kozmični aparat je tudi »Lunohodova« šasija omejena glede prostora. Konstruktor mora torej dobro izkoristiti zelo majhno kapaciteto, da bi šasija docela opravljala vse svoje naloge, pri tem pa mora nositi tudi precej velik tovor. In zakaj ima »Lunohod-1« kolesa?

ZAKAJ TUDI NA LUNI S KOLESI?

Med konstruiranjem smo preanalizirali različne tipe delov za premikanje. Preverjali smo gosenični način vožnje, prav tako pa smo posvetili pozornost tudi eksotičnim oblikam premikanja, kot so »koraki«, »poskoki« in drugi. Vendar smo ugotovili, da so za gibanje našega »Lunohoda« najprimernejša kolesa. Kolo je zanesljivo, ekonomično in konstruktivno enostavno, daje pa velike možnosti za premikanje po različnih tleh. Pri gosenicah na primer pride do velike dinamične obremenitve, trenje je večje, manjša pa je zaščita pred kozmičnim vakuumom in škodljivim vplivom Mesečevih tal. Gosenice so torej manj zanesljive. Zanesljivost pa je prva kvaliteta za kozmične avtomate. Način premikanja je sicer izposojen od goseničnih strojev. Tisti del »Lunohoda-1«, ki stroj premika, nima volana ali kakega drugačnega krmila. Vozilo obračajo različne brzine, ki se dodajajo eni ali drugi strani šasije.

S ČIM BI NA LUNI »PODMAZALI« KOLO?

Poseben problem, ki ga je bilo treba rešiti, je bil super vakuum na Luni. Kakršnokoli vozlišče trenja, izdelano iz navadnega materiala, ne more vzdržati v vakuumu niti nekaj minut. Tukaj pa so vsi mehanizmi imeli vozlišča trenja: kroglični ležaji, tulci, tečaji, zobniki. Mazivo, kakršno uporabljamo za stroje na Zemlji, v vakuumu hitro izpari. Zato smo morali uporabiti nova maziva,

nove konstrukcijske materiale, nove posebne zaščitne sloje za močno obremenjena vozlišča trenja.

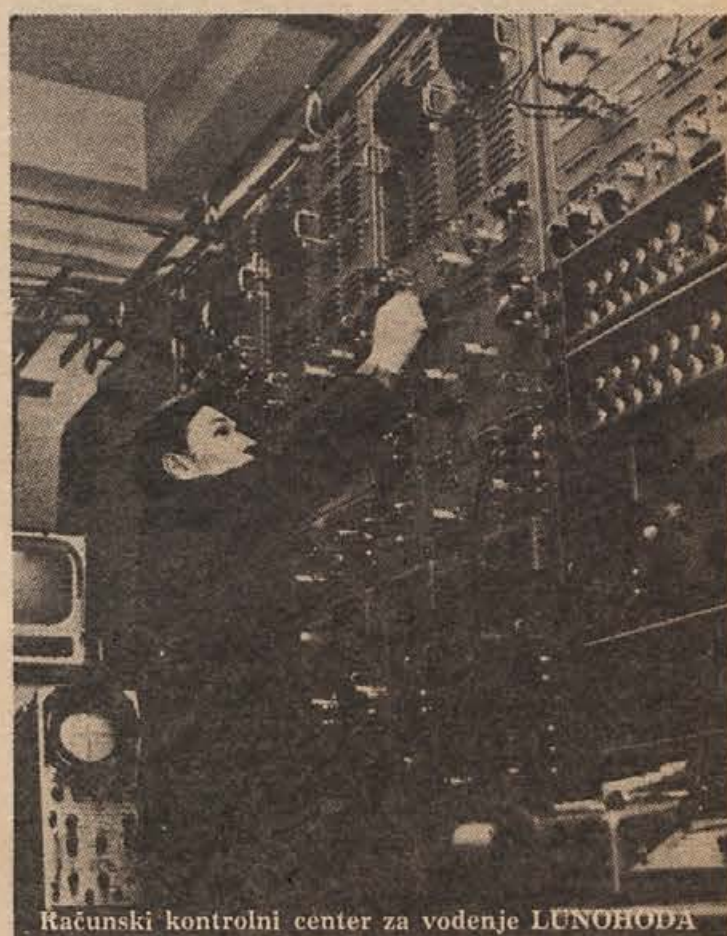
Težko je bilo zagotoviti normalno temperaturno stanje vozlišč šasije. Temperatura na Meseecu se bistveno spreminja, s tem pa tudi temperatura vozlišč v stroju. Ni ga pa mogoče oskrbeti s pripravami za ohlajevanje ali ogrevanje. Razen tega so na Meseecu, ki nima varovalnega ozračja, zelo škodljivi kozmični žarki za vse nekovinske dele in naprave.

VOZNIK JE 400.000 KM ODDALJEN OD »VOLANA«!

Posebno je treba poudariti specifičnost Mesečevih tal. Del vozila, ki je namenjen premikanju, mora biti tako skonstruiran, da se ne pogreza v tla, če so preveč rahla, in da ne podrve na preveč čvrsti podlagi. Pri tem je treba upoštevati še vpliv Mesečeve gravitacije, ker so ob težnosti, ki je šestkrat manjša kot na Zemlji, naglo menja podoba vzajemnega delovanja koles in tal. Vse to smo natanko preizkusili že na Zemlji z maketo »Lunohoda«.

Voznik »Lunohoda-1« je kajpak na Zemlji, oddaljen od stroja, katerega vodi, skoraj 400 tisoč kilometrov. Na televizijskem zaslonu opazuje traso, instrumente, ki dajejo informacije in kontrolirajo delo sistemov v šasiji, opazuje navigacijske naprave. To daljinsko vodenje »Lunohoda-1« je seveda zelo zapletena stvar. Radijski signali, televizijske slike in informacije instrumentov z Meseca zaostajajo za pravimi dogodki tudi po nekaj sekund. Povelje, ki ga voznik na Zemlji da »Lunohodu«, bo vozilo izpolnilo šele čez nekaj sekund. Če voznik opazi na zaslonu jamo pred vozilom, pomeni, da jo je vozilo »zagledalo« že pred nekaj sekundami, in ko ustavi stroj, se je ta ustavil nekaj sekund pozneje. Torej je treba zelo pozorno in spretno meriti čas, razdaljo in brzino, skratka voznik mora biti stalno na preži, da na televizijski sliki razpozna oviro, določi njeno velikost in razdaljo do nje in da jo spretno obide.

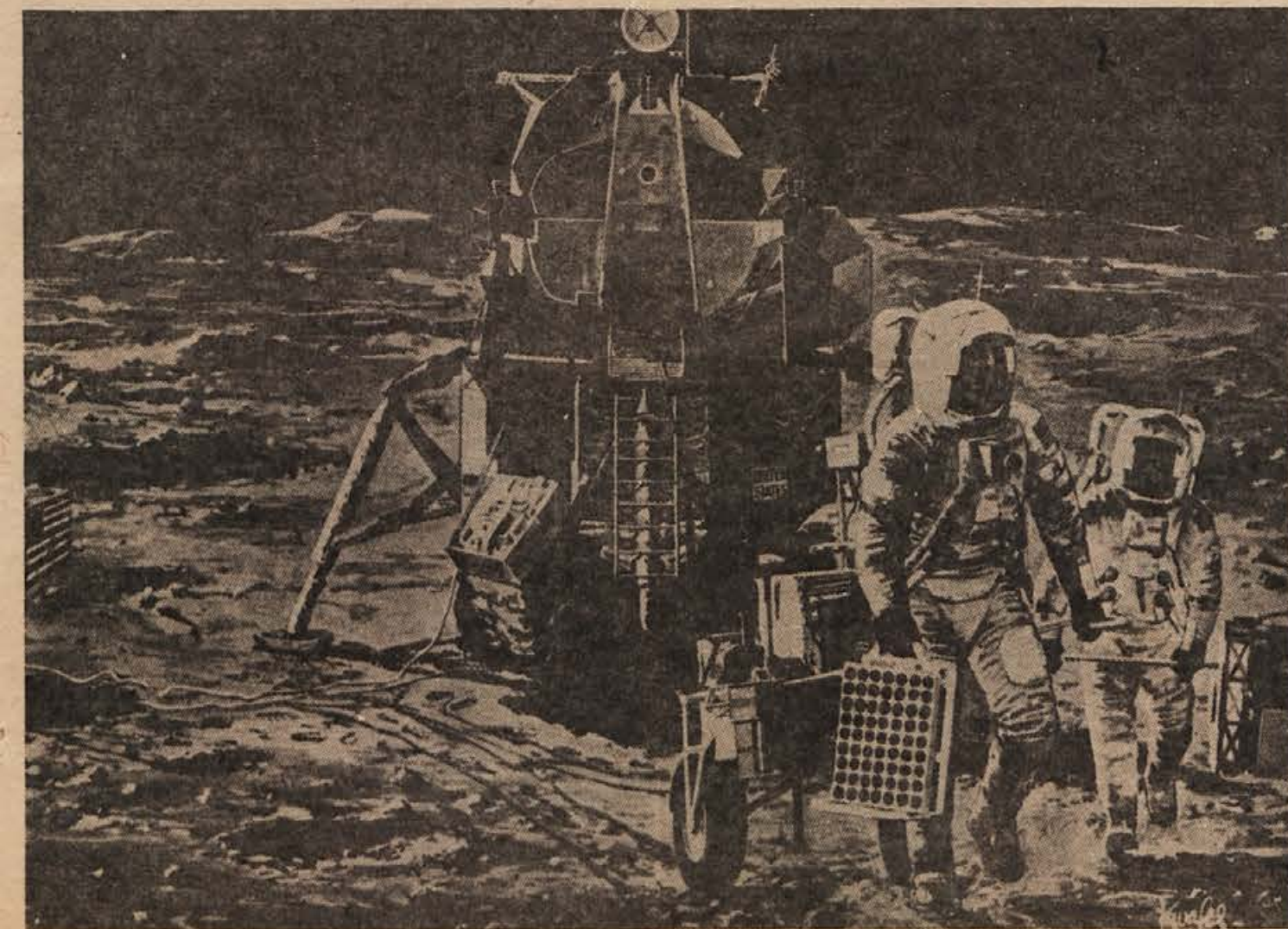
(Povzeto po reviji ZEMLJA SOVJETA, ki jo izdaja »Prosveta« v Beogradu, Terzije 16/1)

Računski kontrolni center za vodenje LUNOHODA

Centralna dvorana za upravljanje LUNOHODA z Zemlje

...in kaj ljudje iz Škorpionja

VELIKI TRENUTEK je tu: Lunarni del »Apolla 14« — Škorpion (Antares) je pristal v območju gorovja Fra Mauro. Alen Shepard in Edgar Mitchell sta najprej postavila na Mesec usmerjevalno anteno v podobi dežnika in ameriško zastavo, potem pa sta se lotila dela. Z dvokolesno »cizo« in znanstvenimi aparati sta se napotila po površini »blede Lune«, da bi jo raziskovala. — Zdaj, ko so ameriški vesoljci spet srečno doma (ta

čas sicer še v obvezni karanteni na zdravniških preiskavah), je ugibanj, kaj počne na Meseecu sovjetska samohodna avtomatska postaja »Lunohod-1«, seveda po vsem svetu več kot dovolj. Kaže pa, da so se Rusi raje odločili, da jim pri osvajanju vesolja pomagajo aparati in avtomati, medtem ko pošiljajo Amerikanci na Mesec ladje s človeškimi posadkami. — Na sliki levo: takole je slikar predstavil prve korake zadnjih treh ameriških vesoljcev na Luni...

V zimskem času
uživajte vitaminske
bonbone VISOKI C

ŠUMI

Kultura in izobraževanje

S polic Cankarjeve založbe

Z znanim delom kanadske pisateljice Mazo de la Roche - Začetek Jalne, Mary Wakefield, Jalna - nas seznanja Cankarjeva založba v treh knjigah. Prvo je prevedla Zoja Skušek Močnik, drugo Maja Kraigher in tretjo Katarina Puc. Obširna „družinska kronika“ govori o dolgi zgodovini Whiteoakov - od vojaške postojanke Jalne v Indiji do potovanja na Angleško, Irsko in preselitve v Novi svet, kjer zraste v osrčju Kanade ognjišče mlade družine: Jalna. Roman je pisan toplo in prisrčno, poln lepih opisov narave, ljubezni in preprek, pa tudi hotenj in čustvovanj rodov, ki ustvarjajo Jalno.

V zbirki BIOS nam je založba postregla tokrat z zgodovinskim branjem: Američanka D. G. Mcguigan predstavlja „Habsburžane privatno“, angleški diplomat Duff Cooper pa premetenega politikanta in diplomata „Kneza Talleyranda“. Mcguiganova piše sončno družinsko kroniko Habsburžanov za skoraj 500 let nazaj.

Cooprov Talleyrand, ki je bil 10 let tudi Napoleonov minister, je pisan tak, kot je bil Talleyrand v resnici: pretkanec, politikant in diplomat, ki se je proslavil tudi na dunajskem kongresu. Habsburžane je prevedel Lojze Uršič, „Talleyranda“ pa France Pipan.

Tone Kralj: PUST (lesorez, 1954) - S slikarjeve retrospektivne razstave v Lamutovem likovnem salonu v Kostanjevici 1970

Viniški rojak dopisni član SAZU

Priznanje prof. dr. Otonu Berkopcu, Belokranjcu, ki že desetletja dolgo razširja in popularizira slovensko književnost na Češkem

Slovenska akademija znanosti in umetnosti je pred kratkim izvolila dva nova dopisna člana. Eden od teh je prof. dr. Oton Berkopec iz Prage, viniški rojak in novomeški maturant, ki velja na Češkem že desetletja dolgo za neuradnega slovenskega kulturnega atašeja.

SAZU je s to izvolitvijo dala našemu rojaku, višjemu znanstvenemu sodelavcu Češke akademije znanosti in umetnosti (dela v oddelku za literarno zgodovino in bibliografijo slavik), zaslužen priznanje za izredno poslanstvo pri obojestranskem presajanju kultur.

Dr. Berkopec namreč ni samo bibliograf: s številnimi članki, esaji, zapiski in kričkami o slovenski književnosti ni samo opozarjal, ampak tudi populariziral slovensko besedno umetnost v najboljšem pomenu besede. Nedvomno je njegova zasluga, da se je poznavanje slovenske književnosti in kulture v zadnjih štiridesetih letih prav pri Čehih tako razširilo in poglobilo.

Prof. dr. Oton Berkopec je Zupančičev rojak: rodil se je 1906. leta na Vinici v Beli krajini. Po maturi je odšel v Prago študirat, nakar je doktoriral in dobil tam tudi zposlavitve. Čeprav mu je Češka postala nov dom, svoje domovine ni pozabil.

I. Z.

DREVI: „IGRA V ŠTIRIH“

Nocoj ob 19.30 bo Mestno gledališče ljubljansko uprizorilo v novomeškem Domu kulture „Igro v štirih - kdo dobi“, ki jo je napisal W. D. Home. To bo prireditev za abonma in za izven. Igra bo prej, kot je bilo objavljeno na plakatih, ker je premiera „Krcmarice Mirandoline“, navedena za jutri zvečer v izvedbi domačega amaterskega gledališča, preložena na kasnejši dan zaradi smrti v družini enega glavnih igralcev.

NOVO MESTO: „SONETNI VENEC“

Na osrednji prireditvi v počastitev slovenskega kulturnega praznika je igrala Mihaela Šaričeva 12. februarja zvečer v novomeškem Domu kulture mojstrsko recitala „Sonetni venec“ Franceta Prešerna. Ta interpretacija Prešernove poezije je bila nedvomno ena najboljših, kar smo jih slišali v Novem mestu. Igralka Šaričeva, Prešernova nagajenka zadnjega desetletja, je tenkočutno prikazala vse čustvene razpone v tej neprekosljivi Prešernovi mojstrovini. Na večeru je sodeloval tudi Dolenjski oktet.

MOKRONOG: PROSLAVA KULTURNEGA PRAZNIKA

Lep spored za proslavo slovenskega kulturnega praznika je pripravilo mokronoško prosvetno društvo „Emil Adamič“. Nastopil je domači pevski zbor, trebanjska godba na pihala se je predstavila s koncertnimi skladbami, spored pa so dopolnjevali še z recitacijami. Poslušalci, ki so napolnili dvorano, so s ploskanjem nagradili nastopajoče.

Mali kulturni barometer

VEČER POEZIJE - V Dolenjski galeriji je bil na Prešernov dan večer poezije. Člani novomeškega amaterskega gledališča so v celovečernem sporedu predstavili pesmi Vladimirja Bajca, Ivana Perhaja in Ivana Zorana. Literarni nastop je naštudiral režiser Marjan Kovač. Zal je bila prireditev zaradi prepozne obveščene občinstva slabše obiskana, kot bi lahko bila.

RADIJSKI KONCERT - 14. februarja je bil v Sentejnu koncert iz naših krajev. Na tej javni radijski prireditvi je nastopil tudi Sentejnjski oktet.

SATIRIČNI VEČER - Novomeško amatersko gledališče pripravljata za spomladi satirični večer „Negujmo klopote“, za katerega je tekst napisal Vladimir Bajc. Bajc je pripravil tudi glasbene vložke, ki bodo popestrili to prireditev, zlasti pa je pripravil glasbeno opremo za številne songe. Kaže, da bodo Novomeščani ta večer lahko videli šele aprila. To bo v zadnjem času prva satirična prireditev na novomeškem odru, ki jo bodo pripravili domačini brez pomoči od drugih.

CRNOMELJ IZJEMA - Kot je znano, se je do zdaj v republiško združenje gledaliških amaterskih skupin včlanilo z našega območja le kulturno-prosvetno društvo „Miran Jarc“ iz Črnomlja. Natančnega pregleda o članstvu pa še ni. V Novem mestu ustanovljeni pokrajinski pododbor tega republiškega združenja se do zdaj tudi še ni sestala in izbral vodstvo, čeprav je republiški odbor želel, da bi to opravili do konca februarja in se dogovorili tudi za delovni načrt. Menda ne bo ostalo pri začasnem navdušenju za to organizacijo...

PREMALO IZBRABLJENA KNJIŽNICA - Dramska knjižnica pri novomeškem Zavodu za kulturno dejavnost, edina te vrste na Dolenjskem, v Beli krajini in Spodnjem Posavju, ima več kot 2.000 knjig z besedil klasičnih, ljudskih in sodobnih iger. Če smo s številom knjig lahko zadovoljni, pa ne moremo biti s „prometom“ te knjižnice, saj izposoja, kot kažejo podatki, niti približno ni takšna, kot bi lahko bila. Knjižnica je še vse preveč „zaprta“, dramske skupine, ki trošijo denar za nabavo tekstov v drugih krajih, zanjo še vse premalo vedo. Najbrž Novo mesto ni tako majhen kraj, da ne bi zanj slišali tudi v sosednjih občinah...

Kaže, da bomo novi slovenski film „Na klancu“, ki ga je Vojko Duletić posnel po istoimenski Cankarjevi povesti, v Novem mestu videli že čez nekaj tednov. Obljubljajo, da se bo na novomeški premieri predstavilo tudi nekaj glavnih igralcev.

Film „Na klancu“ je vzbudil po premieri v Cankarjevem rojstnem kraju na Vrhniki veliko zanimanje in lepe odmeve v slovenski javnosti. Zato se je svet za filmsko vzgojo, ki že dve leti deluje pri novomeškem Zavodu za kulturno dejavnost in ZKPO, odločil ta film uvrstiti tudi v spored dijaških predstav. V dijaški abonma pa bodo to filmsko delo uvrstili tudi zato, da bodo dijakom in učencem osnovnih šol ponudili v ogled eno od vrstni filmskega ustvarjanja (po literarnem tekstu), ki jih

Recital v počastitev kulturnega praznika

Na literarnem večeru v Valvasorjevi knjižnici in čitalnici v Krškem so brali svoja dela: Ivanka Hergold, Janja Kastelic, Vladimir Bajc in Ivan Zoran - Domači ustvarjalci v DOLENJSKIH RAZGLEDIH

V čitalnici Valvasorjeve knjižnice v Krškem so v torek, 9. februarja, z recitalom počastili slovenski kulturni praznik. Marjanca Uršič, ki vodi knjižnico, čitalnico in galerijo, je pozdravila pred gosti, domačimi od-

raslimi poslušalci in mladino Ivanko Hergold, Janjo Kastelic, Vladimira Bajca in Ivana Zorana. Ivan Zoran iz Novega mesta je bral svoje novejšje pesmi - in presenetil: zdi se, da zdaj širše zajema iz

življenja in sveži motivi so prijetno obarvali pesnikov pojmovni svet. Ivanka Hergold, kateri bo Mladinska knjiga kmalu izdala samostojno knji-

Prešernovi nagrajenci

Prešernovo nagrado za leto 1971 dobilo pet, nagrado Prešernovega sklada pa 11 ustvarjalcev

Pred kulturnim praznikom so v Ljubljani podelili Prešernove nagrade in nagrade Prešernovega sklada kulturnim in drugim ustvarjalcem za izredne dosežke.

Prešernovi nagrajenci za leto 1971 so: igralka in profesorica na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo Vida Juvanova, slikar Stane Kregar, prof. Janko Lavrin, posrednik naše literature v angleščini, arhitekt Savin Sever in skladatelj Lucijan Marija Škerjanc.

Nagrade Prešernovega sklada za to leto pa so prejeli: dramaturg Lojze Filipič, igralec SLG Celje Pavle Jeršin, oblikovalec Oskar Kogoj, skladatelj Lojze Lebič, književnik Mitja Mejak (za uspešne dramatizacije literarnih tekstov), arhitekt Borut Pečenko, mladinska pisateljica Ela Peroci, slikar France Peršin, skladatelj Ivo Petrič, kipar Franci Rotar in igralec Jože Zupan (za vlogo kaplana Martina Cedermaca v istoimenski TV igri, dramatisirani po Bekvomem romanu).

Prešernove nagrade so podelili tudi v Kranju. Med drugimi je dobil

letos to priznanje pisatelj Ivan Ribič. Prav tako so podelili tradicionalne Prešernove nagrade najboljšim študentom na vseh fakultetah ljubljanske univerze.

Finžgarju za stoletnico

Razstava v novomeški študijski knjižnici - Prva Finžgarjeva knjiga izšla v Novem mestu

V avli Študijske knjižnice Mirana Jarca je že od 6. februarja dalje odprta razstava, posvečena 100-letnici rojstva slovenskega pisatelja F. S. Finžgarja. Ta novomeška ustanova pa je prejkone na Dolenjskem edina, ki je ta dogodek primerno obeležila.

Razstava obsega 383 eksponatov, od tega kajpak največ Finžgarjevih del, obogati pa jo dokaj obsežno fo-

BREŽICE: RECITAL

V počastitev Prešernovega dne je bil v torek prejšnji teden v Brežicah literarni večer, na katerem so pesnik Tone Pavček in pisateljica Branka Jurca in Leopold Suhodolčan brali svoja dela. Prireditelj je sodila tudi v okvir proslav srebrnega jubileja tamkajšnje ljudske in matične knjižnice.

TREBNJE: PRELOŽENO

Razstava del Jožeta in Konrada Peternejca, znanih slikarjev samorastnikov, ki je bila predvidena v Trebnjem za 6. marec, je preložena za nedoločen čas. Tako je sklenil umetniški svet Tabora slovenskih likovnih samorastnikov pod vodstvom prof. Zorana Kržišnika, ki namerava prireditve v prihodnje še izboljšati.

Misli na prelomnici

Na zboru kulturnikov v Šmarjeških Toplicah so ugotovili, da kulturne skupnosti ne bodo instrumenti, na katerih bi brenkali stare melodije. Vse se mora spremeniti, celo definicija, kaj je kultura. Kultura je torej na prelomnici...

MILOŠ POLJANSEK, predsednik republiškega prosvetno-kulturnega zbora: „Do zakona smo ugotovljali, da imamo dve kulturi: splošno (zaposlavljeno) in republiško (privilegirano). Zakon je to dvojnost že odpravil, zdaj pa jo moramo še ljudje. Zlasti je treba učinkovito nastopiti proti kulturi za izbranec, tako imenovani elitni kulturi. Zoper tako kulturo je v svetu sicer veliko nerazpoloženje: v Franciji je znana Maulrouxova akcija, podobno je v Nemčiji, na slabosti elitne kulture so opozorili na sestanku UNESCO v Benetkah. Skratka, povsod so spoznali, kako nujni sta decentralizacija in demokratizacija kulture.“

PETER TOŠ, podpredsednik ZKPO Slovenije: „Zveza kulturno-prosvetnih organizacij bo morala skrbeti za to, da bo sleherna kulturna skupnost res kulturni parlament. To je bila vselej organizacija z nalogo razvijati interese za kulturo, in ne le povezovalka društev. Zato v času, ko se pripravljamo na ustanovitev kulturnih skupnosti, ne bi smeli zastavljati vprašanja, ali bo ZKPO poslej sploh še potrebna. Mislim, da bi bila ZKPO lahko dobra vez med kulturnimi interesi posameznikov in načrti za razvoj kulture.“

BORIS SAVNIK, predsednik iniciativnega odbora za ustanovitev novomeške kulturne skupnosti: „Prišli smo v čas, ko se moramo vprašati, kaj je kultura. Ali je to res samo branje knjig, uprizorjanje iger, organizacija koncertov? Ali ni to tudi, preprosto povedano, odnos do človeka, skupine, dela, delovne organizacije, do samega sebe? Ob sploš-

nem napredku (gospodarstva) smo bili prepričani, da se bo kultura sama premaknila naprej. Zdaj pa vemo, da je streljal v prazno, kdor je tako mislil...“

RUDI HRVATIN, tajnik pevškega zbora DPD Dušan Jereb: „Do zdaj smo kulturo na splošno previsoko usmerjali, prednost so imela večja središča. Pozabljali pa smo na podeželje, kjer je zlasti manjkalo pevovodij, režiserjev in drugih sposobnih ljudi. Mislim, da bo morala kulturna skupnost prav vzgoji kadrov posvetiti vso pozornost.“

FRANC BEG, predsednik občinske konference SZDL: „Poletje zbora DPD Dušan Jereb, Sentejnjskega in Dolenjskega okteta v novomeški občini drugih takih skupin skorajda nimamo. Prepričan sem, da so v občini še kje ljudje, ki bi radi prepevali, pa nimajo vodij. Mislim, da je naloga poklicnih ustanov, da preskrbijo kadre.“

ROMAN ČELESNIK, predsednik ZKPO Novo mesto: „Včasih je bil vsak prosvetni delavec tudi kulturni delavec. Danes tega ni ali pa so samo častne izjeme.“

ADI GRUDEN, predsednik slovenskega društva „Triglav“ v Karlovcu: „Mislim, da na podeželju in v mestih ne bi smelo biti učitelja, ki ne bi bil tudi kulturnik.“

STANE ZUPANČIČ, predstavniki ZMS: „Ugotovljamo, da postane izobraženec, ko pride iz šole na delovno mesto, le del industrije, drugo ga ne zanima.“

MILOŠ POLJANSEK: „Nesporno je, da je Novo mesto kulturno središče Dolenjske, vendar pa si mora to vlogo še utrditi. Dobilo naj bi vlogo, kot jo je imelo v preteklosti. Osebnost sem se ves čas zelo zavzemal, da bi ustanovili pokrajinske kulturne skupnosti. To pa se ni zgodilo, ker so se bogatejši zbal, da bi morali podpirati šibkejši.“

IVAN ZORAN

go, se je predstavila domači publiki z razmišljajočimi črticami in simpatičnim pisanjem. Vladimir Bajc (Novo mesto) je prebral nekaj satirično-humorističnih zapiskov, ki obetajo govor o piščevem razvoju. Prikupne otroške verzice in drobne zapiske iz življenja in iger najmlajših je brala Novomeščanka Janja Kastelic; napisani so s toplim občutkom in pravo mero za svet otrok, teh naših najkritičnejših bralcev.

Pisce, ki so tokrat brali svoja dela v Krškem, pa tudi druge ustvarjalec z območja širše Dolenjske bomo povabili, da se v kratkem predstavijo bralcem našega časnika v samostojni številki DOLENJSKIH RAZGLEDIV.

STONE GOŠNIK

Dragiša Stanislavjević: GRESNICA (les, 1969) - Z razstave naivni kiparji Jugoslavije, Kostanjevica na Krki, 1970

SKRIVNOST, KI NI SKRIVNOST

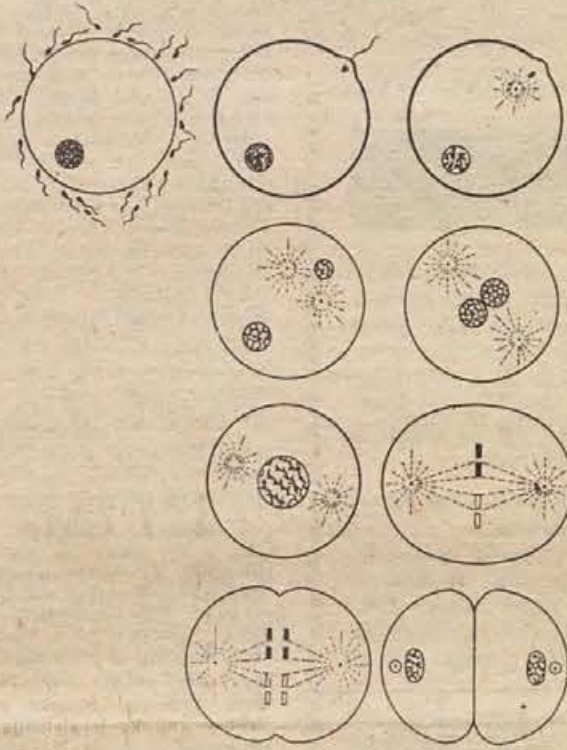
Pa ne samo to! Hišni red se povsem spremeni, vse domače življenje se podredi prihradu. Pojavijo se nove vrste dela, kaditi v stanovanju ni več dovoljeno, radio in televizija se morata utišati, še besede med materjo in očetom tečejo tiše, da se ne bi zbudil najmlajši član družine.

DESET LET POZNEJE

Glej, kmalu iz tebe cel fant bo postal!

(Kajuh)

Deset let ali nekaj več je minilo, kar so te kot najhno rožnato štruco, kakih 50 cm dolgo in polčetrni kilogram težko, v bele plenice povito, položili k materinim prsim, polnim najsajšega soka, ki ga mama lahko ponudi svojemu otroku.

Delitev jajčeca je eno najbolj čudovitih dogajanj v življenju. Na sliki je dobro videti, kako semenčice „oblegajo“ jajčece, samo eni pa je uspelo vdreti vanj. Preveč bi bilo, če bi hoteli razlagati vse dogajanje v jajčecu – o tem ste najbrž že ali pa še boste slišali v šoli. Tokrat naj bo dovolj, da vidimo, kako sta iz oplojenega jajčeca nastali celici – hčerki, ki se potem delita na enak način, kot se je razdelilo oplojeno jajčece.

Tako si zdaj že slopil v drugo desetletje svojega življenja, postal si „najstnik“ in dobil pravico, da se zanimaš za beatle, da sanjaš o dolgih lasih in mini krilu, da so ti všeč popevke in električne kitare, in kaj vem kaj vse se pleče v glavah takihle novopečenih „teenagerjev“.

Pa naj kar koj povem, da bodo tudi ta leta lepa, vendar ne več tako brezskrbna, kot so bila dosedanja. Šola bo postala resnejša, predvsem pa se bo treba odločiti za poklic in ga vsaj do dvajsetega leta tudi doseči, če seveda ne nameravaš na univerzo ali visoko šolo, ker te mika morda profesorji, zdravniški ali inženirski poklic.

memo, če si zapomnimo, da z njo označujemo dobo spolnega zorenja.

Vsak otrok začne nekaj po desetem letu spolno zoreti. V njegovih spolnih žlezah začno nastajati spolne celice, pri deklicah jajčeca, pri dečkih pa semenčice. Z drugimi besedami se to pravi, da bi ta naš fant lahko postal oče oziroma da bi deklica lahko postala mama.

Zanimivo pa je, da priprav na spolno zorenje ne čutita ne deček in ne deklica. Tudi jima nihče ne more povedati, kdaj bodo začele delovati njune spolne žleze, še približnega datuma jima ne moremo povedati. Pri vsakem otroku je to drugače, celo bratje in sestre doživijo to drugo rojstvo vsak ob svojem času in vsak na svoj, drugačen način.

Zapisal sem drugo rojstvo in res je tako. Ko se rodimo prvič, se rodimo kot otroci, puberteta pa je rojstvo v odraslega in zrelega človeka.

Brez pubertete ni zrelosti! Deseti rojstni dan je torej že za teboj, zato z gotovostjo lahko računam, da bodo nekoga dne začele delovati tvoje spolne žleze, ki so vse dotlej čakale in se samo pripravljale na svoje veliko poslanstvo.

Poglejmo najprej, kako se to dogaja pri deklici.

V enem od obeh jajčnikov bo nekoga dne začelo zoreti prvo jajčece, ne da bi deklica vedela za to. Nobenega znamenja ni, ki bi napovedal ta veliki dogodek.

Skozi medenico se najprej prevrta glavica (na sliki), za njo pa se potem kot sveder izvije na svet še otrokovo telesce

V prvih letih drugega desetletja čaka otroke nekaj novih in neznanih stvari, ki nekatere zbežajo ali celo prestrašijo. Pa ni vse skupaj nič hudega, prav nič takega se ne zgodi, da bi se bilo treba bati. Otroci stopi v puberteto, ta pa je tista, ki dela težave otrokom, nič manj pa tudi njihovim staršem in učiteljem, ki se z njimi srečavajo v šoli. Beseda puberteta je latinška in pomeni dorasčanje, še najlaže pa doja-

In kot se gotovo spomniš, sproži zorenje jajčeca velike spremembe v maternici, ki se takoj začne pripravljati na sprejem oplojenega jajčeca. Prav to se bo ob zorenju prvega jajčeca začelo dogajati tudi v dekličini maternici. Maternične notranje stene bodo začele nabrekati v mehko, gobasto, sočno plast, vso preprečeno s tankimi žilicami in žlezami, v katero naj bi se ugreznilo oplojeno jajčece.

»Druga stran« — stari znanci

»Pri vas igramo najraje!« pravijo fantje ljubljanskega ansambla, ki so že večkrat gostovali med novomeško mladino — Spremembe v ansamblu

Marko in Mojmir Belavič ter Boris Bele — vsi so včasih živeli v Novem mestu — so pred leti ustanovili ansambel „Sinovi“, ki je takrat veljal za enega najboljših v Sloveniji. Potem sta Marko in Mojmir drug za drugim zapustila ansambel, vendar brez glasbe nista držala. Poiskala sta še dva dobra glasbenika, Verija Gorjupa in Marka Avanzza, in skupaj so ustanovili ansambel z imenom „Druga stran“.

Začetek je bil težak. Potrebno je bilo veliko vaditi, se posvetovati in si prizadevati, da bi instrumenti zveneli čimbolj ubrano. Zahtevne in pogostne vaje so kmalu rodile uspeh. Kdor jih je slišal enkrat, jih je povabil še drugič. Vabili so jih po vsej Sloveniji, kajti z odličnim izborom skladb so zadovoljili tudi najbolj zahtevne poslušalce. S svojo preprostostjo in dobrim igranjem so fantje že nekajkrat navdušili Novomeščane.

Marko Belavič je o gostovanjih v Novem mestu povedal:

„Pri vas smo igrali že trikrat. Dvakrat so nas povabili gimnazijci, tretjič pa Klub mladih. Vedno smo bili presenečeni nad odlično organizacijo. Zelo smo zadovoljni tudi z občinstvom, upamo, da je tudi ono zadovoljno z našim načinom igranja. Sploh pa pri vas igramo najraje!“

Zadnje čase je v ansamblu prišlo do nekaterih sprememb. V Novem mestu so nazadnje nastopili kot trio. Prišli so brez solokitarista, pa še bobnarja so zamenjali. Vodja ansambla Marko je takole razložil spremembo:

„Bobnarja smo morali zamenjati. Marko Avanzzo je prepozno začel študirati in se ne more povsem posvetiti glasbi, zato nas je zapustil. Zamenjal ga je Drago Gajčič, ki se je kar dobro privadil našemu načinu

igranja. Veri pa si je pri smučanju poškodoval roko in ni mogel priti.“

Toda tudi Veri bo igral v ansamblu le še toliko časa, dokler ne najdejo drugega solokitarista, ker pozneje namerava igrati v ansamblu, ki ga je ustanovil bivši „Kameleon“ Danilo Kocjančič.

Po Markovih besedah se bo ansambel „Druga stran“ v kratkem povečal še za pevca in orglarja, ki ju še iščejo. Spremenili bodo tudi svoj repertoar.

Torej dobri pevci, ponuja se vam priložnost, javite se! In ker je ansambel navdušil Novomeščane, upajmo, da njihov nastop 6. februarja v Novem mestu ni bil zadnji!

DRAGO VOVK

Pohodi »Dveh krokarjev«

Čete metliških tabornikov osvajajo Gorjance

V Metliki je zadnje čase vse pogosteje videti taborniške uniforme in slišati taborniške pesmi. Taborniki ne čakajo pomladi in toplega vremena, svoje sposobnosti hočejo preizkusiti tudi pozimi. V četo Dveh krokarjev je včlanjenih lepo število osemletkarjev, mladince in mladinci

pa so organizirali že nekaj zanimivih akcij, še več pa jih imajo v načrtu. Med zimskimi šolskimi počitnicami je skupina tabornikov preživela dva dni na Gorjancih, kjer se je poskusila v orientacijskem krogu, v taborniški igri Ostrostrleec in se prek žužemberskih vasi vrnila v Metliko. To je bil hkrati tudi tečaj za vodnike, ki jih v odredu primanjuje, posebno še zadnje čase, ko se med taborniške vrste vključuje vedno več mladine in število vodov narašča.

Tudi med prvomajskimi prazniki bodo taborniki organizirali štiridnevni tabor, na katerem bodo predelali ves taborniški program in pripravili več pohodov. Čas do dneva mladosti pa bodo izrabili za tekmovanja. Odredove enote se bodo pomerile v šahu, streljanju z zračno puško, v namiznem tenisu, postavljanju šotorov, signalizaciji, kurjenju ognjev, orientacijskem pohodu, v plavanju in veslanju.

Velika želja tabornikov je tudi, da bi si na Gorjancih postavili kladar, vendar še nimajo dovolj denarja. Sedaj tudi še nimajo svojega prostora, kar jih nedvomno ovira pri delu.

T. G.

Težave mladih na Ponikvah

Zakaj nerazumevanje prav krajevne skupnosti?

Pred kratkim je bila redna letna konferenca vaškega aktivia „Joško Prijatelj-Slobodan“ iz Ponikve, ki se je je udeležilo okrog 70 mladincev in predstavnikov drugih vaških družbeno političnih organizacij. Mladinci v tem aktivu so s svojim dosedanjim delom dokazali, da so eden izmed najboljših aktivov v občini, vendar že nekaj časa ne morejo rešiti nekaterih vprašanj, ki ovirajo njihovo delo. V razpravi so povedali, da imajo največje težave prav s krajevno skupnostjo, in obžalovali so, da se povabijo na njihovo konferenco predsednik krajevne skupnosti ni odzval.

Kaj je vzrok za tako razpoloženje mladih do krajevne skupnosti? V lanskem programu krajevne skupnosti so mladinskemu aktivu namenili sto starih tisočakov za njihovo delo, vendar objavljenega denarja mladinci še niso videli. Vodstvo KS se je izgovarjalo, da jim občina tega denarja ni dodelila in da imajo trenutno v načrtu pomembnejše stvari,

kot so mladinska organizacija in nje-ne težave.

Ker je letos v načrtu gradnja novega mladinskega doma na Ponikvah, v katerem bi imele svoje prostore tudi druge družbeno politične organizacije na vasi in prostovoljno šolsko društvo, so mladinci na svoji konferenci sklenili, da mora odbor KS to akcijo podpreti organizacijsko in z denarjem, najkasneje do 5. aprila. V nasprotnem primeru bodo mladi primorani na zboru volivcev spremeniti kadrovske strukturno odbora KS.

Mladinski aktiv „Joško Prijatelj-Slobodan“ bo letos sodeloval tudi v tekmovalstvu za najboljši aktiv, ki ga je razpisala republiška konferenca ZMS. Načrt izobraževanja, ki je sestavni del tekmovalstva, bodo sestavljali vsak mesec posebej, ker so mladinci brez stalnega prostora in ker sodelujejo v radijski oddaji „Spoznavajmo svet in domovino“, kar bo zahtevalo veliko časa za priprave.

Z. GRICAR

Prvi: Boba Stefanović

1. »Obriši suze, draga« — B. Stefanović — 25 glasov
2. »Više nečeš biti moja« — K. Slabinac — 23 glasov
3. »San Bernardino« — Christie — 20 glasov
4. »Visoko nad oblaki« — Slaki — 15 glasov

Vrstni red najbolj poslušanih plošč se zadnje tedne precej spreminja na naši lestvici, v prodajalnah s ploščami pa pravijo, da grede te plošče tudi najbolj v prodajo.

Bralce obveščamo, da plošče, s katerimi so nagradi izžrebanci, poklanjajo novomeške trgovine Elektrotehna. Mladinska knjiga in Mercator in jih izberejo same, zato jim vedno ne moremo poslati tiste plošče, za katero glasujejo. Upamo, da ste s ploščami kljub temu zadovoljni, saj se v trgovinah trudijo, da izberejo najnovjše.

Bralka Malči Meglan s Potiskavca nam piše, da najraje poslušalake in jim pošilja lepe pozdrave. Draga

Malči, pišeš jim lahko na naslov: Lojze Slak, Vodnikova 304, Ljubljana.

Tokrat so bili izžrebani:

1. Nevena Grabrijan, Adlešiči 7, 68341 Adlešiči,
 2. Mija Skrabec, Urbanova 8, 61310 Ribnica,
 3. Martina Komnenovič, Javorje št. 2, 61275 Šmartno pri Litiji.
- Martina nam je pisala: »Če bom izžrebana, poklanjam svojo ploščo bolni Jelki Lavrič.« Martina, za vaše uarilo se vam Jelka najlepše zahvaljuje!

Plošče so darilo trgovine Mercator iz Novega mesta.

OGLA DALO MLA MLIH

KRŠKO

Občinska konferenca ZMS je zbrala podatke o številu študentov in njihovih težavah na srednji tehnični šoli in bo v kratkem pripravila razgovor s študenti in študentkami, ki naj bi pripomogel k bolj urejenemu študiranju v občini in k hitrejšemu reševanju vprašanj, ki zadevajo oboje.

Mladinski aktiv v tovarni „Celuloza“ je v okviru „Akcije 75“, v kateri sodeluje, organiziral že več predavanj in pogovorov. Med drugim tudi predavanja o športu in rekreaciji mladih, razgovor s stanovniško komisijo o stanovniški politiki v podjetju ter več razgovorov s kadrovske službe o študiranju in izobraževanju mladih v podjetju. Nalog, ki jih predvideva program „Akcije 75“, so se lotili z vso resnostjo, potrebno je le še delo bolj organizirati, tako da ne bo slonelo samo na vodstvu aktivna, ampak bodo sodelovali vsi mladinci.

Na svoji redni letni konferenci so krški mladinci govorili o težavah, s katerimi se srečujejo pri delu v mladinskih aktivih v ter o težavah mladih v kmetijstvu, v delovnih organizacijah in v šolah. Sklenili so, da je potrebno ustanoviti sklad za študiranje posebno nadarjenih učencev, da je treba poskrbeti tudi za izobraževanje kmetčke mladine in izboljšati pogoje v kmetijstvu, da bi bilo potrebno zaostri ukrepe, ki bi zavri odhajanje delavcev iz podjetja v podjetje znotraj občine, da potrebuje mladina za razvoj telesne kulture več denarja, da je treba tudi v delovnih organizacijah bolj poskrbeti za razvoj telesne kulture in rekreacijo delavcev, za strokovni kader ter ustanoviti športna društva na vseh osnovnih šolah. Poudarili so tudi, da je potrebno za mlade organizirati več predavanj in seminarjev, na katerih bi se mladina seznanjala z družbenim dogajanjem in se izobraževala, če naj tudi mladi sodelujejo in s svojimi predlogi prispevajo k boljše samoupravljanju.

Sklenili so tudi, da bodo v vseh delovnih organizacijah, v vseh in povsod, kjer so mladi, ustanovili mladinske aktivne, kjer bo mladina sodelovala organizirano in po skupnem okvirnem programu.

ČRNOVELJ

V program praznovanja ob 30-letnici vstaje se je vključila tudi črnomaljska mladina. Občinska konferenca ZMS bo v sodelovanju z metliško mladino organizirala kviz z naslovom „NOB v Beli krajini“. Kviz bo 20. februarja ob 19. uri v Prosvetnem domu v Črnomlju. To bo priveditev v počastitev 27-letnice zasedanja SNOS in hkrati začetek priveditev ob 30-letnici vstaje slovenskega ljudstva. V kvizu znanja se bodo preizkusili vaški aktivni, aktivni iz delovnih organizacij, srednjih šol in skupina iz garnizije Črnomelj. Sodelovali bodo tudi osnovnošolski mladinski aktiv, pevci, črnomaljska godba, za partizanski humor pa bo poskrbel Toni Gašperič iz Metlike. Udeleženci kviza bodo prejeli denarje oziroma knjižne nagrade ter priznanja za sodelovanje. Na prireditvi bodo prebrali dve najboljši nalogi, ki so jih pisali učenci za 22. december, v katerih opisujejo NOB v Beli krajini.

NAJPOPLOT

Ta teden sem najraje poslušal(a) melodijo:

Ime in priimek

Ulica

Kraj

Rok: 22. februar 71

Kupon št. 6

Bonboni VISOKI C
nimajo tekmeča
v kvaliteti

Šumi

Moris proti Zagrebu ali Ljubljani?

Razprava zoper Franca Šuštarja iz Hrastnika, voznika renaulta R 10, preložena na 24. februar — Prekinitev zaradi nasprotnih izpovedi prič — Sodišče zahteva delno rekonstrukcijo dogodka — Nove priče

Na okrožnem sodišču v Novem mestu se je začela 11. februarja obravnava zoper 31-letnega Franca Šuštarja, strojnega ključavničarja v hrastniški steklarni. Obtožen je za hudo ogrožanje javnega prometa po čl. 273/V v zvezi s čl. 271/III KZ.

Šuštar je 3. septembra 1969 proti večeru peljal z osebnim avtomobilom Renault R 10 (LJ 517-47) funkcionarje hrastniškega rokometnega kluba z rokometne tekme v Brezicah. V avtomobilu je bilo pet ljudi. Na avtomobilski cesti pri Mrtvicah je Šuštar pri hitrosti okoli 100 km na uro zapeljal na desni rob ceste, nato pa sunkovito na levo, koder je Ervin Cividini prav tedaj vozil osebni avtomobil moris (ZG 717-80).

Prišlo je do strahovitega trčenja, pri katerem je izbruhnul tudi požar, ki je vozilo uničil. Za posledicami nesreče je umrlo pet oseb. Bogo Muelbauer in Ernest Pufter sta zgorla z renaultom vred, potnica iz

ogenj izbruhnul v renaultu že pred trčenjem z morisom. Zasljučeni prič pa sta izpovedali vsaka svojo verzijo, vendar sta si njuni izpovedi zelo nasprotovale. Sodišče ni moglo zanesljivo ugotoviti niti tega, kam je tragičnega dne vozil moris. Zato je sklenilo obravnavo prekiniti in se bo nadaljevala spet 24. februarja.

Do ponovne obravnave bo sodišče še enkrat opravilo ogled kraja nesreče in dogodek vsaj delno rekonstruiralo. Na kraju dogodka bo zaslišalo še enega očividca in dve novi priči, katerih imeni pa ob prekinitvi obravnave sodišče še nista bili znani.

S kolom mu je odvrnil

Anton Žmavc iz Brezja pri Globokem zaradi istega dejanja drugič pred sodiščem — Prvo sodbo je vrhovno sodišče SRS razveljavilo

21-letni Anton Žmavc, delavec iz Brezja pri Globokem, je 14. julija 1969 ob dveh ponoči s kolom udaril po glavi Avgusta Ogorevca in ga znatno poškodoval. Žmavc je dejanje storil na dvorišču Ogorevčeve hiše v Piršenbergu neposredno po tem, ko ga je Ogorevec začel zmerjati in poditi s svoje zemlje.

Žmavc je prišel takrat na Ogorevčovo dvorišče skupaj z nekaterimi fanti, ki so privedli Ogorevčevega sina domov precej pijanega in bili pri tem precej glasni. Zakaj se je tedaj Ogorevec spril na Žmavca, ni znano in tudi Žmavc sam ni vedel pojasniti sodnikom okrožnega sodišča v Novem mestu 12. februarja, ko se je zaradi tega dejanja zagovarjal.

Tokrat je Žmavc že drugič sedel na zatožni klopi zaradi istega dejanja. Za udarec s kolom je bil svojčas že obsojen, vendar je vrhovno sodišče SRS sodbo okrožnega sodišča v Novem mestu razveljavilo in zahtevalo ponovno sojenje.

Obtoženi Žmavc je trdil, da je dejanje storil v silobranu, vendar njegove zagovornike ni mogel pre-

pričati. Izrekli so mu kazen: leto dni zapora s pogojno odložitvijo za dve leti.

HUMORESKA

PRIČE

„Boš tiho, kanalja, ti bom že pokazal! Naženem vas iz bajte, tebe in tvoje pamže, da se bo kadilo za vami. Kaj pa mislite, kdo je gospodar pri hiši, a? Jaz, vam pravim, jaz... Vi pa nič... Nate, hudiči...“

Iz Kovačeve hiše je bilo slišati vpitje pri padanju udarcev in jok in vresčanje pretepe žene in otrok. Sedje so odpirali okna, zma-

„Ze spet ga drži, starega Kovača. Kaj vse naredi pijsača!“

In so zaprti okna. Kovač pa je besnel naprej, tolkel in razgrajal, da so naposled žena in otroci pribežali iz hiše in se zatekli v skrajni kot vrta. On pa je stal na pragu hiše in tulil za njimi:

„Zginite, hudiči! Da vas ne vidim več!“

Odmajal se je v hišo in vrata za seboj trdo zaprl. Še debelo uro in več je rohnel po hiši, da je bilo slišati daleč naokrog.

Prišla je noč, žena in otroci pa so ostali na vrtu. Naposled se jih je usmili stara sosedja in jih povabila pod streho.

JAKA PRAVIČNIK

KRONIKA NESREČ

VELIKA VAS: AVTO S CESTE, SOPOTNICA RANJENA — 14. februarja je Jože Motore iz Krškega na avtomobilski cesti pri Veliki vasi z osebnim avtomobilom NSU med prehitvovanjem dveh vozil izgubil oblast nad krmilom, zapeljal s ceste in se prevrnil. Ranjena je bila sopotnica Terezija Ban iz Zdolskega, škoda pa so ocenili na 8000 din.

MOKRICE: TRČENJE PRI PARKIRIŠČU — Zagrebčan Damir Božič je hotel 14. februarja s fičkom zaviti na parkirišče pri Mokricah. Za njim je vozil someščan Veljko Barbieri fiat 124 in tudi poskušal priti na parkirišče. Tedaj pa je Barbieri že zadel Slobodan Benko z avtomobilom nemške registracije. Benkov sopotnik Tomislav Markovič je bil ranjen. Škodo so ocenili na 7.000 din.

STOPIČE: S SKODO MED SKALE — 13. februarja zvečer se je Janez Sašek iz Zajčjege vrha peljal s „Skodo“ od Malega Orehka proti Stopičam, pa ga je zaneslo s ceste med skale. Škoda je bilo za okoli 2.000 din.

SEMIČ: CITROEN NA STRMINI — Janez Škušek iz Ljubljane je 13. februarja vozil citroen iz Gabra proti Semiču. Na nepreglednem ovinku je prehitel vprežni voz Franca Vidmarja iz Vavpčice vasi, ko se je naproti s tovornjakom pripeljal Karol Plut iz Metlike. Škušek je voz prehitel, nato pa naglo zavil na

desno, zapeljal na bankino in se na strmini prevrnil. Škušekov sopotnik Jože Plut iz Vavpčice vasi je med prehitvovanjem padel iz avtomobila in se huje ranil.

JEDINŠČICA: ZASTAVA 850 NA STREHI — Milena Lekšan iz Ljubljane se je 13. februarja peljala z zastavo 850 od Novega mesta proti Metliki. Na ovinku pri Jedinščici jo je zaneslo s ceste, nakar se je avtomobil prevrnil na streho. Škoda je bilo za 4.500 din.

TREBNJE: HUDO TRČENJE — Okoli 6.000 din škode je povzročilo trčenje osebnih avtomobilov v Trebnju 11. februarja popoldne. Franc Dmrovšek je zaviral na levo stran ceste, tedaj pa se je naproti pripeljal Janez Bertonec iz Ljubljane.

NOVO MESTO: Z OPLOM V HIŠO — Sašo Džurašević iz Novega mesta je 10. februarja zvečer med vožnjo po Partizanski cesti v Novem mestu z opel-rekordom zadel hišo št. 7. Sopotnik Mario Merslavčič je bil huje ranjen. Škodo so ocenili na 2.000 din.

DOBOVA: POŽAR NA LOKOMOTIVI — 11. februarja je izbruhnul požar na električni lokomotivi, ko je bila na postaji v Dobovi. Škodo so ocenili na 15.000 din, vzrok požara pa še ni znan.

VELIKE MALENCE: ZBIL JO JE MED PREČKANJEM — 7. februarja je Terezija Vogrin v Velikih Malencah prečkala cesto. Edvard Dolžan iz Raven pri Trzinu, ki je vozil osebni avtomobil proti Krški vasi, jo je zadel in zbil, čeprav je zaviral in se hotel trčenju ogniti.

NOVO MESTO: NESREČA PRED IMV — Vlado Pavlin je 10. februarja s fičkom pred IMV na Zagrebški cesti v Novem mestu podrl 56-letno Angelo Vene iz Zabe vasi, ko je prečkala cesto. Venetova je bila huje poškodovana in so jo odpeljali v bolnišnico. Voznik kljub zavarovanju ni mogel preprečiti nesreče.

NOVO MESTO: AVTOMOBILIST ZBIL OTROKA — Novomeščan Tomislav Saje je 10. februarja vozil fička po Ulici talcev v Novem mestu in zbil 8-letnega Miha Jakobčiča, ko je stekel čez cesto. Deček ima poškodovano glavo. Voznik je pred trčenjem močno zavrl.

ČRNOMELJ: MOPEDIST V PEŠCA — Na Cesti 21. oktobra v Črnomlju je Anton Simonič iz Otočca 10. februarja z mopedom zadel pešca Voja Miljanoviča. Oba sta padla, Miljanovič je bil laže ranjen. Mopedist je pešca zagledal dva metra pred seboj, nato pa naglo zavrl.

RIBNICA: VELIKA ŠKODA — 10. februarja ob 15.15 se je na cesti na Jasnici pri Kočevju zgodila prometna nesreča, v kateri je bila laže poškodovana Emilija Gombac iz Ribnice, na avtu pa je bilo škoda za okoli 6.000 din. Avto je vozil Štefan Gombac iz Ribnice. Na poledeneli cesti ga je zaneslo, da je zapeljal izven ceste in se prevrnil. Pri prevračanju je padla iz avta Emilija Gombac in se poškodovala.

KOČEVJE: TRČILA VETERINAR IN KONJ — 14. februarja okoli 18. ure sta na cesti v Gorenjih Ložinah pri Kočevju trčila avto in konj. Avto je vozil Davorin Vilicer, veterinar iz Kočevja. Nenadoma je prišel na cesto pred avto konj. Voznik nesreče ni mogel preprečiti. Na avtu je škoda za okoli 12.000 din, poginuli konj je bil vreden 5.000 din. Konj je bil last Martina Sliškočiča, ki pri gozdni upravi tovoril drva iz gozda.

Po prepiru smrtni strel

11. februarja je bil med cigankim obračunom v Lokvah pri Črnomlju ustreljen Milan Malovec, star okoli 18 let, iz ciganskega taborišča pri Grosopljem. Malovec je prišel v Lokve skupaj z Mihaelom Hudorovcem. Po prepiru je Anton Hudorovac s pištolo ustrelil Malovca. Preiskovalni sodnik je odredil pripor za Antona in Mihaela Hudorovca.

KOČEVJE: DIVJAK ZA VOLANOM

Preko 100 km na uro je vozil z avtom po Kočevju 10. februarja ob 18.35 21-letni Rudžija Tuzović iz Ribnice. Prijatelj trg 6, Čeprav je po Kočevju dovoljeno voziti največ 40 km na uro. Na mostu na Ljubljanski cesti je začelo avto zanašati, ga obrnilo za 360 stopinj, pri tem pa je avto podrl in laže poškodoval pešca Nika Mihaeloviča iz Kočevja in Jožeta Lipovca iz Dolge vasi. Vozilo, v katerem sta bila še Janko Tekavec in Uroš Bregar, oboje iz Ribnice ni bilo posebno poškodovano in se je ustavilo tik ob stopnicah na tržnico. Norost se je tokrat razmeroma srečno končala.

Se bo izognil zaporu?

Stanko Knez, obtožen vloma v Zabukovju, obsojen samo pogojno — Sodišče mu je dalo priložnost

10. februarja se je na novoškem okrožnem sodišču zagovarjal 34-letni Stanko Knez, doma iz Strmca v litijski občini, s sedanjim bivališčem v Radomljah. Obtožen je bil, da je 19. maja 1968 v Zabukovju v sevniški občini vlomil v hišo Viktorja Gregoričiča in vzel 850 din.

Knez je imel pri tem vplomu tudi smolo: ko se je po dejanju zatekel na podstrešje Gregoričičeve hiše, ga je lastnik ob pomoči sosedov preganil in mu plen vzel.

Na razpravi, ki jo je vodil sodnik Anton Trunkelj, je Knez dejal priznan, to je storil tudi že med preiskavo. Na dan pa je prišlo tudi, da je šel Knez na vlom deloma vinjen.

Pri razsodbi je sodišče upoštevalo naslednja dejstva: da obtoženec kazenski list ni prazen in je torej že imel opraviti s sodiščem zaradi po-

dobnih dejanj, da se je v zadnjem času zaposlil in celo obiskuje šolo, pri podjetju pa je zelo prizadeven, ne nazadnje pa tudi, da je Knez pokazal, da želi opustiti prejšnji način življenja in živeti pošteno kot drugi ljudje v njegovi okolici.

Glede na vse to ga je sodišče obsodilo na 10 mesecev zapora s pogojno odložitvijo za štiri leta. Knezu so povedali, da je dobil izjemno priložnost, da kazni ne odsedi, če bo poslej res živel in delal brez prekrškov.

HUMOR IZ SPISOV

NEDOSTOJNO VEDENJE

Sodnik: V predlogu piše, da ste se nedostojno vedli do miličnika s tem, da ste mu — ko vas je kaznoval — rekli, da takih jajc že ne boste plačevali.

Obdolženec: Krivdo zanikam, saj z jajci nisem imenoval miličnika, temveč malenkostni prekršek, ki sem ga res zagrešil.

6

„Pri moji veri, Watson!“ je končno vzkliknil Holmes, a glas se mu je še vedno šibil, „zahvaliti se ti moram in se ti opravičiti hkrati. Celo sam na sebi ne bi bil smel opraviti takšnega poskusa, kaj šele na prijatelju. Hudo žal mi je, zares.“

„Veš,“ sem odgovoril nekoliko ganjen, saj Holmesu še nikoli dotlej nisem videl tako globoko v srce, „v največje veselje in čast sem si želel, da sem ti lahko pomagal.“ Spet se ga je lotilo tisto na pol šalivo, na pol cinično razpoloženje, ki je bilo značilno za njegov odnos do okolič. „Odveč bi bilo, če bi gnala to reč prav do blaznosti, dragi moj Watson,“ je rekel. „Nepripranski opazovalec bi gotovo izjavil, da sva bila nora že prej, ker sva se sploh lotila tako tvegane poskusa. Priznam, da si nisem nikoli predstavljala, da bi bil lahko učinek tako nenaden in tako močan.“ Planil je v hišo in se spet prikazal z gorečo svetilko, ki jo je držal z iztegnjeno roko pred seboj in jo nato zalučal v vrsto robid. „Trajalo bo nekaj časa, da se v sobi zrak očisti. Zdaj, Watson, menda nič več ne dvomiš o tem, kako je prišlo do te tragedije?“

„Prav nič več ne dvomim.“

„Vendar je njen vzrok še prav tako nejasen kakor prej. Stopiva skupaj v uro in se pomeniva o tem. Zdi se mi, da mi ta nesnažna stvar še vedno tiči v grlu. Mislim, da vse dokazno gradivo kaže, da je bil tale Mortimer Tregennis zločinec v prvi tragediji, čeprav je postal žrtev druge. Upoštevat morava predvsem, da veva za neki rodbinski preprič, ki mu je sledila sprava. Ne moremo sicer reči, kako hud je bil ta preprič ali kako površna je bila sprava. Če pomislim na Mortimerja Tregennisia z njegovim lisičjim obrazom in malimi, prekanjenimi, ble-

ščeci mi se očmi in očali, ne bi rekel, da je to človek, ki posebno lahko odpusti. No, spomnil se boš tudi, da se je sam domislil, da se nekdo premika na vrtu, in tako za hip odtegnil našo pozornost od pravega vzroka tragedije. Imel je razlog, da nas spjel na napačno pot. In končno: če ni on vrgele te snovi na ogenj v hipu, ko je zapustil sobo, kdo drug naj bi jo bil? Stvar se je zgodila neposredno po njegovem odhodu. Če bi bil prišel noter kdo drug, bi brata in sestra gotovo vstali od mize. Razen tega pa v mirnem Cornwallu obiskovalci ne prihajajo v hišo po deseti uri ponoči. Torej vsi dokazi kažejo, da je Mortimer Tregennis krivec.“

„Potemtakem je bila njegova smrt samomor?“

„Veš, Watson, takšna domneva na prvi pogled ni neverjetna. Če človeka teži krivda, da je pripravil takšno usodo svojim najbližjim, ga pač lahko res prižene take daleč, da si jo prizadeva tudi sam. Vendar govori proti tej domnevi nekaj tehtnih razlogov. Na srečo živi na Angleškem neki človek, ki o tem vse ve, in jaz sem poskrbel, da bomo še danes popoldne slišali iz njegovih lastnih ust, kako je bilo. Ah, nekoliko prezgodaj je prišel. Bodite no tako prijazni in stopite sem, dr. Leon Sterndale. Opraviła sva majhen kemični poskus, zaradi katerega je najina sobica kaj malo primerna za sprejem tako odličnega obiskovalca.“

Slišal sem, kako so zaškripala vrtna vrata in mogočna postava velikega afriškega raziskovalca se je pokazala na stazi. Malce presenečen se je obrnil proti kmečki uti, v kateri sva sedela.

„Poslali ste pome, gospod Holmes. Vaše pismo sem prejel pred kako uro in prišel sem, čeprav zares ne vem, zakaj bi se moral odzvati vašemu pozivu.“

„Morda bova lahko to vprašanje razči-

stila, še preden boste odšli od nas,“ je odvrnil Holmes. „Dotlej pa sem vam zelo hvaležen za vaš vljudni odziv. Saj nama boste oprostili, da vas sprejmeva tako po domače kar tu na prostem, a z mojim prijateljem Watsonom toliko da nisva poskrbela za dodatek k tistemu, kar časopisi imenujejo „cornwallsko strahoto“, in je nama sedajle čisti zrak ljubši. Ker pa vas reči, o katerih

rdeč, oči so mu zažarele in vozlaste, srdite žile so mu izstopile iz čela, ko je planil s stisnjenimi pestmi proti mojemu prijatelju. Nato se je ustavil in s silovitim naporom spet primoral samega sebe k hladnemu, togemu miru, ki pa je bil nemara še bolj grozeč, kakor njegov vročekrvni izbruh.

„Predlog sem živel med divjaki, v krajih, kamor moč zakona ne seže,“ je rekel, „in navdih sem se na to, da sem sam postal zakon. Nikar ne pozabite tega, gospod Holmes, ne bi vam rad prizadel kaj zlega.“

„Tudi jaz vam nočem prizadeti nič zlega, dr. Sterndale. Najbolj zanesljiv dokaz je pač to, da sem poslal po vas in ne po policijo, čeravno vem to, kar vem.“

Sterndale je sedel in kar sapa mu je zaprlo, morda je prvič v vsem svojem pustolovskem življenju začutil, da ga je nekdo ukrotil. Holmesov nastop je razodeval mirno zaupanje v lastno moč, ki se ji ni bilo mogoče upreti. Najin obiskovalec je nekaj zajeljal in začel razburjeno odpirati in zapirati dlani. „Kaj hočete s tem?“ „Če mi mislite kaj navesti, gospod Holmes, si niste izbrali pravega človeka za svoj poskus. Nič več ne hodiva okoli te reči kakor maček okoli vrede kaše. Kaj mi pravzaprav hočete?“

„Povedal vam bom,“ je rekel Holmes, „in sicer zato, ker upam, da boste odkriti tudi vi z menoj, če bom jaz odkrit do vas. Moj naslednji korak bo docela odvisen od tega, kako se boste vi branili.“

„Branil?“

„Da, gospod.“

„Branil pred čim?“

„Pred obtožbo, da ste ubili Mortimerja Tregennisia.“

Sterndale si je otrl čelo z robcem. „Pri moji veri, res nočete odnehati,“ je rekel. „Mar so vsi vaši uspehi plod te čudovite

PREPREČUJMO zobno gnilobo!

(Nadaljevanje in konec)

6

Zobna gniloba ni le neprijetna v omenjenem smislu; s svojimi lokalnimi posledicami kvarno vpliva na estetski, torej lepotni videz prizadetih ljudi, lahko pa tudi resno okvari zdravje na kateremkoli delu telesa. Preprosteje povedano: zaradi zobne gnilobe lahko tudi resno obolimo. Kdor je pazljivo bral že objavljena nadaljevanja te problematike, je iz vsega dosedaj napisanega že lahko razbral, na kakšen način se to lahko zgodi. Zaradi tega ni čudno, da so se znanstveni raziskovalci iz vsega sveta odločno lotili proučevanja vsega, kar bi lahko to socialno bolezen dodobra zajelo.

Fluor je torej, kakor smo že napisali, zaenkrat edino medicamentozno sredstvo, ki ustreza zastavljenemu namenu. Malo prej smo opisali, kako si lahko z uživanjem tablet fluorokalcija ustvarimo začetno ali primarno zaščito mlečnih in stalnih zob. Pri tem smo poudarili, da morajo žene noseče žene uživati ta preparat, če želimo, da bodo te primarne ali začetne zaščite deležni že mlečni zobje še nerojenih otrok. Mlečni zobje se namreč mineralizirajo ali zaapneajo, še preden se otrok rodi, torej že v maternem telesu. Za stalne zobe smo ugotovili, da je primeren čas za pridobitev začetne količine fluorja v sklenini, ki lahko zaščiti zobe pred gnilobo, od rojstva naprej pa vse do 14. leta starosti. Po tej starosti uživanje fluorokalcijevih tablet ne koristi več, razen morebiti za modrostne zobe, ki zrastejo precej kasneje.

Bistvo začetne ali primarne zaščite je v tem, da v zobni sklenini, ki je najbolj izpostavljena činiteljem, ki zobno gnilobo povzročajo, nastanejo fluorapatitni kristali namesto hidroksiapatitnih. To pa se lahko zgodi le v času razvoja. Koliko tablet moramo vsak dan užiti, smo napisali v zadnjem poglavju. Napisali pa smo tudi, da uživanje fluorokalcija koristi na določen način tudi noseči ženi - bodoči materi, ker se fluor izloča tudi v njena usta preko žlez slinavk, ali da se po domače izrazimo, s slino. Ta fluor torej koristi materi ne glede na to, ali je ona v času razvoja svojih zob uživala fluor ali ne. V primeru, da ga ni uživala, bo sedanjí učinek seveda mnogo manjši in gre v bistvu za začetno zaščito.

Povsem nekaj drugega pa je, če je že prej pridobila zaščito in ji sedanje uživanje predstavlja le nadomeščanje fluorja, ki sklenino zapušča. V takem primeru govorimo o drugotni ali sekundarni zaščiti. Izbrali smo si nosečo ženo za pojasnjevanje tega pojma zato, ker se nam v zvezi z z obdelano snovjo to kar samo ponuja. Zaradi je sedaj -skrajni čas, da jasno povemo, da uživanje fluorokalcijevih tablet lahko koristi tudi odraslim ljudem, le da bi bil proces pridobitve zadostne količine fluorja v sklenini dolgotrajen in neprimerno manj učinkovit, fluor pa bi se iz sklenine potem, ko bi se tam s trudom vezal, hitreje iz nje zopet izgubil.

Tako stojimo pred dejstvom, da fluor, ki si ga je sklenina na ta ali drugi način pridobila in ki jo lahko bolj ali manj pred gnilobo zaščiti, v njej ne ostane vedno, ampak se bolj ali manj hitro iz nje zopet izgublja. S tem se seveda manjša tudi pridobljena odpornost proti zobni gnilobi. Kako hitro se bo fluor iz zobne sklenine izgubljal in kako hitro bo ginevala tudi odpornost, je odvisno od pridobitve, torej od časa in trajanja uživanja fluorokalcija.

Nadalje smo ob vsem tem spoznali, da tablete niso najprimernejše za pridobitev in ohranjanje potrebne količine fluorja v sklenini potem, ko je že minil čas razvoja in mineralizacije trdnih zobnih tkiv. Prav zato so začeli iskati sredstva, s katerimi bi lahko tudi izven časa razvoja dosegli primerno začetno zaščito. Razen tega so želeli dobiti tudi sredstvo, ki bi hitreje, kakor so to v zreli človeški dobi sposobne tablete, nadomestilo fluor, ki se je iz sklenine izgubil.

V ta namen so začeli uporabljati fluorjeve raztopine. Posebno primeren se je izkazal natrijev fluorid, ki je sposoben, če ga pogosto aplikiramo na zobe, zagotoviti tudi v začetnem smislu zadostno koncentracijo fluorja v sklenini, da je odpornost proti zobni gnilobi zadovoljljiva. Lokalno fluoriranje je odlična metoda za nadomeščanje fluorjevih ionov, ki so se iz sklenine izgubili. Vidimo, da je lokalno fluoriranje s fluorjevimi raztopinami odlično za nadomestitev izgubljenih fluorjevih ionov. S to metodo dovolj hitro (v primerjavi s tabletami izven časa razvoja), pridobimo tudi začetno zadostno količino fluorja v sklenini pri otrocih, kakor tudi pri odraslih ljudeh, le da pri teh nekoliko težje. Potrebno je večkratno fluoriranje.

Na videz smo torej našli metodo fluoriranja, ki bi bila celo boljša kakor uživanje fluorokalcijevih tablet. V resnici pa ni tako. Tablete fluorokalcija lahko uživa vsakdo sam in mu jih zobozdravnik le predpiše ali pravzaprav svetuje, saj jih vsak dobi v lekarni brez recepta, ker so doela nestrupene. Pri opanem lokalnem fluoriranju pa mora biti zobozdravnik osebno zapečen s fluoriranjem. Zobozdravnik mora zobe preden jih namaže s fluorjevo raztopino, natančno očistiti vseh zobnih oblog, ki bi sicer preprečile, da bi fluor lahko prišel v zobno sklenino. Brez tega bi bilo fluoriranje jalovo.

Zobozdravnik mora torej natančno očistiti zobne obloge, preden zobe namaže z raztopino fluorja. Očistiti jih mora tudi tedaj, ko na videz sploh ni nobenih oblog. Pa so! To se da skoraj vedno dokazati z različnimi sredstvi. Take nevidne zobne obloge bi prav tako onemogočile fluorju, da bi se vezal v sklenino. Zaradi tega mora pri lokalni fluorizaciji sodelovati zobozdravnik, kar seveda celo akcijo precej podrazi. Pacienti morajo razen tega čakati, ker zobozdravnik ne more vsem naenkrat izvršiti fluorizacije. Zaradi tega so v Švici dali učencem raznih šol domov stekleničke s fluorjevimi raztopinami, zelo nizke koncentracije. Učenci so si vsak dan s tako nizko koncentrirano raztopino izpirali usta. Nekateri so izpirali usta celo po večkrat na dan. Pri tem se je izkazalo, da pomaga izpiranje ust z nizko koncentriranimi raztopinami celo bolj kakor nekajkratno fluoriranje z bolj koncentriranimi fluorjevimi raztopinami. Razen tega ni treba aktivnega sodelovanja zobozdravnika, ki tako akcijo izpiranja samo vodi. To vso stvar poceni, pa tudi poenostavi, da o boljšem uspehu sploh ne govorimo. Res pa je, da zahteva taka borba proti zobni gnilobi več organiziranosti in osebne prizadevanja vsakega posameznika, ki si želi zobe zaščititi proti gnilobi.

Iz vsega povedanega smo torej izvedeli, da lokalno fluoriranje zob lahko uspešno zaščiti zobe pred zobno gnilobo. Zaščiti jih lahko tako, da se prvič pridobi potrebna koncentracija fluorja v zobni sklenini ali pa se s pomočjo fluorizacije le nadomeščajo izgubljeni fluorjevi ioni, ki se s pomočjo sline nehalno izgubljujejo. To pomeni, da tovrstna fluorizacija prihaja v poštev tudi za odrasle osebe, čeprav je zaradi manjšega učinka ne moremo plačevati iz preventivnih fondov socialnega zavarovanja.

Končno pa lahko vsakdo vsak dan izpira zobe z raztopinami natrijevega fluorida, seveda z zelo nizko koncentriranimi, ki jih zobozdravnik predpiše na recept.

Tako smo skušali v kratkem razložiti, kaj je zobna gniloba ali karies, kako in zakaj nastane. Razen tega smo želeli opozoriti na možnosti, kako to nadlogo najuspešneje, a tudi enostavneje preprečujemo. Če bomo upoštevali vse napisano, smo na najboljši poti, da ohranimo zobe zdrave, s tem pa se bomo obvarovali tudi številnih drugih bolezní ki imajo svoj, če že ne neposredni, pa vsaj posredni vzrok v slabih zobeh.

Doc. dr. dr. sc. MITJA BARTENJEV

Odbojkarice Brestanice se pripravljajo na nadaljevanje republiškega odbojbarskega prvenstva, kjer morajo braniti tretje mesto, ki so ga dosegle jeseni.

ORIENTACIJSKI SMUČARSKI POHOD V GORJAH

Pionirji iz Vavte vasi presenetili

Pionirji iz osnovne šole Vavta vas so na republiškem tekmovanju osvojili prvo in drugo mesto — Dobra uvrstitev tudi drugih dolenskih ekip

Pionirji — smučarji iz skoraj vse Slovenije so v nedeljo tekmovali na smučeh v Gorjah pri Bledu. Nekaj več kot sto pionirjev in pionirk se je udeležilo orientacijskega pohoda za

republiški naslov drugih zimskih iger pionirjev Slovenije. Med pionirji je zmaga ekipa Vavte vasi, pionirke s te šole pa so bile odlične druge. Nastopilo je 42 ekip. Dolensko pa so zastopali tekmovalci iz Vavte vasi, Sentruperta, Novega mesta in Senovega.

Rezultati: pionirji — 1. OŠ Vavta vas (Zupančič, Somrak, Mikolič)

141 točk, 12. DPM Novo mesto 107,15. in 16. OŠ Senovo 99 točk itd.

Pionirke: 1. OŠ Čepovan 125 točk, 2. OŠ Vavta vas 124, 5. OŠ Senovo 98, 8. DPM Novo mesto 91 itd.

Pionirjem iz Vavte vasi, ki so se že lani dobro odrezali, iskrene čestitke, saj so na tem tekmovanju pokazali največ.

Toni bo kmalu spet v vratih

Sevniški rokometni vratar Toni Krejan je pri vojakih. Te dni je bil doma, zato smo mu zastavili nekaj vprašanj.

— Kdo te je navdušil za rokomet?

— Navdušil sem se že v šoli, saj sem vsakokrat užival, kadar sem stopil pred rokometna vrata.

— Kdaj si nastopil prvič za svoj klub?

— 23. junija 1967 v srečanju z Ra-dečani.

— Igrati tudi pri vojakih?

— Pogojev, kot sem jih imel doma, nimam, vendar smo si v zadnjem času zgradili rokometno igrišče, zato kar pridno igramo.

— Tvoj vzornik?

— Vratar reprezentance Arslanagić.

— Največji uspeh?

— Nastop na armadnem prvenstvu, kjer sem branil za našo garnizijo.

— In tvoje želje?

— Da bi Sevničani končno dobili luč nad igriščem ter da bi se preselili v republiško ligo. Zase pa želim, da bi bil kmalu doma. D. B.

PO PRVEM DELU DOBROPOLJE

V dolenski rokometni ligi, ki je tekmovalna skupnost medobčinskega rokometnega odbora Ribnica, je bilo do sedaj malo pisanega, čeprav ta tekmovalna skupnost zajema ekipe z območja kočevske, ribniške in grosupeljske občine, torej zahodni del Dolenske. V tej ligi nastopa sedem ekip. Po prvem delu tekmovalja je v vodstvu ekipa Dobropolje, enako število točk ima tudi Šmarje. V spomladanski sezoni je medobčinski rokometni odbor povabil k sodelovanju tudi ekipo Partizana iz Žužemberka.

RK Partizan Dobropolje	6 5 0 1 136:77 10
RK Partizan Šmarje	6 5 0 1 153:96 10
RK Partizan Sodražica	6 4 0 2 133:97 8
Gradišče (Stična)	6 4 0 2 124:104 8
RK Partizan II Ribnica	6 6 2 0 105:119 4
RK Vidovo (Stična)	6 1 0 5 94:161 2
RK Inles	6 0 0 6 70:161 0

F. LEVSTEK

Povedano na uho!

Stara resnica je, da športniki v Brestanici ne najdejo skupnega jezika z vodstvom brestaniške osnovne šole. Zaradi tega trpi športna dejavnost v tem kraju.

Ker smo želeli zvedeti, v katerem grmu tiči zajec, smo obiskali ravnatelja tovariša Zajevšnika, ki je o tem sporu povedal naslednje:

„Športni objekti in telovadnica niso zaprti nikomur. Za uporabo pa je, razumljivo, treba odšteti odškodnino. Za tiste, ki so pomagali pri izgradnji objektov, je uporaba brezplačna, drugi pa bodo morali plačevati odškodnino. Moja naloga je, da čuвам športne objekte in zagotovim red in disciplino.“

Torej, mladi Brestaničani, najprej se pokažite na delovni akciji, potem pa še na športnih igriščih! Roka spravte je ponujena, pa naj gre vsak do pol poti.

ZMAGA IN PORAZ V PRVEM KOLU

Kegljači Novega mesta so v soboto in nedeljo nastopili v prvem kolu republiške kegljaške lige. V Mariboru in v Zalcu so se srečali z ekipo Kopra. Prvi dan so zmagali Novomeščani, drugi dan pa so bili Koprčani boljši. J. M.

ŽUŽEMBERK V VODSTVU

Pričelo se je kegljaško mladinsko prvenstvo Dolenske, na katerem sodeluje 24 tekmovalcev in 5 ekip. V soboto so imeli prvi nastop v Trebnjem. V ekipni konkurenci je v vodstvu ekipa Žužemberka s 1.514 pordtimi keglji. Pionir je pordr 1475 kegljev. Med posamezniki je po prvem delu v vodstvu Vučanj iz Krškega (793), nadaljnja tri mesta pa si delijo Žužemberčani Lavrič (775), Nose (764), Ožbolt (759). To soboto bodo mladinci nastopili še v Krškem. J. M.

10 LET DELA ŠSD »KATJE RUPENA«

Kovačnica mladih športnikov

Mentorica šolskega športnega društva na osnovni šoli »Katje Rupene« v Novem mestu Draga Mislejeva je mnenja, da so ŠSD dobra oblika dela z mladimi

Šolsko športno društvo na novomeški osnovni šoli Katje Rupene slavi letos že svojo desetletnico. Od skromnih začetkov, saj so začeli tako rekoč iz nič, je danes športna dejavnost na šoli zelo razvejana in je kovačnica športnikov ter športnih delavcev. V ŠSD so vključeni vsi dijaki od 6. do 8. razreda, tako da jih je včlanjenih 623, delajo pa v 9 športnih sekcijah. Učenci skrbno vodijo svoje društvo, pomagajo jim pa vodje sekcij Marjan Spilar, Tine Zaletel, Ivica Milič, Zare Kovačević, Pavle Uhl, Janez Žibret, Majda Slijepčević, Marija Jokič in Marjanca Luzar. Mentor društva je Draga Mislejeva, ki ima poleg Marjana Spilarja največ zasluga, da so se mladi Novomeščani v zadnjih desetletjih tako lepo uveljavili na športnem področju.

Tovarišica Mislejeva, ali se spominjate prvih dni ŠSD na vaši šoli?

— Bili smo med prvimi, ki smo ustanovili šolsko športno društvo. Prva naloga je bila zgraditev šolskega športnega igrišča na vrhu za šolo. Potem pa so začele se sekcije, ki so se do današnjih dni zelo uveljavile.

— Kako bi ocenili dejavnost v teh 10 letih?

— Veliko smo napredovali, zlasti organizacijsko, razširili smo tudi dejavnost, nabrali smo si precej izkušenj, pa tudi materialna osnova je večja. ŠSD je pomagalo marsikateremu fantu in dekletu, da je vzljudil šport in se kasneje vključil v dejavnost športnih društev. Skratka, društvo je upravičilo svoj obstoj. Vsi smo mnenja, da je takšna dejavnost zelo koristna.

— Kaj vas najbolj muči?

— Ker imamo pouk ves dan, ni moč delati, kolikor bi člani društva želeli. Laže bo, ko bomo dobili novi šoli. Prepričana sem, da bo dejavnost še večja, več pa bo tudi veselja pri učencih in telesnovgojnih delavcih.

SLAVKO DOKL

športnih društev. Skratka, društvo je upravičilo svoj obstoj. Vsi smo mnenja, da je takšna dejavnost zelo koristna.

— Kdo vodi posamezne sekcije?

— V glavnem delajo naši telesnovgojni delavci, pomagajo jim pa tudi športni delavci od zunaj. Ker nimamo dovolj kadrov, si moramo pač pomagati, kakor vemo in znamo.

— Kaj vas najbolj muči?

— Ker imamo pouk ves dan, ni moč delati, kolikor bi člani društva želeli. Laže bo, ko bomo dobili novi šoli. Prepričana sem, da bo dejavnost še večja, več pa bo tudi veselja pri učencih in telesnovgojnih delavcih.

SPORT

KRMELJ — Februarskega brzo-turnirja se je udeležilo sedem šahistov, ki so se v dvokrožnem turnirju razvrstili takole: 1. Šribar 9,5, 2. Blas 8, 3. Prosenik 7, 4. Žitnik 6,5, 5. Sibiha 6, 6. Debelak 4 in 7. Zaman 2 točki. (B. D.)

NOVO MESTO — Prihodnje soboto in nedeljo bo v Ljubljani in v Kamniku republiški odbojbarski turnir za ženske in moške ekipe. Dolenjsko bodo zastopali Novo mesto (moški in ženske), Brestanica — ženske in Trebnje — moški. (C. R.)

NOVO MESTO — Na rednem hitropoteznem turnirju za februar je med udeleženci prejel zlato zmago Igor Penko (14 točk), sledijo: Milijc 12,5, Sporar 10,5, M. Picok in Bjelanovič (10), Komelj (8,5) itd. (J. U.)

RIBNICA — Jutri bo seja medobčinskega nogometnega odbora Ribnica, kjer bodo pregledali v jesenski sezoni dosežene uspehe ter pripravili program dela za spomladansko prvenstvo. (E. L.)

NOVO MESTO — Na prvenstvu Dolenjske v borbenih dvojicah in v tekmovalju kegljačev — posameznikov sodeluje 54 parov in 60 kegljačev. (J. M.)

KRŠKO — Letos bodo v Krškem praznovali 50-letnico nogometa. V ta namen bodo izdali posebno brošuro. Pred proslavo 50-letnice bodo sklicali izredno skupščino kluba, na kateri bodo podelili posebna priznanja nogometašem, veteranom krškega nogometa. Ob tej priložnosti bodo Alfreda Istenača imenovali za častnega člana kluba.

LJUBLJANA — Na šahovskem prvenstvu ljubljanskega Zmaja igrata tudi dolenjska šahista prof. Igor Penko in Tone Praznik. Na tem turnirju jima ne gre poveč, saj sta doživela vrsto porazov. Njunjo medsebojno srečanje se je končalo s Praznikovo zmago, čeprav bi moral zmagati Penko. (L. H.)

LESKOVEC — Pred dnevi je imel leskovski Partizan pomembno posvetovanje, na katerem so pregledali dejavnost v preteklem letu, izvolili novo vodstvo in začrtali politiko društva. Za predsednika je bil izvoljen Branko Voglar, podpredsednika sta Jože Arh in Nande Mlakar, Alojz Hrušvar je tajnik, blagajnik pa Lojze Šribar. V upravnem odboru so še Edi Komarčar, Oskar Kovač in Tomaz Znidaršič. O tem pomembnem shodu leskovskih športnikov bomo pisali prihodnjič. (L. Š.)

KRŠKO — Novo izvoljeni upravní in nadzorni odbor ter tehnična komisija nogometnega kluba Celulozar sta se sestali na prvi seji. Za predsednika so izvolili Vladimirja Hampovčana, za tajnika Lovžeta Kavčiča, blagajničarka pa je Marija Kic. Gospodar v klubu bo Ivan Klic. Po sklepu občnega zborja je glavni trener prvega moštva Božo Pribil, pomočnik pa sta Jože Vodopivec in Boško Karabaš. Čeprav ima NK Celulozar registriranih 28 igralcev, so še vedno velike težave pri sestavljanju prvega moštva, kajti klub nima dobrega vratarja. V najkrajšem času bodo organizirali tudi pionirsko nogometno šolo, ki jo bo vodil glavni trener. Starejše igralce, ki so prenehali igrati, prosijo, da se prijavijo v tečaj za nogometne sodnike. (L. H.)

RIBNICA — 10. februarja so imeli ribniški športni delavci poseben posvet, na katerem so se dogovorili o letošnjem občnem zboru Partizana, ki bo 17. marca. Poskušali so tudi rešiti neka organizacijska vprašanja, podali pa so tudi osnovne smernice za izdelavo kratkoročnega in srednjeročnega načrta telesne vzgoje. Dokončno izoblikovane predloge bo izdelala posebna komisija na čelu s tovarišem Skrabcem. (F. L.)

19 ekip v Trebnjem!

Za letošnje zimsko dolensko košarkarsko prvenstvo, ki se bo začelo v Trebnjem v nedeljo, 21. februarja, ob 8.30, se je prijavilo 16 ekip. Nosilca dveh skupin sta Novo mesto in Beti Metlika. V predtekmovanju se srečajo ŠD Gradišče: SKS (Grm) ob 7.30 in TSS (Krško): „Rokovnjaci“ (Mrzlo polje) in Old boys (N. m.): Klub posavskih študentov. Srečali se bodo naslednji pari: Novo mesto: SKS ali Gradišče, Stična: Kočevje, Krka: Žužemberk, Straža: Trebnje, Novo mesto ml.: Črnomelj, Gimnazija (Br.): Klub posavskih študentov ali Old boys (N. m.), Partizan (Krško): Sevnica in Beti: TSS (Krško) ali „Rokovnjaci“.

ATENTAT NA HITLERJA

6

„To je nemogoče“, je rekel. Hitlerjev Atlantski zid, o katerem je Goebelsova propaganda trobila na vsa usta, so predeli v nekaj urah. Nekoč strašno Luftwaffe so popolnoma zbrisali z neba. nemško mornarico za morja, kopenske sile pa so preselili. Bitke še daleč ni bilo konec, toda že kmalu se je pokazalo, kako se bo izšlo. „Od 9. junija dalje“, pravi Speidel, „so imeli pobudo zavetniki.“

Rundstedt in Rommel sta sklenila, da morata k Hitlerju v prijem zahtevati, da se sooči s posledicami. Pogovorila sta ga, da so se 17. junija sestali v Margivalu, severno od Soissons, v udobnem in pred bombami varnem bunkerju, ki so ga bili leta 1940 zgradili za fuhrerjev glavni stab in načrtovalni inženirji v Britanijo, a ga niso uporabili. Zdaj, štiri leta pozneje, se je nacistični vojvoda prvi prikazal v njem.

Bil je bled in neprespan (je pozneje pisal Speidel). Poigraval se je z naočniki in z nekaj barvastimi svinčniki, ki jih je držal med prsti. Sedel je ves vključno na stolu, feldmaršala pa sta stala. Podzvalil ju je na kratko in zelo hladno. Videti je bilo, da je njegova hipnotična moč izlupela. Potem je glasno in zagrenjeno rekel, da ne zadovoljuje, ker se je zavetnikova invazija posrečila. Odgovornost za to je skušal pripisati frontnim poveljnikom.

Toda feldmaršala je opomnil ob, da utegne prav kmalu priti do novega, presunljivega poraza. To velja vsaj za Rommla, ki ga je Rundstedt pustil sprotigovornik, ko je Hitler za hip utihnil. „Rommel je nemisljivo odgovoril poudaril“, pravi Speidel, ki je bil zraven, „da brezupno bojevati se proti (zavetnikski) premoči v zraku, na morju in na kopnem.“ No, povsem brezupno ne, če bi Hitler opustil nesmišeln sklep, da je treba braniti sleherni ped zemlje, nato pa vrči zavezniške sile v morje. Rommel je ob Rundstedtovem klanjanju predlagal, naj bi se Nemci umaknili iz dosega moriškega ognja s sovražnikovih ladij, potegnili tankovske enote z bojne črte, jih prepregurali ter jih pripravili za sunek, s katerim bi zavetnike premagali, „zunaj dosega moriškega topništva.“

Toda vrhovni vojskovodja ni maral o umiku niti slišati. Nemški vojniki morajo držati položaje in se bojevati. Vprašanje je bilo zanj očitno neuprjetno in se je zato urno lotil drugega predmeta. Hitler je feldmaršalom predljudi predstavo, za katero Speidel pravi, da je spominjala na „čudno mešanico cinizma in čudne intuicije“. Zagotavljal jima je, da bo V-1, nova brčnica bomba, ki so jo dan prej prvi usmerili proti Londonu, „odločilno posega v spopad z Veliko Britanijo... in pripravila Britance tako daleč, da bodo voljni skleniti mir“. Feldmaršala sta Hitlerja opozorila, da je Luftwaffe na zahodu povsem odpovedala, fuhrer pa je odbrušil, da bodo britanske in ameriške letalce kmalu pognale z neba, „možne reakcijskih lovcov“ — zavetniki namreč reakcijskih letal niso imeli. Nemci pa so jih pravkar začeli izdelovati. To bo, je dejal, Britaniji strola hrbtnico. Tisti trenutek pa so se bunkerja jela bližati zavetnikska letala. Fuhrer in feldmaršala se so morali zateči pod zemljo.

Med podzemeljskimi izdaji iz betona se je pogovor nadaljeval. Kaže, da je Rommel zdaj izsilil preskok k političnim vprašanjem. Napovedoval je (pravi Speidel), da se bo nemška fronta v Normandiji zlomila in da ne bo mogeče ustaviti zavezniškega prodora... Dvomil je tudi, če bo mogeče držati rusko fronto. Opozoril je na popolno politično osamljenost Nemčije... Končal je z nujno zahtevo, naj bi vojno čim prej končal.

Hitler je Rommla nekajkrat prekinil in mu naposled dokončno v prid besedo: „Vi si ne belite glave s tem, kako bo tekla vojna v prihodnje, raje si jo belite z invazijsko fronto.“ Feldmaršala sta sprevedela, da ne prideta ne z vojaškimi ne s političnimi dokazi nikamor. „Hitler se za njuna opozorila sploh ni menil“, se je v Nuernbergu spominjal Jodi. Naposled sta feldmaršala prisegeljvala vrhovnemu poveljniku, naj pride obiskat poveljstvo armadne skupine B in se tam s poveljniki čet posvetuje o tem, kaj se jim gradi na glavo v Normandiji. Hitler je obotavljaje se privolil in obljubil, da bo prišel na obisk čez dva dni — 19. junija.

Pa ga ni bilo. Malo po tistem, ko sta feldmaršala 17. junija popoldne oddala iz Margivala, je neka bomba V-1, ki se ji je nekaj pokvarilo, odfrčala namesto proti Londonu naravnost na streho fuhrerjev bunkerja. Ubit ali ranjen ni bil ničče. Hitlerja pa je dogodek vendarle tako pretresel, da se je nemudoma odpravil v varnejše kraje in se ustavil šele v goskjem zavetišču Berchtesgaden.

Tja so kmalu prispelje nove slabe novice. 20. junija se je na centralni fronti začela dolgo pričakovana ruska ofenziva. Razvijala se je tako silovito močjo, da je čez nekaj dni popolnoma zdrobila armadno skupino Center, v katero je bil Hitler zbral najmočnejše sile vse vzhodne fronte. Nemško obrambo so Rusi dočela stili, jo razkrali in si odprli pot na Poljsko. 4. julija so prekorčili poljsko vzhodno mejo iz leta 1939 in v več rečkah drli proti vzhodni Prusiji. Glavno poveljstvo kopenskih sil je z mrazično naglico zbralo vse rezervne sile in jih poslalo prvič v drugi svetovni vojni branit samo očetnjavo. To je pomagalo upati, da jih bodo kaj izdatneje okrepili.

Rundstedt in Rommel sta 29. junija spet prosila Hitlerja, naj se sooči z resničnostjo na vzhodu in zahodu ter konča vojno, dokler še obstaja večina nemške vojske. Do sestanka je prišlo v Obersalzbergu. Vrhovni poveljniki je ravnal feldmaršalom ledeno. Njune pozivje je na kratko zavrnil, potem pa se je spustil v dolg govor o tem, kako bo z novimi, „čudežnimi“ orožji zmagal. Speidel pravi, da se je med predavanjem izgubljial na „fantastičnih“ stranpotih.

Dva dni nato je Rundstedta na položaju glavnega poveljnika nemških sil na zahodu nadomestil feldmaršal von Kluge. Rommel je 15. julija s teleprinterjem poslal Hitlerju dolgo pismo. „Čete se povsod bojujejo junaško, toda nekak boj se bliža koncu.“ Sam je z roko dodal naslednje:

Moram vas prositi, da brez zavlačevanja sprejmete ustrezne sklepe. Mislim, da mi dolžnost poveljnika armadne skupine velja, da to odkrito povem.

„Dal sem mi še zadnje prilžnost“, je Rommel rekel Speidlu. „Če je ne bo izkoristil, bomo ukrepali.“

Čez dva dni, 17. julija popoldne, se je Rommel vračal z avtom z normandijske fronte v svoje poveljstvo. Spotoma so ga napadli zavetniški lovci, ki so se v nizkem poletu zapodili nad njegovo vozilo in ga preceselali. Rommel je bil tako hudo ranjen, da so menili, da ne bo dočakal večera. Za zornike je bila to huda nesreča, zakaj Speidel pr reševanju, da se je bil Rommel neomajno odločil zaostati svoji voigi pri iskanju Nemčije izpod Hitlerjevih vladavine. Res je še vedno nasprotovatal, da bi ga ubili, želel pa je, da bi ga strmoglavili že v nekaj dneh. Pokazalo se je, da je častnikom kopenske vojske, ki so v trenutku, ko so nemške armade na vzhodu in zahodu popuščale, naposled je poskušil zrušiti Hitlerja in nacionalni socializem, zelo manjka njegove blesteče drznosti.

Speidel pravi, da so „zarotniki boleče začutili, da se je sesul opornik njihove moči.“

ZAROTA PET MINUT DVANAJSTO

Uspešna zavetnikska invazija v Normandijo je pognala berlinske zarotnike in hudo zmeravala. Kot smo videli, Stauffenberg ni verjel, da bi se zavetniki namerjavali izkrcati že v letu 1944; a če bi poskušali, bi po njegovem tveganju, da jim splošno. Menil je, da znaš verjetnostno razmerje med uspehom in neuspehom petdeset proti petdeset. Zdi se, da si je zavetnikska neuspeha želel, ker ni bil ameriška in britanska vlada po lako kravatem in dragem zastopju najbrj pripravljali pogajati se o miru v zahodni Evropi z novo antinacistično vlado, tu pa bi si potem lahko priborila boljše pogoje.

Krpanov kotiček

Učitelj v hribih

Sonce je sijalo na zmriži sneg, da se je svetil, otajati ga pa vendar ni moglo. Na Dolenjskem, v tistih hribih, ki leže med Mišjim dolom in Zahribom, je med hišami in snežni lalajo mnogo psov. Tam na potu, ki drži se napre proti Vrhu, je stal mlad človek. V roki je držal knjigo in hodil sem ter tja, pihal je roke in poslušal, koga psi lajajo. To sem bil kajpak jaz.

„Dober dan,“ mu pravim, „menda imaš zame spet nekaj novega?“

„Krpan, pogodi si,“ mi odvme. „Tako ali tako in se res je. Človek obrača, drugi pa obrnejo. Ni, da bi človek pravil! Glej, moj oče je bil pošten med in velik somaršter pred menoj. Zdam mi pravijo učitelj, ali verjam mi, da je bilo za naš stan dosti boljše, ko smo se imenovali po starem. Takrat so v roki nosili leskavo palico, ki je imela zgoraj luknjico, da je bil jermen skozi jo prepeljan. Ta palica je bila jako v časteh in je imela veliko moč. V soli je delila pravico, po potu so pa kresvali ob njej.“

Ni mi hudo za starni časi, ampak zato, ker mi občasni pisarji očitajo, da doblim več novice kot oni. Tega pa nočejo slišati, da stopi sola visoko v hribih, kar 800 sežnjev nad morjem, in

MARTIN KRPAN

Rešite jo, ni težka!

VDORAVNO: 1. podjetje, firma, 7. bleščanje, 12. surovina za porcelan, 13. naprava za daljinsko upogotavljanje razdalje ali ovir, 14. pakistanska reka, 15. Split, 16. delo in zaslužek enega dne, 17. Venezia, 18. orodje za dolbenje, 20. Trst, 21. glinasta piščal, 23. šiba, 25. telesna poškooba, 26. zaznamovana smer ali lega, 27. pečena ob vodi, 29. čekan, 30. plod, ki ga uporaba za nadaljevanje neke npr. rastlinske vrste, 31. ponižanje, 34. osebniz zaimek, 35. starodavna ljubljana, 36. simbol za radon, 37. popolna zmaga pri taroku, 40. Železnik Ivan, 41. neodločen izid pri šahu, 42. do-mača žival, 43. primorski kraj (cementarna), 45. športnik, 46. širok plašč.

NAVIGNO: 1. snov, 2. moško ime, 3. rasa, 4. Dolenjski list, 5. jedka tekočina, 6. naš tedenik za razvedrilo, 7. grič, 8. industrijska rastlina, 9. ljubkova-ljivo možko ime, 10. svetovno-znažni brazilski nogometni klub, 11. strdek na rani, 18. oblika zdravila, 19. simbol za tanič, 22. ime skladatelja hačaturjana, 23. del voza, 24. majhen plug, 26. material za oblačila, 27. žiljivka, zmerljivka, 28. kraj v Slo-venskih gorah, 29. izdelovalec orožja, 31. Strenska Mitrovica, 32. najrazirjenjša rastlina, 33. ime pesnika Aškerca, 35. letni posek, 38. ime pokojnega indij-skega politika Sastryja, 39. rimski pozdrav, 41. tečaj, 44. sim-bol za živo srebro.

Two crossword puzzle grids with numbers 1 through 46.

OPOMBA: danes je zadnji dan, da nam pošljete rešeno nagrađno križanko iz zadnje številke. Rešitev in izid žrebanja bomo objavili prihodnji teden!

Težke ure za naše na konzulatu v Göteborgu

Ustaška terorista sta grozila s smrtjo trem jugoslovanskim talcem in zahtevala izpustitev Miljenka Hrkača, razen tega pa še 100.000 dolarjev — Ves svet se zgraja nad nasiljem

... Nedvomno bodo rekorderji na zimskem košarkarskem prvenstvu Dolenjske novomeške veterani (če bodo sploh prišli): poprečna teža igralcev bo 100 kil. Da bo v stilu, bodo tolko košev dobili na vsaki tekmi...

... V petih letih so dolenjske davčne službe odkrile dva davčna zavezance, ki so jima dokazali tudi utajao davka. Ni kaj: učinkovitost na višku!

... Novinarika Dolenjskega lista Ana Vitkovič piše tako ganljivo socialne članke, da ljudje ob njih kar jokajo: če bi tako začela pisati se o gospodarstvu, bi ga morda le še stabilizirali!

... Bralci Dolenjskega lista vedo, kaj delajo: za najboljšo športnika so izbrali plavalca. Še pred devaluacijo so vedeli, da bo letos najbolj potrebno dobro plavanje...

... Jugoslovanska televizija se decentralizira: za najboljšo popevko so doslej glasovali kar uredniki. Zdjaj so posel prepustili gledalcem. Da se ve: za uspeh bodo zdaj krivi gledalci!

... Po zgledu Jasnice bo tudi Vlado Deržič v Čateških Toplicah ponovno ponudil strip-tease. Morda bodo gostje hitreje ozdraveli? Casi so pač taki, da vsak dinar prav pride...

... Tiskarski škrat je vsemogočen: v Dehu mi je v Novotekovem članku dinarje spre-menil v dolarje. Bojan Kekec, vodja službe načrtovanja in analize, je vzdihnil: „O, ko bi imeli toliko denarja!“

Za mini — pol ceneje!

To bi bilo nekaj tudi za naše punce!

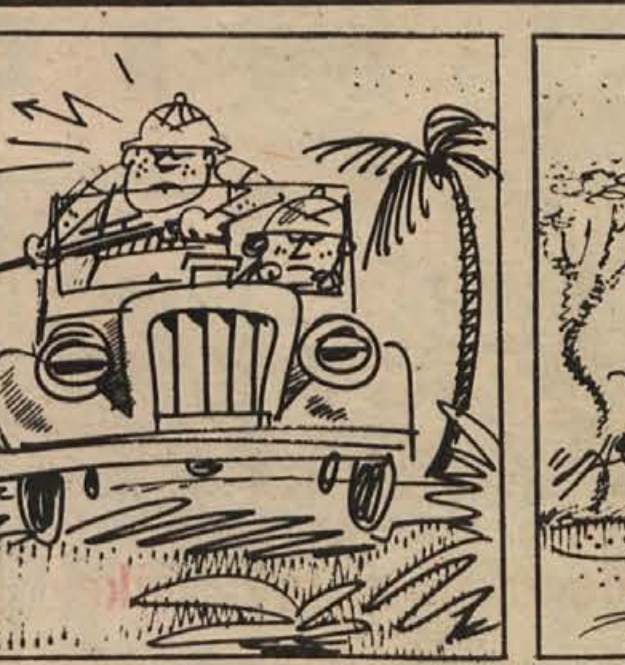
Naš veleposlanik v Stockholmu Vladimir Rolovič je že pred dnevi opozoril predstavnike švedske javne varnosti, kaj počenja o politični emigranti v mestu in okolici Göteborga. Ze več let grozijo našim delavcem, ki delajo v znani tovarni Volvo, v tamkajšnji ledjedelnici in v drugih podjetjih, ko zahtevajo od naših delavcev donatno podporo. Švedska policija je doslej premoledno pazila na rovarjenje političnih emigrantov, zdaj pa je vsa javnost presenečena, kako drzno so fašistični in ustaški izrodki. Tudi iz drugih držav prihajajo protesti proti nasilju, hkrati pa predlogi, naj bi bila vsa posla-ništna in konzulati povsod po svetu zares varno zaščiteni pred podobniradnji dejavnji.

Ustaši so tako samo znova pokazali, da se v resnici nočejo ničesar naučiti in da je hkrati vse njihovo rovarjenje samo še dokaz več, da so delali nasilje in povzročali gorje med vojno in po njej.

na črnem kontinentu

16. Paradižnikov kabriolet se ni ustavljal v mestu. Nemudoma je zavozil na stezo, ki so vodile v notranjost kontinenta. V domovino krokodilov, nosorogov, žiraf, kač in levov. V samopostrežbo lovskih trofej! Kolesa bodo teknovala z urnimi šapami, vse dokler ne bo svince pošasti izpustil duše...

Prve nagajive gazelice so prekrižale pot našima potnikoma. Tu in tam je zebra ob poti opozarjala voz-nico, naj bo obzirna do teh ljubkih pešcev. V visoki travi, v gromovju pa je ostri lovcov nos stliti tudi ne-slišno prisotnost drugačnih, manj ljubkih bitij... In Paradižnik je trdnje stisnil svoje orožje!

Paradižnik je podrl streho, zgrabil je roke svojo za-

Z naših vstavov

Ubogri Ribničan

Cveto Križ, naš zvesti nabiralec naročnikov je pred kratkim obiskal tudi nekoga ribniškega obrtnika. Ki mu je začel naštevati: Imam televizor, osebni avto, tovorni arto, hišo... No, potem boste pa lahko naročili še „Dolenjca“! mu je segel v besedo Cveto Križ; ubogri Ribničan pa je zatarnal: Ja, kako bom pa potem vse to vzdrževal?

Oj te tujke!

Oni dan jo je upokojence Karel Rigler mahnil proti Podprekri, Dragi, Travi. Kmetje so ga poznali še iz „okrajnih“ časov, ko je tam okoli kolovratil službeno. Ko ga je neki kmet prepoznal, je takoj začel kritizirati: Vidite, kakšne ceste imamo. Sama jama. Pa samoprispevek za ceste plačujemo! Boste že videli, kmalo bo boljje! je kmetja kar na star način to-lajši Karel Rigler. Kmetič, ki je hotel pokazati tudi, da je z vseni novostmi (stabilizacija, devalvacija) na tekočem, je ves vesel vzkliknil: Torej bo zdaj bolje, ko smo dinar defravdirali! (Opomba: defravdirati pomeni: poveraviti, ogoljufati, oleparniti.)

OKROGLE O PARTIZANIH

JOCOVE SKRBI

Novica o kapitulaciji Italije je vzbudila splošno veselje med Ljčani. Le stari Joco se je kislo držal. „Pa menda ne žalujete za Italijani?“ ga je vprašal sosed Mane. „Vraga žalujem! Skrbi me le, kje se bodo sedaj oskrbovali partizani s hrano in oroženjem, ko je šla Italija po gobe!“

„Joco, nič ne skrbi, sedaj bodo jemali Nemcem!“ ga je potolžila Mane. SALJIVI MILECKO

Na zahtevo partijske organizacije je borec Milecko Devinu napisal spof življenjske. Vmes je bil tudi tale odstavek: „Rad bi pripomnil, da sem moral že kot otrok prenašati žandarske udarce...“ in tako dalje.

Na sestanku ga je vprašal sekretar: „Poslušaj, Milecko! Tule si napisal, da so te tako rekoče že od malih nog tepli žandari. Razlož mi, kaj s tem misliš.“ „He-he!“ se je navihano zamajel Milecko. „Veste, tovariši, moj oče je bil pred vojno žandar in me je včasih tudi namlatil; zato sem napisal...“

Kaj so pred 80 leti pisale

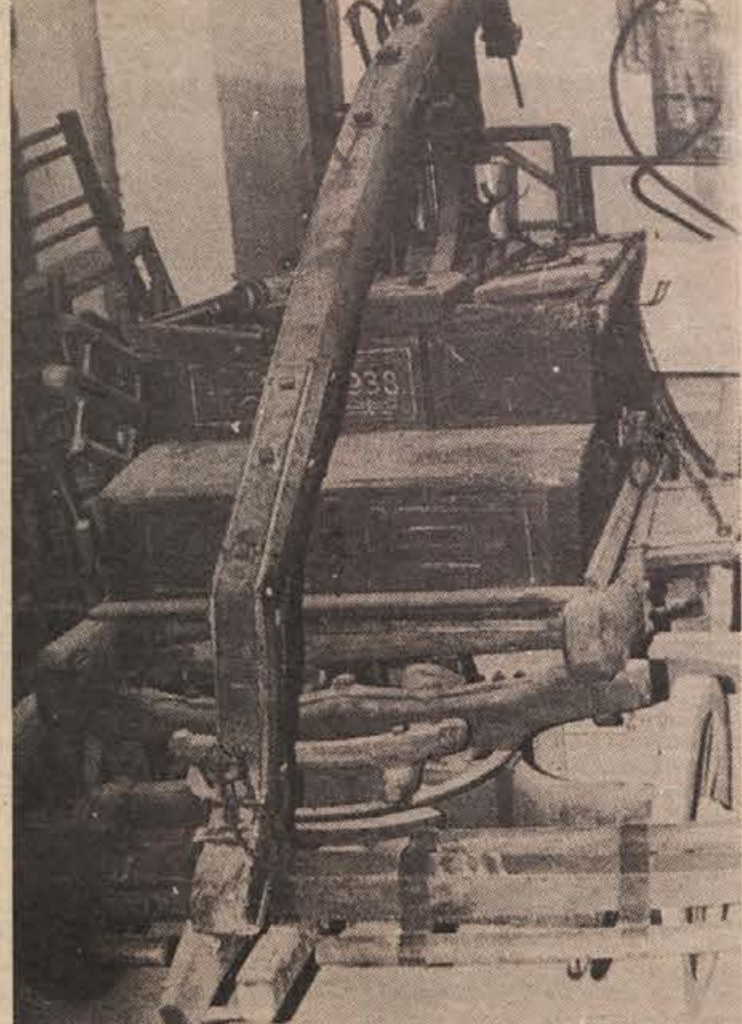
Dolenjske novice.

Odstavili so ministra

(Najvažnejša novica) je pak, da je odpuščen in umirovljen finančni minister g. Dunajevski. To je bil zadnji čas se jedini minister, ki se je res čutil Slovenca ter se tudi potegoval za Slovane nasproti neopravičenim nadutim nemškimi zahtevam. Bil je v svojem poklicu mož, da mu malo enacij; kajti nobenemu ministru pred njim se ni posrečilo, ker je dosegel on: vredil je naše državno gospodarstvo tako, da ni treba več delati dolgova, da je vplani celo nekaj ostalo. Res je, napravil novih davkov, kakor na žganje itd., ali to je bilo potreba — kamo bi pa prišli, ako bi se delali le novi dolgovji. — Nobenega ministra niso tako sovražili liberalni Nemci kakor njega, zato smemo reči, da kaže njegov odstop za nas jako slabo: Nemci bodo trdo gospodovali nad nami!

pusiti Srbijo, toda nekateri jej to odsvetujejo. (V Italiji) je vendar odstopil oni brez-vernini minister Krispi, ki je kazal svoje sovraštno do katoliške cerkve, kjer je bil mogel Avstriji se je kazal stari lesjak prijaznega, ali le zato, ker je potrebuje Italija; verjeti jej ni nič. Lahi imajo sedaj nove ministre; kakovi bodo, bode pokazala prihodnost.

(Delavci) po svetu so lansko leto močno imeli za praznik 1. dan meseca maja. Letos pa svetujejo zlasti nemški delavci — socialjni demokrati — naj se praznuje nedeljo po 1. maju, ker bi bili v delavniki delavci na škodi. Govori pa naj se, pravijo, ob tem prazniku posebno o tem, da bodo delavci samo 8 ur na dan delali. (Iz Stopič.) — Kakor se čita, kaže novo ljudsko štetje po mnogih krajih sedaj manj ljudi, ko pred desetimi leti; isto je tudi pri nas in sicer zato, ker je veliko faranov odšlo v Ameriko in dosti jih je pa tudi ravno v zimskem času odsotnih, ker bivajo na Hrvaškem ali Slavoskem. Vsi ti se ne štejejo, ker niso bili zadnji dan starega leta tu pričujoči. V Stopičah je bilo 31. decembra 1890 l. 2205 ljudi v 419 hišah, koj so imeli 34, goveje živine 1126, koz 43, ovac 571, prašičev 779 in 250 buelnih panjev. Število ljudi je v Stopičah tudi tako manjše, ker tu niso Gabrije pristite, ki spadajo sicer v to faro, a pod občino Brusnice. — Podgradom pa je bilo isti dan 916 ljudi v 173 hišah, kateri so imeli 19 konj, 601 govejo živino, 3 koze, 303 ovce, 274 prašičev in 102 buelnih panja.

Ročna gasilska črpalka v Zužemberku sodi že v čase, ko se je v tem delu Suhe Krajine začela razgibana gasilska dejavnost. (Foto: S. D.)

OHRANILI SO SPOMIN NA ZAČETKE GASILSTVA

Menda najstarejša na Dolenjskem?

V Zužemberku imajo staro gasilsko ročno brizgalno, ki je stara ravno toliko kot gasilsko društvo v središču Suhe krajine — Letos jo bodo oddali v republiški gasilski muzej, kjer bo imela zaslužen pokoj

Gasilska dejavnost v ožji Suhi kraji ob Krki se je menda po pisanih virih začela 1888, ko so v Zužemberku ustanovili prvotno gasilsko društvo, ki je ob ustanovitvi štelo 36 članov. Ob rojstni družini so se gasilci postavili tudi z nakupom nove ročne brizgane na konjsko vprego. Nabavili so jo v Ljubljani, zanjo so odšteli 1.150 goldinarjev. Izdelana pa je bila v Samassovi tovarni v Ljubljani. Brizgalina je koristno služila gasilcem pri preganjanju rdečega petelina vse do 1938, ko so se Zužemberčani modernizirali. Staro brizgalno pa so odstopili svojim sosedom na Reber, kjer so ti 1938 ustanovili društvo. Tu je ostala dolgo časa, vse do srečnega dneva, ko so na Rebrli dobili sodobno „Savico“.

Ni nam znano, kdaj so jo na Rebrli zadnjič zapregli in uporabili. V glavnem je še zelo dobro ohranjena. Čeprav je njena starost že kar sploštevna, gasilci so povedali, da bi, če bi bilo treba, še vedno delala.

Se kaže, da so prišli v Suhi kraji ob Krki se je menda po pisanih virih začela 1888, ko so v Zužemberku ustanovili prvotno gasilsko društvo, ki je ob ustanovitvi štelo 36 članov. Ob rojstni družini so se gasilci postavili tudi z nakupom nove ročne brizgane na konjsko vprego. Nabavili so jo v Ljubljani, zanjo so odšteli 1.150 goldinarjev. Izdelana pa je bila v Samassovi tovarni v Ljubljani. Brizgalina je koristno služila gasilcem pri preganjanju rdečega petelina vse do 1938, ko so se Zužemberčani modernizirali. Staro brizgalno pa so odstopili svojim sosedom na Reber, kjer so ti 1938 ustanovili društvo. Tu je ostala dolgo časa, vse do srečnega dneva, ko so na Rebrli dobili sodobno „Savico“.

Knjige za nove naročnike

Med 68 novih naročnikov zadnjega tedna je žreb v torek popoldne razdelil 10 knjižnih nagrad. Po postji jih tako dobili: Franciška Skof, Article 35; Reza Starošnič, Krastine A. Gradec; Marija Goršič, Cegelnica 41. Novo mesto; Marija Majžetič, Val Gaber 23; Ivan Gmežar, Koprivnica 34 pri Kočevju; Alojz Kralj, konfekcija „Lisca“, Sevnica; Slavko Kozar, Senovo 178; Jože Starč, Zibelje 7, Ribnica; Jože Trplan, Crmošnjice 18, Semič in Alojz Slak, V Brezov log 45, Novo mesto.

(Iz Dolenjskih Novic 15. februarja 1951)

Suhokrajinski drobiž

DVA OBCNA ZBORA sta bila v preteklem tednu v Žužemberku. V četrtek je imelo občni zbor TVD „PARTIZAN“, v petek pa Ljudska tehnika. Obe društvi sta bili v preteklem letu zelo aktivni, zato sta njuna odbora dobila na občnem zboru priznanje in so ju izvolili še za eno mandatno dobo. Na občnem zboru sta društvi sprejeli delovni program za leto 1971. Člani TVD Partizan so predlagali naj se podeli priznanje najzaslužnejšim članom, in sicer Tonetu Kondi, inž. Petru Šturu in Srečku Kodretu.

KMETIJSKA ZADRUGA ŽUŽEMBERK IN DRUŠTVO LJUDSKE TEHNIKE ŽUŽEMBERK organizirata kmetijska predavanja. Preteklo nedeljo sta v žužemberški kinodvorani predavala inž. Jože Starč in inž. Miha Zmavc, oba iz Novega mesta. Prvo predavanje je bilo o prehrani domačih živali, drugo pa o kmetijski mehanizaciji za spravilo sena. Predavanja sta bili spremljani z diapozitivi. V nedeljo, 21. t. m., bo v istem prostoru ob 9. uri predavanje o preusmerjanju kmetijskih posvetovalnih služb na zboljšanje agrotehnike na travnatem svetu in nadaljevanje predavanja o kmetijski mehanizaciji.

SEKTORSKI POSVETOVANJI s predstavniki družbeno-političnih organizacij sta bili pretekli torka na sedežih krajevnih skupnosti v Hinjah in Žužemberku. Posvetovalni je vodil predsednik občinske konference SZDL tovariš Franc Beg, udeležili pa so se jih tudi predsednik občinske konference ZMS Ivan Slapnik in predstavniki občinske skupščine Novo mesto. Na posvetovalnih so obravnavali delovni program krajevne skupnosti in organizacij SZDL za leto 1971 ter sklepe 3. seje občinske konference SZDL. Dogaovorili so se o pripravah na bližnje zbere občanov, ki bodo skupaj s konferencami krajevnih organizacij SZDL.

OBSIREN PROGRAM DELA DRUŠTVA LJUDSKE TEHNIKE ŽUŽEMBERK. Devet sekcij in en krožek bo letos delovalo v okviru društva Ljudske tehnike Žužemberk. To so fotosekcija za odrasle, sekcija AMD, radioamaterska primopredajna sekcija, kmetijsko-izobraževalna sekcija, pionirska filatelistična sekcija, mladinska filatelistična sekcija, pionirska šahovska sekcija in pionirski prometni krožek.

Vse sekcije, kakor tudi krožek bodo imeli svoj delovni program, ki ga bodo obravnavali v prihodnjih dneh. Za izvajanje programa bodo potrebna precejšnja sredstva.

Kri za sočloveka

Občinski odbor Rdečega križa ponovno vabi vse zdrave občane, naj se vključijo med krvodajalce in s tem pomagajo rešiti življenje svojemu bližnjemu. Marsikdaj je življenje naših sodržavljanov odvisno le od zadostne količine krvi, ki jo novomeški bolnišnični večkrat primanjkuje, zlasti ob vedno večjem številu prometnih nesreč. Največ lahko za svoja bližnjega storite, če darujete kri.

PRIZNANJE VOZNIKOM

Na nedavnem občnem zboru novomeške podružnice Združenja šoferjev in avtomobanikov so podelili 38 poklicnim voznikom značke za vzorno vožnjo, 4 funkcionarjem pa značke za desetletno delo v organizaciji poklicnih šoferjev. Organizacija poklicnih šoferjev se je odločila dajati ta priznanja, da bi se vozniki še bolj trudili varno voziti na cestah, varovati vozila in gojiti tovarštvo na cesti.

POMLAJEN ODBOR

Novomeška podružnica Združenja šoferjev in avtomobanikov Slovenije je na nedavnem občnem zboru še posebej obravnavala nagajevanje poklicnih voznikov v prometnih organizacijah. Menili so, da bi morali v podjetjih izboljšati tisti del osebnih dohodkov, ki se bo kasneje štel v pokojninsko osnovo. Prejemki zdaj res niso majhni, povečujejo pa jih najrazličnejši dodatki, ki ne štejejo za pokojninsko osnovo. Podružnica je dobila nov odbor, v katerem je precej več mlajših članov kot do zdaj. Odbor bo vodil Jože Jurečič iz tovarne zdravil Krka.

Pa na svidenje!

Mislila sem, da ju bom dobila v postelji ali pa na za-pečku. Kako tudi ne! Micka in Janez Brkovec sta pred kratkim že v tretje rekla tisti usodni „da“ pred matičarjem. Biserna poroka! Kakšna redkost.

Ampak Janeza že v zgodnjih jutranjih urah ni bilo doma. „V vinogradu dela.“ je povedala mama, ki je bila tudi že na nogah. Dobro ohranjena žena, ki bi ji marsikatero dekle zavidalo gladek obraz, je pripovedovala, da se je zdelo, kot bi se odprla debela knjiga.

„Ljubezen, kaj sprašujete za to! Ko sva se pred šestdesetimi leti vzela, nisva vedela zanjo. Nagovorili so naju, tako kot se je staršem zdelo najbolj prav. No, pa

sva le šestdeset let skupaj, pa še rada sva se imela in še se imava. Zdaj pa se mladi pred poroko tako „naljubijo“, da za zakon nič ne ostane...“ Tako ali drugače, nič starokopitnega ni bilo v njenem pripovedovanju. Mati osmih otrok, le četrto jih še živi, gleda na življenje razumno, modro. Življenje je resnično najboljši učitelj.

Pa spomini? Dosti jih je. Od mladih nog, ko so dekleta vso vodo znosila na glavah, do vojne, ki je vsakega prizadela po svoje. Pa tudi lepih spominov ne manjka. So in pomagajo živeti naprej.

Do kdaj? Dotlej, ko bosta Brkovecova ata in mama rekla četrtrič „DA“.

JANJA KASTELIC

Pomlad gasilstva v Suhi krajini

Gasilci v Suhi krajini doživljajo novo pomlad — Gasilske organizacije so se dobro razvile in so vedno bolj usposobljene za reševanje družbenega ter ljudskega premoženja

Janez Gliha je predsednik gasilskega društva v Žužemberku že od leta 1965. V tem času je društvo pod vodstvom sposobnega in prizadevnega delavca napravilo lep razvoj, ki je viden na vsakem koraku. Ne samo da so se okrepili gasilci v Žužemberku, dejavnost je zaživela tudi na celotnem območju ožje Suhe krajine. V društvu je nekaj več kot 40 članov, imajo pa tudi pionirsko desetino.

— Bi lahko navedli nekaj pomembnih prelomnic v delu vašega društva?

„Leta 1967 smo z lastnimi močmi sezidali gasilski stolp in uredili stanovanje za oskrbnika v gasilskem domu. Leto kasneje smo slavili 80-letnico ustanovitve društva. Počastili smo jo z razvitim praparom, odkritjem spominske plošče umrlim gasilcem ter z gasilskim kombijem, ki ga nam je podarila Iskra. Razen tega sta nam veliko pomagali tudi krajevna skupnost in kmetijska zadruga, da smo dostojno počastili visok jubilej. Leta 1969 smo kupili rabljeno gasilsko cisterno. Lani pa smo pričeli graditi veliko garažo pri gasilskem domu, kjer bo shranjena cisterna. Nabavili smo si tudi 17 novih gasilskih uniform.“

— V čem je še vaša dejavnost?

„Skrbimo za vzgojo kadrov, saj ravno zdaj 12 naših članov obiskuje podčastniški gasilski tečaj v Straži. Imamo tudi 12 pionirjev, ki se udeležujejo vsakoletnih tekmovanj mladih gasilcev. V sodelovanju s šolo pišejo učenci naloge o gasilstvu. Prej jih vse seznanimo z našim delom in dejavnostjo. Najboljša dela grede najprej na občinsko tekmovanje, nekaj mladih piscev pa nagradimo tudi sami. V glavnem pa smo vedno pripravljene pomagati ljudem v nesreči. Pripravljeni smo za potovanja v tujino kot pred letom. Zlasti se je povečalo število obiskovalcev Španije, Turčije in Francije. Tudi število skupinskih potovanj je naraslo, saj kažejo podatki, da je v preteklem letu na turistične izlete in strokovno izpopolnjevanje šlo čez mejo blizu 2000 ljudi iz novomeške občine.“

Koncerti po znižanih cenah

Osnovna skupnost Glasbene mladine za občini Novo mesto in Trebnje želi širokemu krogu mladine omogočiti obisk opere in koncertov

Osnovna skupnost Glasbene mladine Slovenije za občini Novo mesto in Trebnje so ustanovili lansko jesen. Predsednica skupnosti profesorica umetnostne vzgoje na gimnaziji Tea Marn je povedala o namenu organizacije naslednje:

„Osnovna skupnost Glasbene mladine naj bi pripomogla, da bi se koncertno življenje preneslo iz Novega mesta tudi na podeželske šole, kjer mladina ne more redno obiskovati predstav v Ljubljani, pa bi bilo vendar potrebno, da bi tudi mladina iz teh okoliških krajev dobila priložnost za obisk glasbenih prireditev. Osnovna skupnost naj bi v povezavi z Zavodom za kulturno dejavnost izbrala program, zavod pa bi gostovanja organiziral in pomagal pri stroških. Tu gre zlasti za obisk opere in koncertov v filharmoniji, za kar so bili otroci iz okolice doslej prikrajšani.“

— Kako je ustanovitev osnovne skupnosti vplivala na glasbeno življenje mladine?

„Skupnost je šolam omogočila, da so se učenci naročili na časopis Glasbene mladine Slovenije, in jim je razposlala program za obisk predstav v Ljubljani. Vseh odgovorov še nismo dobili. Največ odmeva je bilo na naši gimnaziji, kjer se je okrog 70 dijakov prijavilo za abonmajske koncerte RTV Ljubljana. Doslej so dijaki bili že trikrat na koncertu. Seveda je bilo doslej narejenega malo, vendar je vzrok tudi v tem, ker vsi še niso dobro poučeni o tej organizaciji.“

— Kakšen odmev ima skupnost med mladino?

„Precejšnje zanimanje je za koncerte, mislim pa, da se bo še povečalo, ko bodo videli, da imajo različne ugodnosti pri abonmajskih predstavah.“

A. V.

Kaže, da v obrti ni najboljše

Dipl. sociolog Franci Šali odgovarja na vprašanja o ugotovitvah sindikalne analize o nagrajevanju v zasebnih obrtnih dejavnostih

Na lanski oktobrski seji občinske skupščine je občinski sindikalni svet Novo mesto ob sprejemanju predloga odloka o najnižjih prejemkih delavcev v obrtnih dejavnostih načelno vprašanje nagrajevanja zaposlenih v zasebni obrti. Svojo razpravo je predstavnik sindikata opiral na ugotovitve, da so nekateri delavci v zasebni obrti zelo slabo plačani, da so jim kratene osnovne pravice, ki izhajajo iz zakona o delovnih razmerjih in ustave. Skupščina je takrat naložila sindikalnemu svetu, naj zbere potrebne podatke o tem in jih z ustreznimi analizo predloži skupščini v razpravo. Podatki so zdaj zbrani, analiza bo kmalu predložena, zato smo analitika pri sindikalnem svetu, dipl. sociologa Franca Šalija, zaprosili za nekaj odgovorov.

— Na kakšen način ste se lotili naloge?

— Oblikovali smo nekaj vprašanj o kvalifikacijskem sestavu zaposlenih in o rednem in izrednem (nadurnem) delu ter nagrajevanju in v zasebnih obrtnih delavnica po posameznih dejavnostih zbrali odgovore med delavci in njihovimi delodajalci. Na podlagi razgovorov in podatkov, ki smo jih zbrali, lahko ugotovimo, da je bilo prav, da smo opozorili skupščino na to, za precejšnje število zaposlenih pomembno vprašanje, saj se je pokazalo, da je nagrajevanje v nekaterih dejavnostih in pri nekaterih obrtnikih res neustrezno.

s tem pa ugotavljamo rastočo potrebo po njihovih storitvah. Med 22 obrtnimi dejavnostmi, za katere je OBS predlagala najnižje osebne dohodke, je kar 9 takšnih, kjer sploh ni zaposlenih. Te so: čiščenje in mazanje vozil, izdelovanje opeke, izdelovanje kravata, kovaštvo, krpanje tekstilnih predmetov, mlinarstvo, puškarstvo, vrvarstvo in zlatarstvo. Enako je v lončarstvu in v žagarstvu. Te obrti obstajajo, tam, kjer še žive, v družinah.

— Kakšne so ugotovitve glede nagrajevanja?

— Spodnjo mejo osebnih dohodkov, ki jih predlaga skupščina, bolj ali manj presega v kovinski stroki, v kolarstvu in steklarstvu. Precej slabše pa je v sodavičarstvu, pletilstvu in ponokod v ženskem frizerstvu. Če upoštevamo, da sindikati predlagajo, naj bi bil najnižji osebni dohodek 800 din, bo treba vplivati, da bi v dejavnostih, ki dajejo za ustrezno kvalifikacijo zaposlenim manj ali pa samo toliko, kot je predlagala skupščina, v prihodnje upoštevali stališče sindikatov. Zanimivo je tudi; da prijava dohodka socialnemu zavarovanju in dejansko izplačani dohodki delavcev v mnogih primerih niso enaki.

M. J.

»Dolenjski list« v vsako družino

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Avgust Sivak, dr. Ljubo Kretič in Pepca Šašek, člani splošne bolnice Novo mesto; Jožefa Turk, Ljuba Avguštin, Cvetka Mesojedec, Ana Kralj, Slavka Grobeljšek, Jože Radovan, Stanko Junc, Martina Horvat, Jelka Gabron, Rozalija Planinšek, Stanko Jakše, Jelka Kralj in Fani Cesar, člani Novoteksa, Novo mesto; Janez Belko, član ZTP Novo mesto; Otilija Fink, Ivan Petan in Sonja Može, člani Novoflesa, Straža; Ivan Velikonja, Slavka Kim, Marija Zupančič, Viktor Vovko, Rudi Omahen, Alojzija Bučar, Janez Smole, Janez Krnc, Alojz Novak, Mihael Ferlindeč, Albin Golob, Franc Šinkovec, Franc Gorjanc, Tončka Gorjanc, Milan Zakrajšek, Fani Avguštin, Jože Lipar, Vid Golob, Betka Kuzlenik, Ana Brulc, Ivan Zupančič, Martin Doblehar, Darko Cugej, Jože Hočevar, Jože Srovin, Jožica Bartolj, Jože Progar, Anton Perše, Franc Klemenčič, Jože Turk, Franc Zupančič, Franc Bajer, Avguštin Udvan, Franc Grmovšek, Alojz Petrič, Anica Kavšek, Franc Antončič, ing. Vinko Manček, Anton Sajevec, Matija Golob, Franc Božič, Slavka Petrič, Mirko Zupančič, Milka Gorenc, Ivan Radej, Martin Lenart, Jože Bevc, Martin Simc, Alojz Per, Jožefa Mihalič, Alojz Pirnar, Zoran Ličina, Peregrin Košir, Vera Ilič, Anton Kučera, Jože Beg, Anđelko Vrančič, Ivan Mavrič, Ivanka Gorenc, Milica Lešnjak, Ana Povše, Stefka Mežik, Boris Skedelj, dr. Marjeta Brumen, Janez Kurec, Milka Kastelic, Jožica Blažič, Martina Pavlin, Judita Resman, Vlado Oslavnik, Marjan Petrov, Mojca Foršek, Janja Pakič, Vinko Zupančič, Karolina Drobnič, Staša Vovk, Marjan Novina, Stane Strajnar, Srečko Udovč in ing. Jože Kruljac, člani Krke, tovarne zdravil, Novo mesto; Ivan Božič, Jože Kralj, Anton Podkrižnik in Peter Suštaršič, člani IMV Novo mesto; Martin Kosec, član Pionirja, Novo mesto; Milena Može, članica Mercatorja, Novo mesto; Ana Mohar, članica hotela Kandija, Novo mesto; Miha Lokovec, član Industrije obutve, Novo mesto; Franc Goršin, Miha Brulc, Franc Lenart in Ivan Seničar, kmetje iz Smolenje vasi; Marija Seničar, Marija Vehar, Marija Aysec, Julka Brulc, Ludmila Nagelj in Jožefa Peče, gospodinje iz Smolenje vasi; Amalija Slejkovec, gospodinja z Malega Slatnika; Pavla Jordan, upokojenka iz Irče vasi; Jože Jakše, član KZ Krka, Novo mesto; Pavel Golob, član Zavarovalnice Novo mesto; Jožefa Mavsar, gospodinja z Velikega Slatnika; Jože Blažič, kmet z Velikega Slatnika; Evstahij Janežič, član občinske skupščine Novo mesto.

S. DOKL

NOVO MESTO V PODOBI

Vojaška godba divizije „Isoszo“ paradira po novomeškem trgu v procesiji na telovo.

NOVOMEŠKA TRIBUNA

ČETRTKOV INTERVJU

Notranje rezerve zares

Bojan Kekec, vodja načrtovanja in analiz v Novoteksu: »Prizadeti za 6 milijonov!«

Prejšnji četrtek je predsednik občinskega sindikalnega sveta Adolf Suštar vprašal, kako bo v zaostrenih pogojih gospodarjenja delala novomeška tekstilna tovarna Novoteks. Vprašanje je bilo namenjeno direktorju Avgustu Fajfarju, ki pa je bil službeno odsoten. Zato je odgovarjal Bojan Kekec,

lijonov pokrili slabo polovico. Za dobre tri milijone pa bo prizadeta akumulacija podjetja.

— Iskanje notranjih rezerv je torej zdaj na prvem mestu?

„Sedanaj zmogljivosti bomo skušali čim bolj izkoristiti. Sreča je, da imamo veliko večino novih strojev. Ugotavljamo tudi, da bomo lahko delali še bolj kvalitetno. Ker material v skupnih stroških predstavlja kar dve tretjini in ker ves izdelalni material uvažamo, ga bomo morali kar najbolj skrbno uporabljati. Razširili bomo tudi domačo prodajno mrežo, da bomo hitreje pršli do denarja za prodano proizvodnjo. Predvsem s prodajo hlač bomo za 15 odstotkov povečali izvoz, ki naj bi letos dosegel 17 odstotkov vse proizvodnje.“

— In kako gledate na nameravane podražitve?

„Ne bodo nas več bistveno prizadele! Zdi pa se nam nelogično, da vlada dovoli (če bo sprejela!) 30 odstotkov dražjo elektriko ali nafto, ko pa sta ti industrijski panogi na prvih mestih v jugoslovanski industriji, če merimo osebne dohodke. Tekstilna industrija pa, ki je za 38 odstotkov pod lanskim poprečjem osebnih dohodkov, bo lahko podražila svoje izdelke le za 4,5 odstotka. Nekatera tekstilna podjetja nimajo niti toliko akumulacije, da bi si obračunala ekonomsko amortizacijo. Na srečo pri nas ni tako, saj slovimo kot ena izmed najboljših tovarn v svoji panogi.“

— In vaše vprašanje za naslednji teden?

„Ne samo mene, tudi druge delavce iz našega podjetja zanima, kako je z urbanističnim načrtom Novega mesta. Morda bi ga razložil direktor Dominvesta Miha Hrovatič.“

J. SPLICHAL

vodja službe načrtovanja in analiz v podjetju.

— Kako vas je prizadelo razvrednotenje dinarja?

„Po zdajšnjih računih se je uvozni material, če upoštevamo tudi manjše carine, podražil za 17 odstotkov. Vendar pa moram takoj povedati, da pri izvozu nismo na boljšem za 20 odstotkov, kot bi pričakovali. Država je namreč doslej stimulirala izvoz z 22-odstotno premijo nad uradnim tečajem dolarja. Po razvrednotenju pa je ta premija padla na 12,5 odstotka, tako da smo v končnem obračunu pridobili v izvozu 10 odstotkov. Če damo uvoz in izvoz na tehtnico, je tovarna letos izgubila 6 milijonov dinarjev. Po zdaj znanih olajšavah, ki jih je predvidel zvezni izvršni svet, bomo od teh šestih mi-

Samoupravljanje: kot bi bil Miklavž

Tudi komite občinske konference ZK o razmerah v Mesnem prehrambnem podjetju — Poiskati možnosti za združitev podjetja! Poslovni sklad se naglo manjša — Zakaj je goveje meso v Novem mestu najdražje?

Na svoji seji je komite občinske konference Zveze komunizmov potrdil tisto, kar so zapisali predstavniki družbeno-političnih organizacij o Mesnem prehrambnem podjetju v Novem mestu, in se strinjali, naj sindikalna organizacija in organi upravljanja spregovore o uresničevanju poslovne politike in gradnji klavnice ter o odgovornosti vodilnih delavcev, hkrati pa še o tistih, ki naj bi v bodoče vodili podjetje.

Člane komiteja so seznanili s tem, da je imelo podjetje pomankljive samoupravne akte,

PAZITE NA CESTE!

Ob cesti Otočec — Ratež, ki so jo gradili pred kratkim, so naredili tudi jarke za odtekanje vode. Kmetje pa so s plugi na njivah orali tako nespretno, da so jarke zasipali in voda ne more odtekati. Zato zamaka cesto ali pa njivo. Prav bi bilo, ko bi nasipano zemljo spet odstranili.

PRVO NOVO MESTO

Na občinskem košarkarskem prvenstvu za pionirje — zmagovalci se uvrščajo naprej do finalnega tekovanja za festival pionirske košarke — je v nedeljo, 15.14. februarja, v gimnazijski telovadnici v Novem mestu igralo pet mladih ekip. Zmagala je osnovna šola Katja Rupena, ki je premagala Sentjerne 13:9 in Vavto vas 14:13. Sentjerne je premagal Vavto vas s 25:18 in tako osvojil drugo mesto. V predtekovanju je Sentjerne premagal Dolenjske Toplice 28:10, Žužemberk pa izgubil z Vavto vasjo 36:15.

„PESEM EVROVIJZE“ V NOVM MESTU

Letošnje izbirno tekmovanje jugoslovanskih popevk za nagrado Evrovizije bo v soboto, 20. februarja, v Domžalah. Ena izmed petih žirij, ki bodo izbirale najboljšo pesem, bo tudi v Novem mestu. Novomeščani — v žiriji jih bo 10 — bodo tako pomagali izbirati popevko, ki naj bi letos dosegla več uspehov kot prejšnja leta, ko je bila jugoslovanska uvrstitev blede.

ŠOFERSKA PROSLAVA

6. marca bo v Žužemberku prvi sestanek pripravljalnega odbora za republiško proslavo dneva šoferjev, ki bo 13. julija v tem kraju. V pripravljalnem odboru so tudi nekateri člani novomeške podružnice Združenja šoferjev in avtomobanikov.

da zapisnikov o sejah samoupravnih organov sploh ni ali pa so zelo revni, da je bil direktor Jože Zalokar šest mesecev na tem delovnem mestu, ne da bi ga imenoval delavski svet, da so z dislociranimi obrati naredili izgubo (v Karlovcu 90 tisočakov), potem pa so po treh mesecih obrat zaprli! Poslovni uspehi so vse slabši: pred štirimi leti je bil poslovni sklad vreden več kot 600.000 dinarjev, predlanskim pa že desetkrat manj! Podjetje je ostalo brez klavnice, ob zdajšnji akumulaciji pa ne more računati, da bi jo lahko kmalu zgradilo.

Veren odsev odnosov v kolektivu izpričuje izjava enega izmed delavcev: „Če mi boste govorili o samoupravljanju pri nas — potem je to zame približno tako, kot bi verjel, da Miklavž nosi darove.“

Vsekakor gre v zadevi za podjetje širšega družbenega po-

mena. Komite je zato menil, naj bi Mesno prehrambno podjetje upoštevalo priporočila občinske skupščine in njenega sveta za gospodarstvo ter poiskalo možnosti za združitev. To je namreč po splošnem mnenju edini način, da bi Novo mesto kmalu prišlo do klavnice.

Kljub vsemu ostaja o razmerah v tem novomeškem podjetju mnenje nespremenjeno: samoupravljanje je bilo tako izigrano, da vodilni delavci ne bi smeli ostati še naprej na svojih položajih. Dokaz, da je res tako, je tudi ta, da kljub priporočilom še niso imeli sestanka sindikalne podružnice. Če ga kmalu ne bodo sklicali, bo to prisiljen storiti občinski sindikalni svet. Stvari in odnose v podjetju je namreč potrebno razčistiti, vsako zavlačevanje pa razreševanju težav prej škodi kot koristi.

J. S.

DOLGA RAZPRAVA KOMITEJA ZK

O medsebojnih odnosih

Več besed kot o katerem koli drugem vprašanju, ki so ga doslej obravnavali!

Na svoji zadnji seji je komite občinske konference ZK govoril tudi o odnosih Vladislava Seničarja in nekaterih vodilnih komunistov v Novem mestu ter o odnosih med dentistom Francem Hofmanom in dr. Adolfom Špilerjem.

Po daljši razpravi, v kateri si niso prišli dokončno na jasno, ali so bile nepravilne tudi metode nekaterih vodilnih komunistov — eni so menili tako, drugi pa drugače — so sklenili, naj se Vladislav Seničar in vodilni komunisti tovariško pogovorijo pred častnim razso-

diščem CK ZKS. Pomenek naj bi bil v Novem mestu. O materialnih posledicah naj odloči sodišče, so rekli.

Za spor med dentistom Francem Hofmanom in direktorjem novomeškega Zdravstvenega doma dr. Adolfom Špilerjem so ugotovili, da je komisija, ki je ugotovila isto kot aktiv ZK v zdravstvenem domu — to je, da so očitki Franca Hofmana netočni, zato niso izgubljali preveč besed in so se s poročilom strinjali.

Res pa je, da so številni člani komiteja poudarili, da ima komite pomembnejše naloge, kot da izgublja čas z razpravami o medsebojnih odnosih; komite je namreč o tem razpravjal več kot o katerem koli drugem vprašanju doslej.

MINI ANKETA:

Kulturna skupnost

„Pleničke je prala“ Sentjernejskega okteta je bila zares simbolična uvodna pesem na zboru kulturnih delavcev: kulturno skupnost bodo v novomeški občini zdaj spravili vsaj v plenice, čeprav vsi računajo, kako bi kar najhitreje zasula v zdravo punco.

„Kaj si obetate od kulturne skupnosti?“ — Na to vprašanje je po telefonu in na hitro odgovorilo pet občanov.

Bogo Komelj iz Studijske knjižnice Mirana Jarca: Svojo nalogo bo opravila, če bo omogočila delovne pogoje za kulturno dejavnost. Ti pa so: prostor, denar in človek. Še toliko denarja ne bo dovolj, če ne bo ljudi, ki bodo z veseljem in ljubozno delali v kulturi! Pričakujem, da bo narejen velik korak. Finančni položaj se bo izboljšal le, če ne bo novih potrošnikov.

Boris Šavnik, Šolski center za kovinarsko stroko: Pričakujem pravičnejšo razdelitev denarja, da bo delala boljše, ker bo dajala denar le dobrim, da bodo sodelovali tudi tisti, ki bi morali že doslej, pa niso. Na vsak način pa, da bodo postale žarišča kulturne dejavnosti krajevne skupnosti in da bo konec kulture za izbrance!

Prof. Jože Škufca iz Sole za zdravstvene delavce: Izobraževalne skupnosti so opravile pomembno delo in prinesle napredek. Zdjaj so v podobnem položaju kulturne skupnosti — vsaj kar se tiče kakovosti dela in financ. Skupnost naj postane pomembna pri ustvarjanju politike in aktivnosti, pri vrednotenju kulture in kulturnega dela. Skupnost naj pospeši dejavnost tam, kjer je doslej ni bilo. Kultura naj se sreča z delavci!

Marija Padovan, občinska skupščina: Analiza o kulturni dejavnosti nas je opozorila, da je kulturni razvoj močno zaostajal za ekonomskim. Denar je bil glavna ovira: zdaj ga bo dvakrat toliko. Obnova kulturnih domov na podeželju, več denarja za amatersko delo in redno kulturno dejavnost, del denarja tudi za investicije: vse to bi moralo pomagati k bolj učinkovitemu delu.

Roman Čelesnik, osnovna šola Skočjan (iz razprave na zboru kulturnih delavcev): V občini je sicer 22 kulturnih dvoran, a samo nekatere upravičeno nosijo to ime. Manjka nam prostorov, sposobnih organizatorjev in denarja. Pomanjkanje vsega tega je pripomoglo do usihanja kulturne dejavnosti. Kulturna skupnost pa naj prinese novo vrednotenje dela in več denarja.

TEMA TEDNA • TEMA TEDNA • TEMA TEDNA • TEMA

Obroč, ki ne sme popustiti

Številni predlogi za podražitve — Računi o izgubi delovnih organizacij — France Popit je dejal: »Gledati moramo na človeka!«

Ko je zvezna vlada potrdila razvrednotenje dinarja, je bila mnenja, da je to samo eden izmed ukrepov, ki naj bi pomagali k stabilnejšemu gospodarjenju. Po devalvaciji pa je začelo naglo rasti število tistih, ki zahtevajo višje cene svojim izdelkom. Tako je zvezni izvršni svet že potrdil nove višje cene energije, PTT, prometa in nafte.

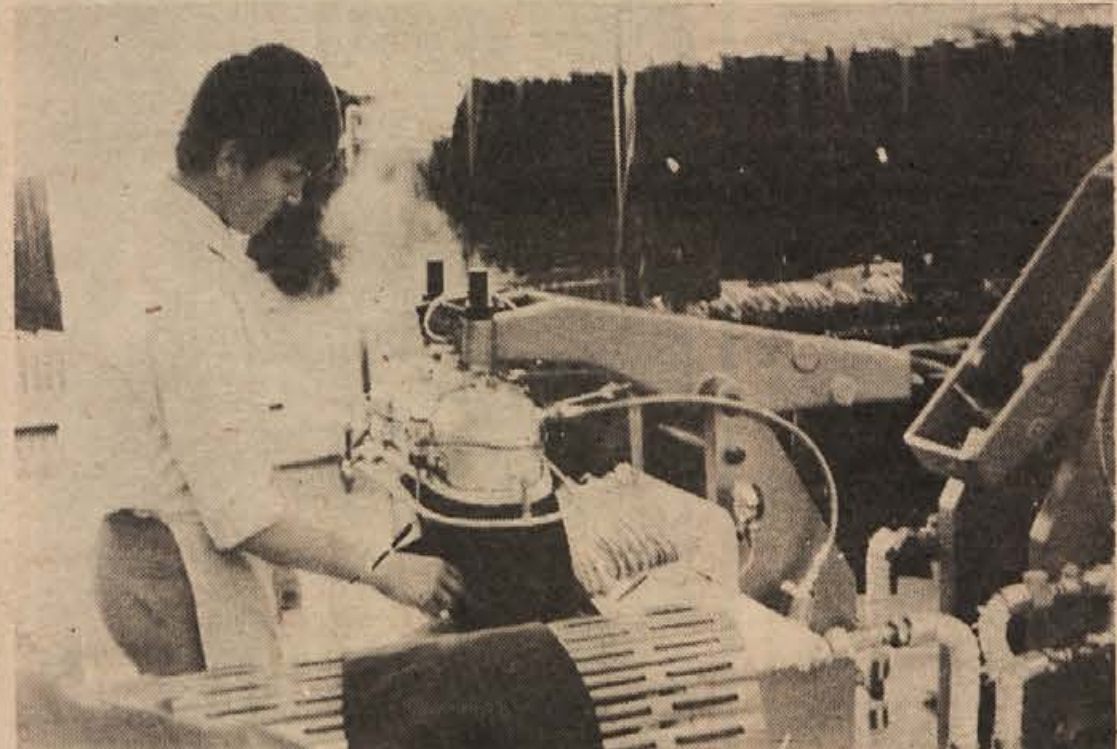
Za njimi pritiskajo s predlogi o višjih cenah tudi drugi, ki zvečine utemeljujejo svoje predloge, češ da sta elektro gospodarstvo in naftna industrija na prvem mestu po osebnih dohodkih v Jugoslaviji. Torej je razumljivo, da tudi drugim odobrijo višje cene. Vlada je odločno povedala, da bo še branila zamrznjene cene. Razumljivi so pritiski — toda ko bo vlada popustila, bo obroč počil in tedaj lahko pričakujemo splošno podražitev. Če se bo to zgodilo, potem ukrepi niso dosegli svojega namena.

Industrijska podjetja preračunavajo svoje izgube po razvrednotenju dinarja; na Dolenjskem, se posebej pa v novomeški občini, je bilo lani gospodarjenje dobro, tako da se ni bati hujših pretresov. Prvi podatki kažejo, da se bo zmanjšala akumulacija v večini podjetij. Po izjavah naj bi Krka izgubila 10 milijonov, Novoteks okrog 6, podobne številke so tudi drugod. Še na najboljšem je Novoteks, za katerega je izvoz postal izredno zanimiv.

To je ena stran medalje, ki jo je povzročilo razvrednotenje dinarja. Občani, katerih osebni dohodki so po sklepu zvezne vlade prav tako zamrznjeni, se bojijo novih podražitev; pravijo, da bi nas to pripeljalo na stare pozicije, k začetku nove

inlacije, ko bi se nadaljevala dirka med višjimi cenami in osebnimi dohodki. Prav zato je obroč, ki ga je

zdaj zaprl zvezni izvršni svet, hudo pomemben tudi za življenjsko raven delovnih ljudi.

Textilna tovarna Novoteks bo skušala del izgubljenega denarja, ki ga je povzročila devalvacija, nadoknaditi z večjim izvozom, predvsem hlač. Konfekcijski obrat (na sliki) naredi iz meseca v mesec več. (Foto: Splichal)

Novomeška kronika

KIOSK Jugoslovanske loterije ob Cesti komandanta Staneta so preselili v prostore, kjer je bil doslej gravur Kečkeš.

V MLADINSKI KNJIGI so prejšnji teden dobili novo pošiljko plošč narodne in zabavne glasbe z novimi skladbami, po katerih je bilo zadnje čase veliko povpraševanje.

PUST je pred vrati. Na to opozarjajo tudi pustne maske na policah novomeških trgovin ter klobuki, barvni trakovi in konfeti, za katere se zanima zlasti mladina. V pustnih dneh bo v mestu in okolici več prireditev. Plese v maskah bodo organizirali za mladino tudi nekatere novomeške šole, prav tako društvo upokojencev za svoje člane.

POSLEDICE ZIME so na novomeških ulicah jasno vidne. Asfalt je ponekod tako poškodovan, da so ceste bolj podobne vaškim poteem kakor pa mestnim ulicam, in je nejevolja voznikov upravičena. Potrebno bi bilo, da se Cestno in Komunalno podjetje, kakoj ko bo primerno vreme, lotita krpanja lukenj, v katerih se ob slabem vremenu nabirajo luže in ovirajo zlasti pešce.

NOVOMEŠKI PONTE ROSSO lahko sedaj že upravičeno rečemo živilskega trgu, saj že več kot polovico tržnice zasedajo izdelovalci domače obrti z veliko nepotrebniimi kičastimi izdelki.

TOPLO VREME, ki je prevladovalo prejšnji teden, je privabilo vrtničarje na njihove grešnice prej kakor druga leta. Nagnjili in prekopali so tudi že vrtove ob Krki pod Bregom.

CENE NA TRGU so bile v ponedeljek: cvetača 5 do 5,50 din, čebula 2 do 2,40 din, česen 8 do 10 din, fižol 6 do 7 din, krompir 1 din,

koleraba 2 din, korenje 8 din, motovilec 6 do 8 din, ohrovt 3 din, pesa 2,50 do 3,50 din, por 3,50 din, peteršilj 6 din, repa 2 din, kislja repa 3 do 4 din, radič 10 do 16 din, endivija 6 din, špinaca 10 do 12 din, zelje 2,50 do 3 din, kislje zelje 2,80 do 4 din, zelena 6 do 7 din, suhe fige 6 din, grozdje 4,50 din, hruške 4,50 do 5 din, jabolka 3,50 do 4 din, limone 5,50 din, orehi 4 din, orehi — jedra 20 din, pomaranče 4,50 din, suhe slive 3,50 din, banane 5,60 din, jajca 0,70 do 0,85 din, smetana 16 din, sirček 6 din.

RODILE SO: Milica Vovk, Partizanska 20 — Branka, Marija Bajc, Mestne njive n. h. — Nataša, Ema Košir, Nač mlini 22 — Romana.

UMRLI SO: Terezija Falkner, Jerebova 20 — 56 let, Frančiška Štamfel, Zabja vas 112 — 71 let, Branko Turk, Bršljin 6 — 34 let, Ivan Legat, Šmilhel — 74 let, Anica Sladič, Gubčeva 21 — 71 let.

— Eina gospa je rekla, da včasih je sam strah odlično pomagala: trgovina se je že ob misli občanov na podražitve znebila vseh zalog dragih avtomobilov Crvene zastave ...

Takoj k jedru

Odgovornost odklepa vrata k uspehom

„Na delo brez dolgovnih razglabljanj o napakah v preteklosti!“ poziva svet za gospodarstvo v Brežicah vse delovne organizacije. Bolj kot kdaj prej naj samoupravljalci vplivajo na dobro gospodarjenje.

Svet je konec minulega tedna sprejel stabilizacijski načrt, v katerem je med drugim zapisano, da bo skupščina vplivala na prednamo razporejanje vseh občinskih sredstev. Presežek iz osebnega dohodka in prometnega davka bodo vložili v skupne rezerve in ga od tam spet vračali gospodarstvu.

Letos bosta svet in skupščina spremljala tudi gospodarjenje vseh obratov, katerih podjetja imajo sedež v drugih občinah. Strokovna služba bo sproti beležila uspehe zasebnih obrti in zasebnega kmetijstva. Tako bo imela skupščina pred seboj zares celovito sliko gospodarskih prizadevanj.

Združevanje bo spodbujala tam, kjer to gospodarsko utemeljeno. Vsem delovnim organizacijam priporoča svet, naj čimprej pripravijo stabilizacijske načrte. Ti pa naj ne odražajo morebitnih trenutnih koristi, ampak dolgoročne cilje. Kratkovidnost se lahko mimosrede maščuje, to je že sedaj marsikatero podjetje občutilo na svoji koži.

Občinska skupščina se bo letos posvetila načrtovanju v občinskih medobčinskih okvirih in s tem utirala pota razvoju. Vsi koraki za boljše gospodarjenje pa so povezani z odgovornostjo, zato za tiste, ki se ji umikajo, ne sme biti prostora v samoupravnih telesih ne v vodstvih.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponestručili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Franca Savška, upokojenca s Senovega, je nekdo napadel z nožem ter mu prizadel poškodbe po ramenih; Jože Volčanjšek, delavec iz Gor. Lenarta, je dobil v prometni nesreči poškodbe po glavi; Vinko Jane, kmet iz Ravnih, si je pri padcu z voza poškodoval prsni koš; Ivana Vrabčič, upokojenca iz Brežine, je nekdo poškodoval po glavi; Jože Barbič, voj. invalid iz Brežic, si je pri padcu v stanovanju poškodoval levo roko; Eva Iveta, gospodinja iz Vukovega sela, je padla po stopnicah in si zlomila levo nogo; Franca Vebleta, cestarja iz Podvinj je nekdo udaril po glavi; Darko Bračičič, vojak iz Skopice, si je v prometni nesreči poškodoval levo nogo; Danijel Resnik, delavec iz Skopice, si je v prometni nesreči poškodoval levo roko in nogo; Stjepanu Belasu, kmetu iz Prosinca, je nekdo vrigel steklenico in mu poškodoval glavo; Ivica Treska, kmeta iz Radakovega je nekdo udaril po glavi.

NOVO V BREŽICAH

RAZSTAVO Prešernovih del, ki je bila odprta od 9. do 14. februarja, si je ogledalo nad 500 obiskovalcev. Med njimi je bilo največ šolarjev. Tudi literarni večer s Tonetom Pavčkom, Branko Jurca in Leopoldom Suhodolčanom so obiskali mladi v velikem številu. Potem, ko so se književniki predstavili z branjem svojih del, so jih poslušalci še dolgo zadržali v dvorani in jim postavljali vprašanja. Gostje večera so jim duhovito in prisrčno odgovarjali ter si s tem pridobili naklonjenost mladega občinstva.

ZA NOVA VODSTVA sindikalnih organizacij pripravlja občinski sindikalni svet seminar v marcu. Na njem jih bodo seznanili z vlogo sindikatov pri uresničevanju stabilizacijskih načrtov. Letos bo komisija za šport in rekreacijo pro ObSS postrala program športnih aktivnosti. Te se ne bodo omejevale samo na tekmovanja, ampak na dejavnost skozi vse leto. Uveljavile se bodo nove panoge, kot so na primer plavanje, kegljanje in telovadba.

ZA POPIS PREBIVALSTVA bodo imenovali 28 inštruktorjev. Popisovalcev bo 130 za vsa občino. Po lanskoletnih podatkih je v bre-

OBČINA JE BILA PRIPRAVLJENA USTREČI Zakaj ne 135 par za liter?

Odgovor Ljubljancanov jih v Brežicah ni pričal — Razlike pri odkupnih cenah nepotrebne

Ljubljanske mlekarne so pred tremi tedni sporočile občinski skupščini v Brežicah, da jim pri odkupnih cenah konkurirajo Zagrebske mlekarne. Ta čas pa so maloprodajne cene zamrzile in podjetje odkupnih cen ne more zvišati. Predlagali so, da bi občinska skupščina za dva meseca povrnila za vsak liter mleka 20 par stroškov, Ljubljanske mlekarne pa bi zvišale odkupno ceno mleka s 3,6 odst. tošče od sedanjih 120 na 135 par.

Občinska skupščina je načelno sprejela ta predlog, konec prvega tedna v februarju pa so

Ljubljanske mlekarne poslane novo okrožnico. V njej sporočajo, da bi se pri 20 parah občinskega regresa za liter mleka povisala odkupna cena na 130 par.

V Brežicah jih je to začudilo in razjezilo obenem. Če bodo v ljubljanskih občinah lahko odkupovali mleko po 135 par, zakaj ne bi ta cena obveljala še za druge? Odgovor, da gre mleko iz oddaljenih občin v predelavo, za Bežičane ni dovolj prepričljiv, pa tudi za Novomeščane ne.

Morda bo kdo dejal, da je za pet par pač vseeno, kdo jih spravi v žep, vendar ni čisto tako; Decembrski podatki kažejo, da je kmetijska zadruga Bizeljsko odkupila za Ljubljanske mlekarne 7 tisoč litrov mleka, Agraria Brežice pa 116.400 litrov. Upoštevati moramo, da je mlečnost v teh mesecih najslabša in da se z zeleno pašo poveča za 30 do 40 odst. Na leto torej odkupijo v občini najmanj polmilijon litrov mleka, in če to pomnožimo s petimi parami, je že lepa vsota. Zakaj bi bili kmetje prikrajšani za ta denar?

RADIO BREŽICE

ČETRTEK, 18. FEBRUARJA: 16.00 do 16.10 — Napoved programa in poročila — 16.10 do 16.30 Nove plošče RTB — 16.30 do 16.40 Aktualnost tedna — 16.40 do 16.50 NAJPOPLO — najraje poslušane melodije — 16.50 do 17.00 Obvestila in reklame — 17.00 do 18.00 Glasbena oddaja: Izbrali ste sami.

SOBOTA, 20. FEBRUARJA: 16.00 do 16.30 — Pol ure za pop glasbo — 16.30 do 16.40 — Turistično predavanje — Anton Krušnik — Vrt spomladi — 16.40 do 16.50 Med zabavnimi zvoki nekaj obvestil in reklam — 16.50 do 17.20 Predstavljamo vam melodije zagrebškega komponista Romana Butine — 17.20 do 17.30 — Za naše najmlajše — Martin Krpan — II. del — 17.30 do 18.00 — Narodnozabavne na valu 192 m.

NEDELJA, 21. FEBRUARJA: 10.30 Domače zanimivosti — Poročila s seje občinske konference SZDL Brežice — Za naše kmetovalce — inž. Nada Cirnski: Uporaba plastičnih mas v kmetijstvu — Nedeljski razgovor — Priprave na ustanovitve kulturne skupnosti v brežiški in krški občini — Obvestila, reklame in sponzorizirane oddaje — 12.00 do 15.00 Občani čestitajo in pozdravljajo.

TOREK, 23. FEBRUARJA: 16.00 do 16.15 Napoved programa in srečanje z ansambлом bratov Kovačič — 16.15 do 17.15 Poročila — Jugoton vam predstavlja — Novo v knjižnici — Iz naše glasbene šole — Kaj prinaša nova številka Dolenjskega lista — Obvestila, reklame in pregled filmov — 17.15 do 18.00 Glasbena oddaja: Franz Lehár — Graf Luksemburški.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Marija Stigar iz Bojnega — dečka; Jožefa Kvaruh iz Poštene vasi — dečka; Frančiška Znidar iz Metnega vrha — dečka; Jožica Stare iz Krškega — Marjana; Jožica Urek iz Kapel — Robija; Nada Dirnbek iz Brezja — Metko; Marija Znidarič iz Sel — dečka; Pavla Petan iz Sel — Franca; Olga Kraj iz Blance — dečka; Katica Franjko iz Male Rakovice — deklico. — Čestitamo!

UMRLISO

Pretekli teden so v brežiški bolnišnici umrli: Franjo Kolarič, upokojenec iz Brežic, star 66 let; Ivan Ogorec, voj. invalid iz Dečnih sel, star 78 let; Ana Rihter, upokojenka iz Brestanice, stara 78 let; Terezija Barbič, gospodinja iz Skopice, stara 68 let; Justina Kraj, frizer, obrtnica iz Brežic, stara 51 let.

BREMENA SI BO TREBA ENAKOMERNO RAZDELITI Negotovost nas sili po ovinkih

Ukrepi za ustalitev gospodarjenja si sledijo preveč počasi — Ljudje želijo vnaprej natančno zvedeti za vse posledice, ki jih prinašajo

Že nekaj tednov smo priča vročim razpravam o stabilizaciji, ki so se preselile s forumov in televizijskih ekranov v velika in majhna podjetja. Povsod računajo, ugibajo, kimajo, se razburjajo in tolmačijo.

Ko je o tem razpravljalo predsedstvo občinskega sindikalnega sveta v Brežicah, je podprlo težnje za ustalitev gospodarskih razmer, tej načelni podpori pa je sledila kritika počasnega zaporedja ukrepov. Dolgovezne napovedi in razprave brez natančnih prikazov posledic tega ali onega ukrepa puščajo ljudi v negotovosti in jih nehotе silijo k špekulativnemu razmišljanju. Vsa bi rad potegnili daljši konec niti in delovne organizacije želijo v trenutnem položaju izveči čimveč koristi zase.

O vsakem predlogu za ustalitev gospodarjenja bo brežiški sindikat razpravljal s članstvom, plenum in predsedstvo pa se bosta izrekla o njem šele potem, ko bosta prejela pripombe iz kolektivov. Na seji predsedstva ObSS, ki je bila pred dnevi, so člani poudarili, da bi morale vsak predlog dopoljevati analize. To pomeni že vnaprej izračunati, kako bo ukrep vplival in kaj vse bo potegnil za seboj.

Sicer pa sindikat meni, da z začasnimi ukrepi ne bomo prišli daleč in jim morajo zato slediti čimprej trajnejše spremembe. Zdjaj na primer mnogi samo čakajo, da se bodo aprila sprostile cene, čakajo pa tudi na povisnjenje osebnih prejemkov. V podjetjih seštevajo zvišanja plač v

Pod brežiškim mostom so napeljali cevi za bodoči vodovodni rezervoar na Čatežu. Opešani stari most je tako prevzel nase novo breme. Vendar to v primerjavi s prometnim vrvežem ni prehudo. Sicer pa ga bo čez dve leti že razbremenil novi železobetonski orjak pod izlivom Krke v Savo. (Foto: J. Teppey)

PODPIRANEC NAJ PLAČA OBISK ZDRAVNIKA OBČINA

500 ostarelih pričakuje dejanja

Socialistična zveza je napravila prve korake — Pomagale ji bodo krajevne skupnosti, organizacije Rdečega križa in zdravstveni delavci

V soboto, 20. februarja, se bo v Brežicah sestala občinska konferenca SZDL. Ob svojem delu ji bo med drugim poročala tudi sekcija za pomoč ostarelim občanom. Poslanko socialnozdravstvenega zbora Tončka Lovsetovo, ki dela v sekciji, sem zaprosila, naj bralcem na kratko pojasni, kako so stekle priprave za pomoč osamljenim, revnim in bolehnim ljudem.

„Krajevne skupnosti so na našo pobudo napravile popis vseh starih ljudi, potrebnih pomoči. Po en izvod popisnic so dobile nazaj, da bodo imele napisano, kaj si kdo želi. Nekateri so izrazili le željo po občasnih obiskih sosedov, drugi bi radi, da jim skoči kdo v trgovino in prinese najnujnejše, tretji spet si želi zdravnika.“

„Bi lahko natančneje povedali, koliko je teh starih ljudi v občini?“

„Popisali so jih 497. Popolnoma samih živi 141, z zakonskim tovarišem 86, z otroki 133 in pri tujih družinah 42. Govorim samo o tistih, ki so izrazili željo po pomoči, ker drugih popis ni zajel. Zdravstvena patronažna služba je prevzela vse obiske bolnih na domovih in bo ukrepala dalje, če so potrebni morda zdravljenja v bolnišnici.“

„Kako pa v primerih, ko so bolniki socialni podpiranci in ti marsikdaj ne morejo plačati deleža za obisk zdravnika na domu?“

„Predlagali smo, naj zanje plača občina. Za vsak obisk bi morali odšteti po petnajst dinarjev, poprečna mesečna podpora pa je komaj sto dinarjev. Zato je razumljivo, da si ti ljudje ne upajo poklicati zdravnika. Kar 26 ostarelih je pri popisu izrazilo željo, da bi jih poslali v dom počitka. Tolikim ne bomo mogli ugoditi, ker v domovih ni prostora, pa tudi denarja za oskrbnino je premalo. Tiste, ki so nujno potrebni tuje nege, bomo oddali v rejniške družine. Socialno varstvo moramo nuditi tudi 44 preužitkarnjem, za katere otroci slabo skrbijo. Ponekod so tega krive slabe gospodarske razmere otrok, drugod pa malomarni odnosi do ostarelih družinskih članov.“

„Zavzeli ste se tudi za osta-

rele kmete. Kakšen je ta vaš predlog?“

„Povedali ga bomo v soboto. Republiški konferenci SZDL predlagamo, naj sproži zahtevo po spremembi zakona o zdravstvenem zavarovanju. Želimo namreč, da bi bili kmetje po 65. ali 70. letu starosti deležni popolnega zdravstvenega varstva, kot ga imajo otroci do 15. leta. V skupščini se lani, ko smo razpravljali o osnutku zakona, žal, nihče ni spomnil na to.“

Tončka Lovše, poslanka socialnozdravstvenega zbora skupnosti SRS, podpira pobudo za spremembo zakona o zdravstvenem varstvu.

Cene v Brežicah

Preteklo soboto so veljale v vseh vini s sadjem in zelenjavo v Brežicah naslednje maloprodajne cene:

cvetača	1,50
čebula	1,50
česen	1,50
fižol	1,50
krompir	1,50
korenje	1,50
kumare	1,50
por	1,50
peteršilj	1,50
paradižnik	1,50
kisla repa	1,50
solata (endivija)	1,50
zelje	1,50
kislo zelje	1,50
zeleno	1,50
suhe fige	1,50
hruške	1,50
jabolka	1,50
limone	1,50
orehi	1,50
orehi (jedra)	1,50
pomaranče	1,50
suhe slive	1,50
banane	1,50
jajca (za kos)	1,50

Dokumenti o kmečkih uporih v Posavskem muzeju v Brežicah. Letos bo Zavod za spomeniško varstvo izdal spomeniški vodnik „Po poteh hrvatsko-slovenskega kmečkega upora“, ki ga je napisal ravnatelj Posavskega muzeja prof. Stanko Škalcer in z njim opozoril na bližajočo se 400-letnico velikega punta. (Foto: J. Teppey)

Solist z elektronsko harmoniko

Slovenska mesta ga lepo sprejemajo — Njegova glasba je nekaj novega, čeprav je ljudska

Z glasbenikom Silvestrom Mihelčičem iz Črnomlja so se te dni seznanili tudi Krčani. V slovensko narodno glasbo je vnesel zvoke elektronskih instrumentov in ji tako dal novo razsežnost. Mihelčič nastopa po vsej Sloveniji, obiskal je tudi Brežice, Novo mesto, Ptuj, Kranj, Trzin in druge kraje in vzbudil povsod veliko pozornosti.

Srečal sem ga pred nedavnim s Potočnikovimi sestrami, ki pojejo domače napeve, on pa jih spremlja z elektronsko harmoniko z učinkovitimi orgelskimi efekti. Poslušalcem pričara njegova harmonika zvok mnogih instrumentov in vtis imajo, da igra pred njimi cel orkester. Zanimivi so tudi elek-

tronski bobni, ki jih Silvester uporablja za 17 različnih plesov in taktov. V glasbi se je ta sedemindvajsetletnik s to novostjo uveljavil daleč naokoli. Prejel je tudi več nagrad za napeve, ki jih je predstavil občinstvu skupaj s sestrami Potočnik in kvartetom Zvonček. Poslušalci ga poznajo tudi z gramofonskih plošč in radijskega programa.

O sebi je povedal tole:

„Rodil sem se 1943 v Metliki. Po končani gimnaziji sem obiskoval glasbeno akademijo v Ljubljani, kjer sem študiral klavir in harmoniko. Diplomiral sem 1965 in sem ravnatelj glasbene šole v Črnomlju.“

Oče je bil kapelnik mestne godbe, zato sem vzljubil glasbo že kot otrok. Starejši meščani se še spominjajo, kako sem kot triletni deček stopal pred godbo in ji z mahanjem rok dajal takt. Tedaj so mi prerovali veliko uspeha v glasbi. In glasba mi zdaj pomeni vse.

„Ste veliko nastopali?“

„Precej, vendar so mi najljubši nastopi z elektronsko harmoniko, čeprav nekateri glasbeni strokovnjaki menijo, da ti instrumenti ne morejo izražati naše narodne glasbe. S sestrami Potočnik in kvartetom Zvonček sem trenutno na zimski turneji po slovenskih mestih, kjer nas občinstvo lepo sprejema in z zanimanjem posluša, saj jim je ta način glasbe čisto nov.“

M. JARANOVIC

Silvester Mihelčič s sestrami Potočnik. (Foto: Jaranović)

Dober začetek

mladih iz Kostanjevice

Pred leti je bil mladinski aktiv v Kostanjevici zelo številni in tudi delaven. Mnogi člani pa so med tem mesto zapustili in aktiv je razpadel. Mladina je bila vedno bolj nezadovoljna. Zbirala se je po lokalih in tako pripravljala svoj dragoceni čas.

Poleti je bilo življenje razgibano, pozimi pa je bilo mesto kot izumrlo. Prave pobude za obnovitev mladinske organizacije ni bilo, končno pa so se mladi le ogreli za to.

13. februarja so se zbrali na ustanovni konferenci. Povabilu se je odzvalo kar 40 mladincev in mladink. Tudi predstavniki družbenih organizacij iz Kostanjevice niso bili gluhi za vabila mladih. Sekretar komiteja občinske konference ZK Milan Ravbar je pozdravil pobude mladih za organizirano delo in dal prisotnim nekaj napotkov za delo v prihodnje.

V soboto so se mladi Kostanjevičani po izvolitvi vodstva dogovorili za naloge, ki jih čakajo v naslednjih mesecih. Pomagali bodo pri pripravi na 8. marec in organizirali mladinski ples 6. marca. Sodelovali bodo tudi pri urejanju kostanjevškega vodovoda. Dela imajo več kot dovolj, če le volje ne bo zmanjkalo. Začetek je pokazal željo po skupnih akcijah, zato obeta, da bodo mladi vztrajali pri uresničevanju sprejetih načrtov. K sodelovanju bodo privabili vso isto mladino, ki se ni zbrala na sobotnem srečanju in zato še ne ve za sprejete naloge.

ALENKA BURJA

Ko bo zrasla Metalna na Senovem

Gradnja mariborske METALNE na Senovem se je umirila. Ko bo zima popustila, bodo hitreje nadaljevali gradnjo tovarne. Izobraževanje rudarjev za nove poklice teče po načrtu. Preusmerjajo jih za elektrovarilce, strojne in konstrukcijske ključavničarje. Prakso opravljajo v rudniških delavnicah in že zdaj izdelujejo majše žerjave. Delo v novi tovarni gradbenih žerjavov zanje ne bo novo. Rudarji, ki so se poslovlili od starega poklica, se trudijo, da bi čimprej obvladali novo delo, saj je to edina pot do boljšega zaslužka.

OSTARELI KMETJE

Nihče točno ne ve, koliko je v Posavju kmetij s starimi ljudmi, nesposobnimi za pridobitno delo. Ponekod sicer imajo naslednike, a so odšli, drugod pa so brez potomcev. Ostareli kmetje životarijo in so odvisni od lastne iznajdljivosti in lastnih žuljev. Te razmere bo v Posavju preučila delovna skupina, ki jo je medobčinski svet imenoval in ji naročil, naj zbere čimveč gradiva. V skupini so socialni delavci in predstavniki družbenih organizacij. Podatke že zbirajo, uporabili pa bodo tudi rezultate popisa prebivalstva.

PRIHODNOST OBČINE JE ODVISNA OD NALOŽB V ZNANJE

Pa nikar pozabiti na strokovnjake!

Ne gre samo za izpolnitev roka, gre za dejanja — Koristi pospešenega štipendiranja bodo dvojne, za občino in podjetja — Brez sposobnih ljudi se podirajo še tako dobri načrti — Torej pogumno seči v žep!

Srednjeročni in dolgoročni razvojni načrti gospodarskih organizacij, zavodov in ustanov bodo morali vsebovati tudi načrt za štipendiranje strokovnih delavcev. Zakoniti rok za določitev delovnih mest je potekel maja 1970, ker pa je v krški občini še precej zamudnikov, je občinska konferenca Zveze komunistov pozvala kolektive, naj pohite in opravijo to delo najkasneje do letošnjega maja.

Komunisti so o skrbi delovnih organizacij za strokovnjake že spregovorili in podatke za minulo leto primerjali z ukrepi za boljšo strokovno zasedbo delovnih mest. Gre tudi za spremenjen odnos do šolanja otrok iz revnejših območij občine, od koder jih zelo malo nadaljuje študij v srednjih, višjih in visokih šolah.

Učiteljem v osnovnih šolah so komunisti s svojim sklepom naložili obveznost, da spremljajo napredovanje otrok v osnovnih šolah in za najbolj nadarjene predlagajo štipendije. Le tako bodo našli pot do višje izobrazbe, ki jim je spričo revščine največkrat zaprta.

Del obveznosti za nadarjene otroke so sprejele nase delovne organizacije. V občinski sklad za štipendiranje nadarjenih otrok revnih staršev naj bi vsaka po svojih močeh prispevala del sredstev. Sklad bo nudil tem otrokom pomoč in jim omogočil študij stroke, za katero bodo pokazali največ nadarjenosti. Merilo torej ne bodo trenutne potrebe delovnih organizacij v občini.

V krški občini je zaposlenih 1591 kvalificiranih delavcev. Štipendirajo jih 253 ali 174 več, kot jih trenutno potrebujejo. Med ta podjetja lahko pri-

štejemo zlasti Celulozo, rudnik Senovo in Kovinarsko.

Visokokvalificiranih delavcev je v delovnih organizacijah 351, potrebovali pa bi jih 589. Po izredni poti se usposablja za te poklice le 23 delavcev, torej jih še precej manjka.

Na delovnih mestih, za katera je potrebna nižja šolska izobrazba, dela 312 delavcev, delovne organizacije pa so v poročilih za kadrovske komisije pri občinski konferenci ZK navedle, da jih potrebujejo le 136. Teh delavcev je torej 176 odveč, in kjer so to mladi ljudje, jim bodo morali nuditi možnost, da se došolajo in izpopolnijo svoje strokovno znanje. Za starejše to seveda ne pride v poštev.

S srednjo strokovno izobrazbo bi delovne organizacije potrebovale še 97 delavcev. Trenutno jih zaposlujejo 335. Redno in izredno jih študira na srednjih šolah 54, medtem ko je zasedba 43 delovnih mest še vedno negotova.

Zelo slabo so zasedena delovna mesta z višjo izobrazbo. Zanje manjka 105 delavcev; na rednih šolah študirajo trije, izrednih študentov pa je osem.

VSE PRAVOČASNO

V Krškem se je komisija za popis prebivalstva že nekajkrat sestala in prav nič ne zaostaja za predpisanimi roki. Delo ji gre dobro od rok. Prebivalstvo je seznanila z nekaterimi napotki po lokalni radijski postaji. Prav tako bodo tudi instruktorji deliš navodila popisovalcem, ko bo čas za to. Od popisa si v občini obetajo precej novih in pomembnih podatkov. Predsednik popisne komisije je Slavko Šmerdel.

KAKŠNA BO LETOS USODA »B« PROGRAMA

Bodo morali starši dati več?

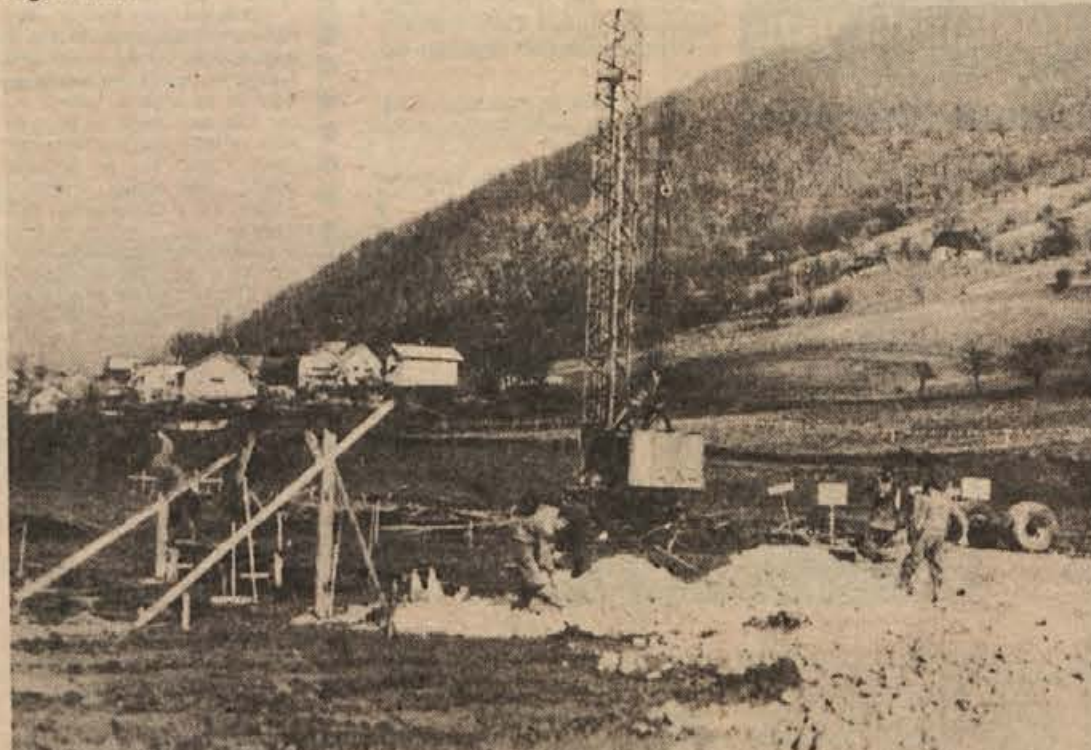
Od gospodarstva bo težko zahtevati dodatno pomoč, če bo republika ukinila svoje vire

Občinski proračun letos ne more zagotoviti vseh sredstev za delo (redno) glasbene šole, delavske univerze, varstvenih ustanov in šolskih kuhinj, ker zakon omejuje dohodke.

Vse našete dejavnosti je v preteklih letih izdatno podpirala republika, izobraževalne skupnosti, letos pa bo njena pomoč po vsej verjetnosti odpadla. Primanjkljaja, ki bo nastal na ta način, v krški občini ne morejo pokriti.

Domače gospodarstvo je že preobremenjeno s prispevkom za gradnjo nove krške osnovne šole, hkrati pa je v težavnem položaju zaradi zadnjih gospodarskih ukrepov. V takih razmerah ga občinska skupščina ne more in ne namerava prositi za dodatno pomoč. Tudi zviševanje šolnin, prispevka za otroško varstvo in šolske kuhinje bi v sedanjem času negativno vplivalo na življenjsko raven občanov. Zapleteni položaj bi rešila samo ponovna pomoč republike izobraževalne skupnosti, brez nje pa bo ukinitev katere izmed oblik šolskega »B« programa neizbežna.

Predlog proračuna krške občinske skupščine je predvidel v letošnjem letu za svoje potrebe osnovnemu in srednjemu šolskemu proračunskim sredstvom tega so morali zagotoviti do-

Gradbišče Metalne na Senovem, kjer bo zrasel obrat za izdelovanje gradbenih žerjavov. V njem bo zaposlenih 400 delavcev iz rudnika. (Foto: J. Teppey)

Tu se bo torej moralo štipendiranje močno povečati. Tudi z visoko izobrazbo potrebujejo v krški občini še nekaj desetnih strokovnjakov. Trenutno je zasedenih z visoko izobrazbo 60 delovnih mest, manjka pa še 64 akademsko izobraženih delavcev. Rednih študentov je 32, izrednih študentov pa sedem. Za trenutne potrebe še vedno 25 premalo, kaj šele za uresničitev razvojnih načrtov. Razen tega je strokovnjake z visoko izobrazbo v nerazvitih občinah težko zadržati, deloma zaradi manjših osebnih dohodkov, še bolj pa zaradi delovnih pogojev in odnosov do strokovnjakov. V podkrepitev samo to, da je v občini še vedno nekaj manjših delovnih organizacij, ki sploh niso navedle potreb po inženirjih, pravniki, komercialisti in drugih poklicih. J. TEPPEY

KRŠKE NOVICE

KOMITE OBČINSKE KONFERENCE Zveze komunistov je na ponedeljkovi popoldanski seji ocenjeval družbeno-politično stanje, ki je nastalo v delovnih kolektivih po devaluaciji in predvidenih stabilizacijskih ukrepih. Seji, na kateri so sprejeli tudi proračun dohodkov in izdatkov komiteja, so poleg njegovih članov prisostvovali še sekretarji osnovnih organizacij Zveze komunistov iz vseh delovnih kolektivov krške občine.

KRŠKI LIKOVNI KLUB že pripravlja dve razstavi, ki bosta v »Galeriji samorastnikov« na brestanski grad. V marcu bo klubska razstava gobelinov, katere bodo lahko razstavljali tudi občani, ki niso vključeni v krški klub. V počastitev krškega občinskega praznika bo Likovni klub znova pripravil redno letno razstavo del svojih članov.

NA DESNEM SAVSKEM BREGU, v starem Krškem, občani že nekaj časa pogrešajo obvestil o sporedu kinematografa na levem savskem bregu. Nekdo je razbil steklo na oglasni omarici, zato je ta že nekaj časa prazna. Menda se obisk filmskih predstav zaradi neobveščeni občano še ni zmanjšal, saj bi se v nasprotnem primeru vodstvo kina najbrž potrudilo in oglasno omarico popravilo.

HORTIKULTURNI KROZEK dela na krški osnovni šoli že dva meseca. Sestanke obiskuje 63 pionirjev,

ki se na njih seznanjajo z urejanjem in čuvanjem zelenic, nasadov in vrto. Krozek vodi domače Hortikulturno društvo, ki bo krožkarjem pripravilo spomladi tudi nekaj počenih ekskurzij. Pridobljeno teoretično znanje bodo pionirji spomladi izkoristili še v praksi.

MLADINSKI AKTIV NA ROZ-NEM deluje šele nekaj mesecev, a je delovni načrt v celoti izpolnil. Za člane so organizirali plesne vaje, priredili dva plesa, šahovsko, smučarsko in strelsko tekmovanje. Vključili so se v republiško tekmovanje mladinskih vaških aktivov. Prizadevnim mladincem bo menda uspelo dobiti tudi svoj prostor, potem bo njihovo delo potekalo v ugodnejših razmerah.

V OKVIRU IZOBRAŽEVALNIH predavanj za kmečko prebivalstvo sta sekcija za kmetijstvo pri SZDL in krški Agrokombinat pripravila tudi tri predavanja za specializirane kmečke proizvajalce. Za pridelovalce črnega ribeza bosta o najnovejših dogajanjih o tej kulturi predavala Milena Kač in Milena Gosar z Zalskega Hmeljarskega inštituta. Živnorejci bodo lahko poslušali predavanje o pašnokošnem sistemu, prehrani živine in sušenju sena. Vinogradniki iz Podbočja, z Rake in Velikega Trna pa bodo seznanjeni s sodobnim vinogradništvom in kletarjenjem. Predavanja bodo spremljali filmi in barvni diapozitivi.

KRŠKI TEDNIK

SEVNICA SE PRIDRUŽUJE DOGOVORU

Tudi sevniska občina se pridružuje družbenemu dogovoru o štipendiranju in kreditiranju učencev in študentov. Tako je sklenila na zadnji seji občinska skupščina, ki želi izboljšati nezavidljivo kvalifikacijsko strukturo zaposlenih. Sevniska občina ima izredno nizko izobrazbeno raven. V lanskem letu na primer je samo 2 odst. vsega prebivalstva končalo šolo, ki je višja od osnovne, to pa je sorazmerno zelo malo. Pričakujejo, da bo novi družbeni dogovor pripomogel do večjega števila šolanih ljudi.

MILIJONI (STARI) SE MANJKAJO

Sevniškemu občinskemu proračunu se vedno manjka 550.000 dinarjev, da bi lahko uskladili dohodke in izdatke. Trenutno se ni znano, kako bo s financiranjem tako imenovanega B programa v osnovnih šolah. Tudi občinska skupščina je 12. februarja podobno kot nekaj dni prej svet za gospodarstvo in finance sklenila, naj se približno 150.000 dinarjev, kolikor se je v občini lani zbralo več denarja za vzgojo in izobraževanje, porabi v letošnjem letu. Da ne bo dvomov: TIS je dobila lani toliko denarja, kot je bilo predvideno z načrtom, zato ta presežek ni „v rokah“ temeljne izobraževalne skupnosti.

ODSLEJ DRUGAČE O REZERVAH

O rezervnem denarju gospodarstva, ki se steka v občinski sklad skupnih rezerv, bosta odslej odločala skupščina sklada in upravni odbor. Doslej je imel sklad samo upravni odbor, po novem zakonu pa je treba izvoliti tudi skupščino, s pomočjo katere bo zagotovljen večji družbeni vpliv na delo sklada. Skupščina bo imela 20 članov, deset jih je občinska skupščina že imenovala, drugih deset pa bodo izvolili v delovnih organizacijah. V konfekciji Lisca jih bodo izvolili 5, v konfekciji Jutranjka 2, v Koptarni 1, v Trgovskem podjetju Sevnica 1, v Metalni 1, v Stillešu 1, v vseh drugih podjetjih pa dva člana.

RADIO SEVNICA

NEDELJA, 21. FEBRUARJA: 10.30 - Občinske novice in lokalna poročila - Reklame in oglasi - Zgodilo se je v preteklosti - Elektrotehna vam predstavlja - Kmetijski nasveti - Človek in delo - Zabavna glasba z ugank - Kako si naši občani prizadevajo ohraniti kulturno dediščino (obiskali smo izdelovalko narodnih noš) - 12.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - Zaključek oddaje.

SREDA, 24. FEBRUARJA: 16.00 - Reklame in oglasi - Zgodilo se je v preteklosti - NAJPOPLOT - Za lepo polt redno uživanje mleka - Ob pustnem karnevalu - Iz diskoteke naših poslušalcev - Iz sveta živalstva - o golobih - Ali poznate operetne mojstre - My fair lady (I. del) - Zaključek oddaje.

SEVNIŠKI PABERKI

ODSLEJ ŠTIPENDIJE DUŠANA KVEDRA. Sevniska občina odslej ne bo več imela posebnega sklada za štipendiranje dijakov in študentov. Skupščina je namreč sklad ukinila, ker nima samostojnih dohodkov. Takoj pa momo poudariti, da bodo odslej štipendije podeljevali iz občinskega proračuna in da bodo tudi vnaprej zagotovili za štipendiranje najmanj toliko denarja kot doslej. Svet za izobraževanje, prosveto in telesno kulturo je nasprotoval taki spremembi, vendar je tako kasneje sklenila občinska skupščina, ki želi poenostaviti delovanje. Torej: sklada ne bo več, pač pa se bodo štipendije imenovala štipendije Dušana Kvedra.

ZELENA LUČ ZA VEČJE ZASLUŽKE. Kot je doslej ugotovljeno, bosta samo dve delovni organizaciji v sevniški občini lahko povečali osebne dohodke nad 11 odst., seveda če bosta za to imeli denar. To sta kmetijski kombinat „Zasavje“ in konfekcija Jutranjka, ki izpolnjujeta zahteve zadevnih predpisov.

OB 21 OBRATNIKOV. V minulem letu je v sevniški občini odjavilo obrt 28 obratnikov, prijavilo pa le 7. Torej se je že tako majhno število obratnikov še zmanjšalo, in ni nič čudnega, če občinsko skupščino skrbi, kako bi nazadovanje zaustavila. O tem lahko več preberete v posebnem sestavku na tej strani.

DELNO SPREMENITI LETNI NAČRT. Jutri se bo sestal osrednji

Dviganje dinarja, otvoritev nadvoza in krematorija, integracijo smetišča in nogometnega igrišča in še nekatere skrivnosti pripravljajo za letošnji pustni terek. Pustni sprevod se bo začel v terek popoldne ob 14. uri pomikati iz Šmarja proti Sevnici. Več o tem lahko preberete na 20. strani. Na sliki: del lanskega pustnega sprevoda. (Foto: Pavkovič)

Z ZADNJEGA ZASEDANJA OBČINSKE SKUPŠČINE SEVNICA

Spreobrniti čimveč šušmarjev

To bi bil trenutni izhod v storitveni obrti, saj je v občini 150 šušmarjev — Skupščina je sprejela pomembne novice in olajšave

Kako velika zagata se obeta sevniški občini v storitveni obrti in kolikšne možnosti se ponujajo občanom, ki si želijo z obrtjo služiti vsakdanji kruh, smo pisali že takrat, ko je bila pripravljena posebna študija, v kateri je novomeški Zavod za produktivnost dela izračunal, kolikšno pomanjkanje obrti bo v naslednjih 10 letih. V petek je o tem spregovorila še občinska skupščina, ki je trdno odločena, da je treba nekaj ukreniti.

Da bi se povečalo zanimanje za obrt, občinski odlok o prispevkih in davkih, ki ga je občinska skupščina sprejela 12. februarja, uvaja pomembne novosti. Če želite prvič v občini odpreti obrtno delavnico, ste leto dni oproščeni plačevanja prispevka. Če delate v obrti, v kateri ni dovolj obrtnikov, ste lahko stalno na boljšem glede prispevka, saj ga zmanjšajo do 30 odstotkov.

To pa še ni vse. Občinska skupščina je sklenila, da je posebno v Sevnici treba poskrbeti, da bo na voljo več prostorov za obrtne delavnice, da bo lažje dobiti posojilo pri banki in da bodo ljudje seznanjeni, kakšne so možnosti in kakšne so olajšave, ki so jih deležni po občinski

skem odloku in republiških ter zveznih predpisih.

Na skupščinski seji so ugotavljali, da so vse to zelo spodbudni ukrepi, ki bodo sčasoma pripomogli do hitrejšega razvoja storitvene obrti. Ker pa je treba pomanjkanje obrtnikov odpraviti čimprej, so opozorili predvsem na razmah šušmarstva, ki duši razvoj obrti.

Po podatkih davčne uprave je v sevniški občini trenutno 150 šušmarjev. Če bi ti ljudje vzeli popoldansko obrt in plačali sorazmerno prav majhne dajatve, ki jih za to zahtevajo, bi se položaj bistveno popravil. Ena najvažnejših nalog je torej: legalizirati (priznati zakonitost) delo šušmarjev in poskrbeti, da bo šušmarstva kar najmanj.

Da bi šušmarstvo v prihodnje lažje preganjali, bo treba spremeniti tudi republiške predpise. Ti predvidevajo zdaj smešno nizke kazni za tiste, ki šušmarijo — le do 100 dinarjev, kar ni nič v primerjavi s kaznimi, s katerimi je mogoče kaznovati redne obrtnike, ki niso prijaviли svojega dohodka ali vodili poslovnih knjig. Te kazni znašajo namreč do 10.000 novih dinarjev, kot je povedal šef davčne uprave. Zaradi vsega tega so na

seji skupščine sklenili, da bodo predlagali republiški skupščini, naj ustrezno spremeni in prilagodi predpise.

M. L.

KOT NEKDAJ OB ELEKTRIFIKACIJI

Prava žeja po vodovodih

Cela vrsta vasi na območju krajevne skupnosti Studenec se loteva gradnje vaških vodovodov

Po zgledu vaščanov iz Spodnjih in Gornjih Impolj ter Velike Hubajnice so se tudi v drugih vaseh studenske krajevne skupnosti, v Osredku, Dolnjih Orljah, Artu, Zavratcu in zaselku Vrh pri Zavratcu odločili, da bodo zgradili lastne vaške vodovode. Verjetno se bodo tega dela lotili tudi vaščani Rovišč in Brezovega.

Doslej so največ naredili v Osredku, kjer imajo dokončana že vsa zemeljska dela od zajetja vode pa do vasi. V Orljah ne ostajajo dosti, lepo pa napredujejo tudi na Artu, čeprav sta pri gradnji dva vaščana odstopila. V Zavratcu so že začeli izkopavati jarke, načrt pa jim bo naredil inž. Jože Kolar iz Sevnice.

Vsi ti graditelji vodovodov so pisмено zaprosili za denarno pomoč občinsko skupščino Sevnica. Že lani je nekaterim nakazala od 150 do 200 starih tisočakov. To je bilo kar dobro za začetek. Zdaj pa ostaja vprašanje, če bo lahko občinska skupščina nudila vsem tem graditeljem zadostno denarno pomoč.

Vsako leto je več vasi, v katerih hočejo imeti ljudje po do-

movih tekočo pitno vodo. Akcijo lahko primerjamo z nekdanjo elektrifikacijo. Prav bi bilo, da bi tako kot nekdanj le našli toliko denarja, da bi ljudem lahko izdatneje pomagali pri njihovih prizadevanjih.

K. ZORKO

KOT V PESMI: BELE LADJE NA MORJU...

mlade žene na bregu...

Verjetno bi bilo vse drugače, če bi Lojze ostal v vasi Breg (brez desetih let morja)

Ob pismih in časopisih, ki ne pridejo ali ki pridejo, ko so dogodki že zdavnaj minili, ob vsakodnevem boju z morjem, ob plovbi v pristanišča vsega sveta, ob naporni vožnji po tropskih krajih, daleč od doma, že deseto leto teče življenje 28-letnega Alojza Beca, doma z Brega, vasio med Sevnico in Zidanim mostom.

„Dolenjci smo menda preveliki zapečkarji, zato bi vse dolenske pomorščake najbrž lahko prešel na prste ene roke. Breg je sicer že na štajerski strani, vendar tudi tam ljudje ne silijo ravnati v ta težki, pustolovščini polni poklic. Kaj vas je pripeljalo vanj?“ smo želeli vedeti od Alojza, ko je za nekaj dni prišel domov.

„Sorodnike imamo v Piranu, tam je sedež Splošne plovbe, kjer sem se zaposlil kot 18-letni fant. Kot delavec, kasneje pa kot izučeni kurjač — mazač sem na 10 tovornih ladjah večkrat prepotoval vsa morja in videl večino pristanišč sveta. Kaj je najhujše za pomorščaka? Puščoba ob dolgoletnih plovbah, mesec dni stari časopisi, pomanjkanje razvedrila za mladega človeka. Si predstavljate 48 dni na morju, ne da bi se ustavili v enem samem pristanišču?“

„Nekateri gredo na ladje zaradi dogodivščin. Pa vi?“

„Sel sem, da sem se preživljal in imel vsakdanji kruh. Pomorščak zasluži kakih 1.600 dinarjev na mesec, razen tega pa dobi še 45 dolarjev dnevnic. Očirci imajo seveda več. Dogodivščine pa pridejo same od sebe. Nesreče se nisem doživel, bil sem pa blizu nje. Ko je vihar ubil ljudi v Pakistanu, smo bili le

kak dan plovbe stran od te nesrečne dežele. Nasploh lahko rečem, da na človeka naredi najgloblji vtis Indija. Na eni strani

bogastvo, na drugi revščina, ki ljudje umirajo od lakote po ure, cah, ki so jim edini dom. In to ne eden — v tisočih umirajo. Najlepši pa so za pomorščaka norveški fjordi, tja bi šel se, da bi mi plačali trdo delo na ladji.“

„Kaj pa vaše osebno življenje, mislite na lasten dom?“

„Nisem poročen. Na morju pač ni deklet. Niti ne razmišljam se preveč o tem,“ se je Alojz skorajda malo grenko nasmehal ob sivoesu.

M. LEGAN

SEVNIŠKI VESTNIK

»Dolenjski list« v vsako družino

kuhinjska oprema

V prodajalnah ELEKTROTEHNA v Krškem in Sevnici si lahko nabavite razno opremo za kuhinje. Poleg štedilnikov, hladilnikov in pralnih strojev dobite v prodajalnah tudi pomivalne omarice, kuhinjske nape, razno drugo kuhinjsko opremo, emajlirano posodo in ves elektrotehnični ter vodno-inštalacijski material. (PO-E)

Zbori volivcev

21. in 25. februarja bodo v 16 krajih trebanjske občine zbori volivcev, na katerih bodo obravnavali letošnji občinski proračun, predlog odloka o prispevkih in davkih, ki prinaša novosti v davčnih olajšavah za kmetovalce, razen tega pa bodo na teh zborih poročali tudi o porabi krajevanega samospispevka za solstvo. Zbori volivcev bodo v naslednjih krajih:

NEDELJA, 21. feb., povesod zjutraj ob 7.30:
Dobrič (v šoli)
Catež (v šoli)
Šentlovrenc (v združenem domu)
Sela - Šumberk (v šoli)
Šentrupert (v prostoru nad mlekaro)
Trebčno (v združenem domu)

ČETRTEK, 25. feb., povesod zvečer ob 18. uri:
Štefan (v gostilni Mišič)
Knežja vas (v šoli)
Velika Loka (v združenem domu)
Veliki Gaber (v šoli)
Trebneje (v kino dvorani)
Dol. Nemška vas (v šoli)
Svetinje (pri Novakovih)
Rače selo (v gasilskem domu)
Mirna (v domu „Svoboda“)
Mokronog (v domu „Svoboda“)

VABLJENI!

ODDELEK ZA GOSPODARSTVO IN FINANCE OBČINSKE SKUPŠČINE TREBNJE

razpisuje

na podlagi 11. člena odloka o urejanju in oddajanju stavbnega zemljišča (Skupščinski Dolenjski list št. 20/67)

JAVNI NATEČAJ

za oddajo stavbnih zemljišč za gradnjo
enodružinskih stanovanjskih hiš v komple-
ksu Trebnje-Cviblje v Trebnjem

1. Po tem natečaju, ki bo dne 5. marca 1971 ob 9. uri v sejni sobi občinske skupščine Trebnje, bo oddanih 12 stavbnih parcel za stanovanjske objekte, vse k. o. Trebnje, in sicer:

- parc. št. 129 sadovnjak v velikosti 844 m², lok. 29
- parc. št. 128/1 travnik v velikosti 663 m², lok. 27
- parc. št. 128/2 travnik v velikosti 738 m², lok. 30
- parc. št. 128/3 travnik v velikosti 646 m², lok. 26
- parc. št. 431 travnik v velikosti 782 m², lok. 23
- parc. št. 120/10 njiva v velikosti 696 m², lok. 17
- parc. št. 122/1 njiva v velikosti 678 m², lok. 18
- parc. št. 125/2 njiva v velikosti 688 m², lok. 24
- parc. št. 125/6 njiva v velikosti 1066 m², lok. 22
- parc. št. 126/1 njiva v velikosti 1154 m², lok. 25
- parc. št. 125/3 njiva v velikosti 757 m², lok. 19

2. Pogoji natečaja: Izklicna cena kot odškodnina za pravico uporabe do gradnje je din 9.000,00, višina komunalnega prispevka pa din 17.000,00 na lokacijo.

3. Varščina znaša din 2000,00 in se nakaže na rač. št. 521-697-17 ObS Trebnje.

4. Udeleženci javnega natečaja morajo vložiti pismene ponudbe do pričetka javnega natečaja, vendar najkasneje do 8. ure dne 5. marca 1971. Pismeni ponudbi je treba priložiti potrdilo o vplačani varščini in kolek državne takse za din 1,00.

Varščina se udeležencem, ki ne bodo uspeli na javnem natečaju, vrne.

Pismene ponudbe se oddajo v zapечатih kuvertah z oznako »za javni natečaj Trebnje-Cviblje«.

Pooblaščenec lahko nastopajo samo s predhodno predložitvijo ustreznega pooblastila, overjenega po pristojnem sodišču.

5. Na javnem natečaju ni možno večati ponudb in je pismena ponudba dokončna.

6. Rok plačila odškodnine za zemljišče in 10.000 din komunalnega prispevka je ob vročitvi odločbe oziroma podpisu pogodbe o oddaji stavbnega zemljišča, za 7000 din komunalnega prispevka pa do 31. 12. 1971.

Interesenti si lahko ogledajo parcele na kraju samem, vse podrobneje informacije pa so na razpolago v sobi 20/II na oddelku za gospodarstvo in finance ObS.

Številka: 465-07/68-3
Datum: 12. 2. 1971

Gnojilni »DAJ-DAM« v Ponikvah

Zanimivi rezultati gnojilnega poskusa na njivi Janeza Slaka — Najboljši uspeh je dalo gnojenje z mešanim gnojilom NPK 8:16:22

„Z gnojenjem je tako kot v tisti trgovini „Daj — dam“. Če ti zemlji daš, če jo dobro pognojiš z umetnim gnojilom, ti bo s pridelkom povrnila trud in stroške. O tem sem se zdaj sam prepričal. Kupil bom več umetnega gnojila in boljše gnojil, kot sem do sedaj.“ je pripovedoval kmet Janez Slak s Ponikev. Na njegovi njivi je ljubljanski Kmetijski zavod naredil preizkus, kako gnojenje vpliva na pridelke krompirja.

Na območju trebanjske občine bodo v prihodnje naredili še več takih preizkusov. Povečati pridelke krompirja, to je vodilo vseh prizadevanj, po katerih želijo zagotoviti dovolj krompirja za mirensko tovarno, ki bo začela, kot je zagotovljeno, obratovati sredi septembra.

Prav ustrezno gnojenje lahko bistveno pripomore, da bodo pridelki bolj obilni in da tudi pridelovalna cena ne bo pretirana — kljub dokaj dragemu umetnemu gnojilu. To je vnovič dokazal poskus na Slakovi njivi.

Na Ponikvah so strokovnjaki zavoda preizkusili, kako učinkujejo gnojila tovarne INA — Kutina na pridelke sorte igor. Na prvi parceli niso nič gnojili z umetnim gnojilom, na drugi so posuli mešano gnojilo NPK 8:16:22 (številke pomenijo, da je v 100 kg tega gnojila 8 kg dušika, 16 kg fosforja in 22 kg kalija), na tretji so dali razen gnojila NPK 8:16:22 še mešani gnojili NPK 17:8:9 v dveh obrokih, na četrto pa razen NPK 8:16:22 in NPK 12:12:12 še

tako imenovano ureo, kar bi se po naše reklo sečnina, ki je dušično gnojilo.

Največji pridelok so dosegli na drugi parceli, kar pomeni, da je gnojenje samo z NPK 8:16:22, ki ga damo rastlini naenkrat ob saditvi, zelo učinkovito. Ob tem pa tudi ni nepomembno, da terja manj dela. Poskus je pokazal, da bi v primeru, če bi hektar veliko njivo pognojili s 500 kg gnojila NPK 8:16:22, imeli pridelok 333 centov na hektar, negnojena parcela pa je dokazala, da bi en hektar velika njiva dala samo 207 centov. Razlika je torej 125 centov, in če to preračunamo v denar ter samo 100 centov debelega krompirja obračunamo po 50 par, dobimo dodatnih 500 starih tisočakov. 500 kg gnojila nas bi ob tem stalo približno 50 tisočakov z dodatnim delom in prevozom vred. Gnojenje se je torej kar 10-kratno poplačalo, če odštejemo dodatno delo s spravilom pridelka.

Nič čudnega torej, če je tudi

Janez, ki je leta in leta gnojil tako, kot ga je učil oče, zmajal z glavo in pripomnil: „Poskus je sicer poskus, toda četudi bi se gnojenje samo enkrat poplačalo, je še vedno toliko, da se izplača gnojiti in s tem boljše sreči rastlini.“

M. LEGAN

Komite ZK O UKREPIH

Občinski komite ZK Trebnje je na svoji redni seji prejšnji teden razpravljal o posledicah devaluacije in drugih stabilizacijskih ukrepih za gospodarstvo trebanjske občine. Na seji so opozorili, da večina podjetij še nima pripravljene srednjeročne programske razvoja. Dogovorili so se, da bo predsednik občinske skupščine sklical direktorje in predstavnike samoupravnih organov; na skupnem sestanku se bodo pogovorili o vseh teh zadevah.

ZBOR PROSVETNIH DELAVCEV

V soboto, 20. februarja, bo v Trebnjem zbor prosvetnih delavcev trebanjske občine. Na zboru bo govoril tudi eden izmed članov komisije CK ZKS, ki je pripravila teze o izobraževanju.

DOPOLNILO

V zapisu o srečanju amaterskih kulturnih delavcev v Trebnjem, objavljenem v prejšnji številki, je bilo zapisano, da Trebnje „amaterskega kulturnega življenja takorekoč nič več ne premore“. V tem so bile mišljene zvrsti, v katerih so se na srečanjih izkazali drugi kraji, zato ni bilo posebej navedeno, da ima Trebnje svojo godbo na pihala, ki je tudi amaterska kulturna skupina. Prizadevnim godbenikom in vsem, ki pripomorejo, da godba deluje, se opravičujemo.

UREDNIŠTVO DL

Janez Slak: „Na tistile njivi smo preizkusili gnojilo.“

REZULTATI POSKUSA

parcels	poraba gnojil	vrednost gnojil	pridelok krompirja	pridelok se je povečal za
1	negnojeno	—	20.771 kg	—
2	500 kg NPK 8:16:22	490,00 din	33.333 kg	12.562 kg
3	400 kg NPK 8:16:22 150 kg NPK 17:8:9	505,00 din	28.717 kg	7.946 kg
4	400 kg NPK 8:16:22 200 kg NPK 12:12:12 50 kg sečnine	477,00 din	30.000 kg	9.229 kg

KORISTNO ZA ŽENE IN DEKLETA Dom polovico več velja...

Po desetih letih je bil te dni v Trebnjem spet gospodinjski tečaj — Prijav še preveč

Dom polovico več velja, če žena dobro kuha! zna. To ni samo okrasni napis, izvezen na pregrinjalu v kaki kmečki kuhinji; v tem je tudi del resnice. Kako bi si sicer razlagali,

da se tudi možje zanimajo, kako gre uk mladim kuharicam, kot se je to znova potrdilo na Trebnjem. Celo desetletje ni bilo v tem kraju kuharskega tečaja, in ko so letos vendarle spet začeli zbirati prijave zanj, se jih je nabralo skoraj 40. Toda na Trebnjem ni kuhinje, v kateri bi se lahko sukalo toliko žensk hkrati, zato so morali polovico prijave odkloniti do naslednjega tečaja. Pepca Grabnar, predsednica tečaja, je bila 7. februarja, ko se je enotedenski pouk končal, nadvse zadovoljna: „19 tečajnic, kolikor nas je, se mora posebno zahvaliti tovr. Francki Slakovi iz Novega mesta, ki zna tako uspešno voditi učne deklet in žene v kuharski umetnosti. Zahvaljujemo se tudi Delavski univerzi v Trebnjem, skladu za pospeševanje kmetijstva, našem Karlu Ribiču, Klemenčičevim, ki so dali na voljo kuhinjo, in vsem, ki so pomagali, da smo lahko obiskovale tečaj.“

Vsaka tečajnica je prispevala 60 dinarjev, sklad za pospeševanje kmetijstva pa bo, kot je obljubljeni, prispeval za vsako 70 dinarjev. Razen tega so obiskovalke tečaja prispevale še moko, jajca in druge potrebščine, iz katerih so pripravljale izvrstna jedila in pravo kulinarčno razstavo.

POJASNILO

11. februarja je bila v Trebnjem razširjena seja izvršnega odbora občinske konference SZDL, na kateri smo razpravljali o nalogah sredstev obveščanja v občini. Pretežni del razprave je bil namenjen oceni članov „Zagata zaradi kladence“ (Dolo, 11. 12. 1970) in „Inšpektorja sta dala odpoved“ (Dol. list, 12. 12. 1970), v katerih je M. Legan poročal o težavnih odločitvah oz. nalogah ObS Trebnje glede nadaljnjega klanja živine v šentruperski klančnici. Ocenili smo tudi članke, ki so tema sestavkoma sledili v našem časniku. Čeprav je potek razprave pokazal, da člani izvršnega odbora ObK SZDL ne gledajo enotno na vprašanje obveščanja oz. na vsebino člankov, ki sta jih v Dolenjskem listu izmenjala glede tega problema predsednik ObS Trebnje in novinar Dol. lista, smo kljub temu ugotovili, da nadaljevanje razprave o spornih vprašanjih in v taki obliki ne bi nikomur hasnilo.

Na seji smo se seznanili z zapisnikom o poteku seje ObS z dne 28. 12. 1970 in ugotovili, da po vsebini te seje in na njej podanih izjavah predsednika ObS Trebnje ni bila potrebna taka ostrina v „Pojasnilu uredništva“, ki ga je naš tednik objavil 7. 1. 1971.

Ponovno smo na seji tudi slišali, da je na seji ObS, ki je bila 10. 12. 1970 v Trebnjem, izmed 42 navzočih odbornikov glasovalo za kritični predlog 40 odbornikov „za“, nihče proti, dva pa sta se vzdržala izjave. Trditev, da je predsednik ObS Trebnje „vztrajal na sprejetju nezakonitega sklepa“, je potemtakem v resnici odveč in smo glede tega naredili v našem listu napako, kar s tem popravljamo.

Razprava na razširjeni seji ObK SZDL v Trebnjem je bila koristna predvsem zato, ker je potrdila, da brez tesne vsestranske pomoči in odkritega sodelovanja med vodstvi političnih in drugih organizacij ter organov oblasti in sredstvi obveščanja oz. njihovimi delavci ne more biti dobrih uspehov, če hočemo doseči kompleksno in objektivno obveščanje.

TONE GOŠNIK
glavni urednik
Dolenjskega lista

ŠENTRUPERTO V NEDELJO ZBOR TD

V nedeljo, 21. februarja, bo v dvorani nad mlekaro občini zbor turističnega društva Šentrupert. Na njem se bodo pogovorili o prihodnjem delovanju društva in o nadaljevanju snemanja filma o starih ljudskih običajih, ki so ga delno posneli že lani. Na občnem zboru bodo podelili diplome in nagrade trem lastnikom kmečkih domačij, ki so domove najlepše uredili.

V ŠENTRUPERTO UPAJO V SVOJCE

Krajevna skupnost Šentrupert je sklenila zaprositi za pomoč pri asfaltiranju ceste Slovenska vas - Šentrupert tudi tiste, ki so zapustili domači kraj in živijo drugje. Kljub samoprisku in izdatni pomoči podjetij in ustanov še vedno ne morejo zbrati dovolj denarja, ki ga tako obsežno delo zahteva. Tudi tiste ljudi, ki živijo zunaj naših meja, bo zato v kratkem obiskalo skromno vabilo, v katerem jih bo krajevna skupnost zaprosila, naj pomagajo.

T. ODLAZEK

TREBANJSKE IVERI

SEMINAR ZA MLADE KOMUNISTE. Občinski komite ZK je v petek, 12. februarja, priredil seminar za mlade komuniste. O metodah vodenja sestanka in komuniciranja je govoril Slavko Vute iz Novega mesta.

DANES ZBOR VOLIVCEV. Ker so zbori volivcev v Trebnjem običajno dokaj slabo obiskani, na tem mestu še posebej vabimo na današnje zborovanje, ki bo ob 18. uri v kinodvorani.

VPIS V PRVI RAZRED. Osnovna šola Trebnje bo vpisovala v prvi razred osnovne šole v četrtek, 25. februarja. Vpisovali bodo otroke, ki so bili rojeni v letu 1964 ali do konca februarja 1965. Kot prejšnja leta bo tudi letos šola organizirala tako imenovano malo šolo.

DOBRO ZASTAVLJENO DELO RK. Občinski odbor Rdečega križa pripravlja več akcij, v katerih bodo člani organizacije pomagali pomoči potrebnim. V četrtek je bil v Trebnjem sklican seminar za vodje skupin. Občinski odbor ima zbrane večje količine oblek, čevljev in posteljnine, kar bo prek krajevnih organizacij RK razdelil po vaseh.

PRESTAVLJENO NA JESEN? Večerno osnovno šolo, za katero je zbiral prijave Delavska univerza Trebnje, bodo verjetno prestavili na

jesen. Tako so predlagali prosvetni delavci, ki poučujejo v tej šoli.

PRIPOMBE ZDAJ, NE KASNEJE. Na oddelku za gospodarstvo bo zazidalni načrt Trebnje razstavljen še do konca tega meseca. Kljub temu, da so bili ljudje opozorjeni na to, je za razstavljeni osnutek zazidalnega načrta zelo majhno zanimanje. Prav bi bilo, da bi občani povedali svoje pripombe zdaj, ne kasneje, ko bo načrt že sprejet in zelo prepozno. Običajno se prav to zelo rado dogaja.

KAR DVOJE PRVENSTEV. Moška odbojarska vrsta TVD Partizan Trebnje se bo v soboto, 20. februarja, udeležila pokalnega odbojarskega prvenstva Slovenije v Kamniku. Naslednji dan bo v Trebnjem društvo TVD Partizan v sodelovanju z uredništvom Dolenjskega lista organiziralo dolenjsko kosarsko prvenstvo, za katerega se je prijaviilo kar 19 moštev.

V TREBNJEM — CVETLI-CARNA. V nekdanjih prostorih prodajalnice za krulj kmetijsko in trgovsko podjetje „Agraria“ iz Brežice odprlo cvetličarno. Podjetje obljublja, da bo prodajalna cvetja dobro založena in da bo sprejemala tudi različna naročila. Cvetličarna je za Trebnje dokaj nova pridobitev, saj je bilo doslej treba po cvetje v Novo mesto ali še dalje.

TREBANJSKE NOVICE

TREBELNO: tečajnice s svojo učiteljico. (Foto: Legan)

Cene v Kočevju in Ribnici

Pretekli ponedeljek so veljale v trgovinah s sadjem in zelenjavo v Kočevju in Ribnici naslednje malo-prodajne cene:

	Kočevje (cena v din za kg)	Ribnica
cvečiča	5,00	4,60
čebula	3,60	3,65
česen	8,40	8,70
fižol	5,70	7,60
do 7,80		
krompir	1,15	1,25
koleraba	2,00	1,90
korenje	4,30	7,30
ohrovt	2,90	—
pesa	2,90	2,60
por	3,90	4,20
peteršilj	6,50	3,60
kisla repa	3,20	2,60
radič	10,00	9,90
solata endivija	6,00	4,90
špinata	—	5,50
zelje	2,70	2,60
kislo zelje	3,30	3,60
zelenjava	3,90	—
hruške	6,00	5,80
jabolka	3,60	4,20
do 4,10		
limone	5,30	6,00
orehi	6,85	—
orehi (jedra)	31,50	36,90
pomaranče	4,65	5,00
suhe slive	4,85	5,40
banane	6,30	6,15
jajca (za kos)	0,81	0,90

in 0,95

Kar okoli 150 obrtnikov se je udeležilo nedavnega sestanka obrtnikov iz kočevske in ribniške občine, ki je bil v motelu „Jasnica“. Na njem so zahtevali obrtniki odgovore na vrsto vprašanj o zadevah, ki jih tarejo. (Foto: Drago Mohar)

Med občino in obrtniki ni zaupanja

Obrtniki bi lahko več napravili za zaposlovanje žensk

4. februarja zvečer je bil v motelu na Jasnici sestanek obrtnikov iz kočevske in ribniške občine. Udeležilo se ga je presenetljivo veliko obrtnikov, in sicer kar okoli 150, razen tega pa tudi predstavniki obeh občinskih skupščin.

Na sestanku so predstavniki gospodarske zbornice in socialnega zavarovanja seznanili obrtnike s svojim delom v obdobju zadnjih dveh let, z uresničevanjem sklepov zadnjih dveh podobnih posvetov, z nekaterimi novostmi, ki so že začele veljati ali pa bodo predvidoma v kratkem uvedene na področju obrti in zavarovanja.

Predstavniki zbornice in zavarovanja so dali največ pojasnil o bodočih večjih ugodnostih na področju zavarovanja in hkrati seveda večjih prispevkov

za zavarovanje, o davkih in vodenju davčnih knjig, pokojninah, dopolnilnem delu, zaposlovanju tujih delavcev, prometnem davku, investicijah obrti, progresivni stopnji obdavčitve, izobraževanju, šušmarstvu in drugem. Prav o teh zadevah, ki obrtnike najbolj zanimajo, pa so zastavili udeleženci sestanka tudi največ vprašanj.

Med drugimi je v razpravi sodeloval predsednik občinske skupščine Kočevje Miro Hegler, ki je poudaril, da bo občinska skupščina Kočevje pomagala

obrtniki, menil pa je, da zdaj med skupščino in obrtniki ni pravega zaupanja. Občinska skupščina je za razvoj obrti, ni pa za brezvladje na tem področju. Poudaril je še, da bi obrtniki lahko zaposlili tudi več žensk, saj je v občini med nezaposlenimi daleč največ žensk. J. P.

»Dolenjski list« v vsako družino

Denarja ne bo premalo

Tako upajo kulturniki v kočevski občini

Na prvi seji odbora za ustanovitev kulturne skupnosti v kočevski občini, ki je bila 10. februarja, so poudarili, da naj postane kulturna skupnost osnova samoupravljanja v kulturi. Sprejeli so tudi sklep, naj bi štela skupščina te skupnosti

25 članov in naj bi imela 5-članski izvršni odbor.

Med razpravo o delu in nalogah v pripravah na ustanovitev skupnosti so sklenili, naj vse organizacije, ki bodo prejemale denar od te skupnosti, predložijo do konca februarja svoje delovne in finančne programe. Odločili so se, da bodo v bodoče osnova za financiranje samo programi dela in njihovo uresničevanje, ne pa število članstva posamezne organizacije.

Pred skupščino bodo izdelali tudi osnutek statuta in poslovnika ter napravili analizo dosedanjega dela kulturno-prosvetnih organizacij v občini. Po dosedanjih predvidevanjih naj bi ustanovili kulturno skupnost najkasneje v prvi polovici aprila.

Podatki o potrebah po denarju, ki so jih predložili uporabniki iz področja kulture, kažejo, da bi letos potrebovali za kulturno delo prek 350.000 din. Podatki o možnosti financiranja pa so pokazali, da bo možno uskladiti dohodke z izdatki, ker bo po sedanjih izračunih za kulturno dejavnost v občini letos nekaj več denarja, kot ga je bilo lani. 3

DOLGA VAS: PADLA DVA VOLKA

Ivan Grajš, lovec iz Dolge vasi pri Kočevju, ki je zaposlen pri gojitveni lovišču „ROG“ Združenega kmetijskega gozdarstva podjetja Kočevje, je doslej položil na dlako že večje število volkov. Tudi pretekli teden se mu je nasmešnila lovska sreča, saj je v dveh dneh ustrelil volkuljo in volka. Ta uspeh je nadvse razveseljav, saj vemo, da napravijo volkovi med divjadjo zelo veliko škodo. 3

DROBNE IZ KOČEVJA

POMLADANSKO CVETJE se je na osejnih jasah že razcvetelo. Teloh se beli povsod, pa tudi rdeča resa se pripravlja za razcvet. Po vrtovih že brsti okrasno cvetje. Stari ljudje napovedujejo, da iz tega ne bo nič dobrega, čeprav se veselimo lepih dni. Tudi, da bo še snega in suhe počibe. Opazili so tudi že letati pika-potonice. Vse se prebujajo, a žal prežgodaj.

ZADOVOLJNI ČEBELARJI – Lepa zima je omogočila čebelarjem večkrat občudovani izlet, saj so izletele že januarja, se pravi precej bolj zgodaj kot pretekla leta. Čebelarji tudi, da zaradi tega letos ni bilo v čebeljih družinah bolezní. To je dobro, kljub temu da zaradi letenja porabijo za prezimovanje nekaj več hrane. Taki je kontrolni panj porabil januarja letos 1 kg več hrane kakor januarja lani. Vzlet čebel, prikazan pred kratkim v TV dnevniku, je bil posnet pri znanem čebelarju Vrabčiču v Livoldu, upokojencem solčnem nadzorniku.

EDINO ZNAMNIJE, da se bliža junost, so maske v izložbah nekaterih trgovin, s čimer imajo največ veselja otroci. Nekateri maske so prav posebne: od mišk in zajčkov prek astronautskih obrazov do astronavtskih letal.

VSAKO DOPOLDNI VIDIS po mestu Cigančke, ki tekajo za ljudmi in naslednje prosjačijo. Z maledovanim ne odnehajo, dokler ne uspejo. Če tam ne daš, se jih ne otrešiš. Količina daš enim, že priteče drugi. Saj o kolenju rečeš, vendar ima tudi svetle meje.

POTNIKI IN SPREVEDNIKI avtobusov se pritožujejo nad skrajno objestnimi in podivjanimi vozači-učenci na progí Kočevje – Stara cerkev. To so vozači, ki gredo popoln domov iz raznih tečajev in šol. Čeprav je progá kratka, komaj dve postaji, zasedejo vse sedeže, potem pa se norčujejo iz starejših potnikov, na primer: „Mamec, ali bi se radi usedli?“ „Bi se,“ odgovori vprašana. „Kulturni“ mladenič pa jo zabije: „Tega filma pa dances ne boste videli! Ne mislite, da so to res že pravi mladinci, so le skrajno nesramni fantiči, stari pod 17 let.“

AVTO ZA SMETI – Komunalno podjetje Kočevje je nabavilo posebni avtomobil za odvoz smeti. Končno se je uresničila želja občanov, da bi iz mesta kulturneje odvažali smeti. Občani pa naj poskrbe, da bo okoli smetnjakov več reda in čistoče. Avto lahko naklada samo smeti iz smetnjakov.

UNIČEVALCI NE SPE – Skupina, ki dosledno uničuje športni stadion, je stalna na delu. S termiško poslednostjo razbija in lomí vse, kar ji pride pod roke. Zdaj so pričeli razbijati salonitno stropno tribuno. Razbite plošče mečejo v Rinžo. Uprava športnih objektov je brez moči, kaže pa, da jim tudi drugi organi niso kos.

ZI NFKAJ DNI LEŽITA v grmovju v Gaju dva mepeca. Verjetno sta bila kje „izposojena“. Torej velja tudi za Kočevje: „Kriminala je vedno več, zapori so pa prazni!“

Za enoto »IDEK«

ISKEMU UPRAVNIKA

Delovno mesto je s polovičnim delovnim časom. Kandidat naj ima organizacijske sposobnosti in izkušnje pri vodenju delavnice. Imeti mora osební avtomobil. V postev pridejo tudi upokojenci oziroma osebe, ki bi to nalogo lahko opravljale v dopolnilnem delu (honorarno). Plačila po poslovnem uspehu. Plamen prijave pošljite do 20. 2. 1971. Informacije po telefonu št. 26-089.

Delavska univerza »Jože Šuško«, Kočevje

Ne bomo prosili občine

Društvo za varstvo ptic ne prosi denarja, hvaležno pa bo za druge oblike pomoči

7. februarja so v Kočevju ustanovili društvo za varstvo in vzgojo ptic. Predsednika društva Štefana Henigmanna smo zaprosili, naj nam odgovori na nekaj vprašanj.

– Zakaj ste ustanovili ljubiteljski ptic svoje društvo?

– Doslej smo se med seboj le slabo poznali, zdaj pa si bomo lahko pomagali in izmenjivali izkušnje. Lepo je, če imaš doma košček narave, seveda pa je treba ptice pevke tudi primerno negovati, varovati, gojiti in vzgajiti. Kočevje je sredi gozdov, ljubiteljev in gojiteljev ptic je v mestu precej, zato je prav, da imamo svoje društvo.

– Kaj ste še dali v svoj program?

– Da bomo prihodnje leto organizirali razstavo barvnih ptičev pevcev in križancev (bastardov).

– Koliko članov šteje društvo?

– Ustanovnega občnega zbornice se jih je udeležilo blizu 40, jaz pa sem se dogovarjal že z okoli

petdesetimi in vsi so se pripravljani včlaniti. Nekaj ponudb za sprejem v članstvo imamo tudi iz sosednjih občin. Vpisnina je 10 din, članarina pa 3 din na mesec.

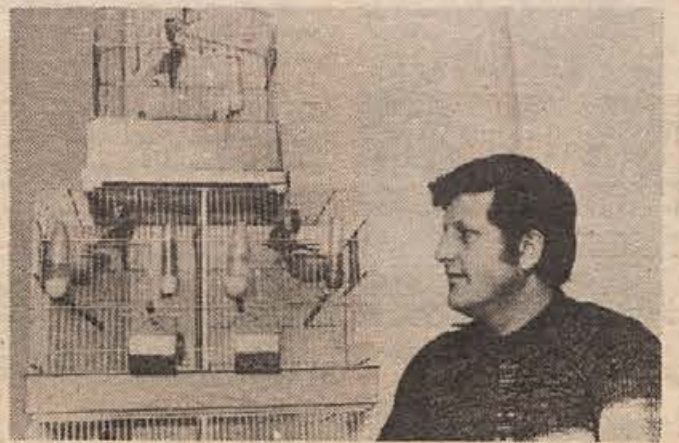
– Ste zaprosili za denarno pomoč občinsko skupščino?

– Tega pa ne! Ne bomo prosili občine niti koga drugega za denar. Bomo toliko pošteni, da bomo kar s svojim denarjem dobro gospodarili. Sodelovali pa bomo tudi z lovci, ki skrbijo za varstvo ptic, in z društvom za varstvo živali, ki dela prvi osnovni šoli.

– Je bilo z ustanavljanjem društva kaj težav?

– Mi, ljubitelji ptic, smo bolj nerodni, neveščji organizacijskega dela. Za pomoč pri ustanavljanju društva smo zaprosili predsednika občinskega sindikalnega sveta Toneta Šercerja in inž. Dušana Oražma. Oba sta nam veliko pomagala, čeprav sama ne gojita ptičev. Za pomoč smo jima zelo hvaležni.

J. PRIMC

Predsednik novega društva za varstvo in vzgojo ptic v Kočevju je Štefan Henigman. (Foto: Jože Primc)

Raje imajo slabše kot boljše

Namesto bliže, raje dalj po vodo

Ko sem bil še mlad, mi je pripovedoval ded razne zgodbe, med njimi tudi eno o Matasanovem Korlu. Zaradi vrag vedit česa je sodnik obsodil Korla na 25 udarcev s sibo po zadnji plati. Pisarju, ki je moral šteti udarce, se je Korl smilil. V začetku je štel udarce po vrsti, potem pa je hotel Korlu nekaj muk prihraniti in je začel številke preskakovati. Tako je štel: „Ena, dva, tri, pet, osem, devet, petnajst, dvajset, petindvajset.“

Teda je Matasanov Korl zakričal: „Hop! Goljufati se pa ne dam! Se enkrat ponovite vse od začetka!“

In potem je dobil Korl se enkrat, tokrat pošteno naštetih 25 udarcev...

Franc Krevs je hotel vaščanom samo dorbo, potegnil pa je kratko. Ljudje so se odločili za takle „prastari“ vodovod, njegovega sodobnejšega „ovna“ pa so zavrnili. Spet je potrjena stara resnica, da si napredne misli le s težavo utrejo pot, včasih pa sploh ne. (Foto: Jože Primc)

Takle „vodovod“, kot je na sliki, so „pogrunтали“ naši predniki verjetno že pred 1000 leti in več, se pravi v stari domovini za Karpati. Nekaterim vaščanom Krkovega v kočevski občini je tako prirasel k srcu, da so si ga z veliko muko spet priborili nazaj.

Vaščan Franc Krevs je pri tem „vodovodu“ – v bližini so še trije podobni – zgradil zbiralnik vode, potem pa s pomočjo posebne naprave („ovna“) napeljal pravi vodovod do svoje hiše.

Vsi vaščani bi se lahko tega vodovoda posluževali. Do vode ne bi imel zdaj nihče bolj daleč, ampak celo bliže. Prihranili pa si ne bi le dolžine poti, ampak tudi strmino. „Oven“ je namreč pritiskal vodo v hrib. Vse to je zgradil Franc Krevs s svojim denarjem in s pomočjo nekega sodobnika profesorja, ki se na take reči razume. Vesel je bil, ker mu ne bo treba nositi več vode, saj sta z ženo stara že blizu 70 let. Prav pred njuno hišo je tudi avtobusna postaja, zato mnogi težnji potniki prosijo vodo prav pri Krevsovih.

„Bil sem trdno prepričan, da bodo vaščani z mojim vodovodom zadovoljni, saj bodo imeli bliže do vode,“ mi je kasneje pripovedoval Franc Krevs.

Vendar se je možakar ušel. „Neznani storilec“ so odkrivali zbiralnik vode, metal vanj smeti, odlomili pokrov in ga vrgli stran, trikrat pokvarili ventil pri ovnu in nazadnje – predali Krevsa odvetniku.

V Krkovo je romala občinska komisija, Krkovčani so romali v Kočevje in nasproti naprednejšemu „ovnu“ ter vodovodu, ki bi bil boljši in bliže vaščanom, je zmrgalo leseno deblo, po katerem teče voda, kot je tekla še v najbolj sivi davnini...

J. PRIMC

Ze več kot leto dni morajo prebivalci stolpca III na Prijateljstem trgu v Ribnici gledati pod svojimi okni tole sliko, hkrati pa so prikrajšani za velik del dvorišča. Seveda pa najemnino redno plačujejo. Gradbišče je last podjetja, ki gradi peti stolpca na Prijateljstem trgu in mu s svojo neurejenostjo prav gotovo ne dela ugleda. (Foto: Drago Mohar)

POHVALA GASILCEM IZ VINIC IN ZAPOTOKA

Velik uspeh majhnega društva

80 družin bo v letu in pol dogradilo gasilski dom — Že prej so kupili gasilsko brizgalno — Otvoritev doma bo letos poleti

Lani so člani gasilskega društva Vinice-Zapotok v ribniški občini sklenili, da bodo v letu sezidali nov gasilski dom. Obljubo so izpolnili: dom je v surovem stanju sezidan, vzdali so tudi že okna in vrata.

Nedavni letni občni zbor so imeli že v novem domu. Gasilski vodje so imeli kaj poročati o delu društva v preteklem letu. Gasilci in ostali vaščani iz Zapotoka in Vinic so opravili pri gradnji doma nad 3.300 prostovoljnih delovnih ur, večinoma ob nedeljah. Prispevek v delu, lesu in denarju omenjenih dveh vasi, ki štejeta 80 hiš, je znašal, preračunano v denar, 5 milijonov starih din. To vsekakor ni malo, če vemo, da so isti vaščani pred gradnjo doma kupili novo motorno brizgalno in gasilske naprave v vrednosti nad 2 milijona starih dinarjev.

Predsednik gasilskega društva Lojze Pakiz, ki ima največ zaslug pri gradnji doma, je ob tej priložnosti izrekel zahvalo za pomoč pokrovitelju gradnje Danilu Moharju, sekretarju komiteja občinske konference ZK Ribnica, nekaterim delovnim organizacijam in občinski skupščini.

iz Zapotoka. Sprejeli so tudi program za strokovno izpopolnjevanje gasilcev. Te vzgoje tudi v lanskem letu kljub gradnji doma niso zanemarili, saj so bili prvi na tekmovanju gasilskih društev za območje Sodražice.

Na občnem zboru so sprejeli sklep, da bodo dom dogradili do poletja. Konec junija ali v začetku julija ga bodo svečano odprli. Ob tej priložnosti bo tu osrednja gasilska proslava, združena s proslavo 30-letnice ustanovitve OF. Najzaslužnejšim gasilcem bodo podelili odlikovanja.

Na občnem zboru so imenovali štiri častne člane, in sicer: Antona Šobarja, poveljnika občinske gasilske zveze Ribnica, Danila Moharja, pokrovitelja gradnje doma, Jožeta Zlindro st. iz Vinic in Alojza Goršeta st.

Vodovod — blizu in daleč

Vodovod v Grčaricah je že dolgoletna želja ljudi, vendar na videz neuresničljiva. Pred leti so v pripravah prišli že dokaj daleč, vendar so med iskanjem denarja obupali in vrgli puško v koruzo.

Tudi na zadnji konferenci krajevne organizacije SZDL in zboru volilcev prejšnjega nedelja je bil vodovod osrednje vprašanje razgovora. Čeprav je uresničitev načrta na videz sila daleč, se je po temeljitim razgovoru močno približala. Težava je v tem, da je vas majhna, da so se pričeli ljudje izseljevati — hiše gradijo v Dolenji vasi, Ribnici in drugod — napeljava vodovoda pa je silno draga stvar. Grčarice namreč nimajo vode za zajetje analize vode iz dveh studencev so pokazale, da voda skoro ni užitna!, zato bi se morali priključiti na kočevsko-ribniški vodovod pri Rakinici, dobrih pet kilometrov daleč.

Čeprav so ljudje pripravljeni sodelovati s samoprispevkom, je to precej malo, saj nimajo lesa, ampak lahko prispevajo le v denarju. Tudi pri izkopu ne morejo veliko pomagati, ker je teren ves čas kamnit. Nujno je torej sodelovanje vaščanov, občinske skupščine (kredit!), vodne skupnosti in ZKGP Kočevje, ki je že pred leti obljubilo izdatno denarno pomoč. Pričakujejo, da bi letos lahko ob pomoči občine pripravili potrebne načrte, v naslednjih letih pa bi bila gradnja zaključena. Na konferenci so pooblastili Ivana Moharja in Nika Grbca za nadaljnje dogovarjanje z občino, banko in drugimi, ki bi lahko pomagali pri gradnji. —vec

V Ribnici borba za kruh

Neredna dostava kruha razburja Ribničane in ovira promet v samopostrežbi

V ribniški samopostrežbi se vsako soboto znova razvname boj za kruh. Trgovina je ozka, majhna za samopostrežbo in zato „kruhbomci“ onemogočajo vstop drugim kupcem.

— Fanika Gelze, vi ste poslovovalnica samopostrežne trgovine. Kaj menite, da je treba ukreniti za kulturnejšo postrežbo ob sobotah v vaši trgovini?

— Treba je samo zagotoviti rednejšo dostavo kruha. Zdaj je zelo neredna Kupci čakajo na kruh po uro in več ter tako ovirajo druge kupce.

— Se pravi, da pri vas zaradi prodaje kruha nazaduje prodaja ostalega blaga, medtem ko drugje po svetu zagotavljajo, da je v vseh trgovinah, kjer prodajajo kruh,

promet za precej odstotkov večji?

— Ko redni, resni kupci vidijo, da je samopostrežba polna, nočejo v natrpano trgovino, in tako zgubljamo kupce.

— Bi lahko vaše trgovsko podjetje JELKA oskrbelo kulturnejšo prodajo kruha v kakšnem drugem prostoru?

— Predlagala sem že, da bi uredili poseben kot, kjer bi prodajali kruh, vendar menim, da je resitev le v redni dostavi kruha. Če dobimo kruh iz kočevske pekarnice ZITA zgodaj, potem poteka poslovanje kulturno in brez zastojev. Za poletni čas si bomo skušali zagotoviti, da bomo dobivali kruh ob 4. ali 5. uri zjutraj. Upamo, da nam bodo ustregli in da potem ne bo več zastojev.

J. P.

Obeta se manj gradenj

Zasluzi naj tisti, kdor dela in ne tisti, kdor le vedri v podjetju — Še boljše nagrajevanje

Stanovanjsko podjetje Ribnica oziroma STANGRAD, kakor se sedaj imenuje, je lani uspešno poslovalo. Najmočnejša dejavnost podjetja je gradbeništvo, ki je imelo obilo dela.

Kako bo z gradnjami letos, še ne vedo. Spricho stabilizacijskih ukrepov je treba pričakovati zastoj ali le malenkosten napredek. Tega se v STANGRADU zavedajo.

Na nedavnem občnem zboru sindikalne organizacije so menili, da se v bodoče delo ne bo več samo ponujalo, kot se je doslej. Za pridne in delavne članke kolektiva bo delo zagotovljeno tudi v bodoče, slabše pa bo za tiste, ki so imeli v podjetju le zatočišče, da so lahko v prostem času delali „na svoje“.

Letos bodo uredili tudi smotrnejše nagrajevanje po delu. Kdor več dela, naj za opravljeno delo tudi več dobi. Sicer pa je bila tudi doslej dana možnost, da so prizadevni delavci lepo zaslužili, posebno tisti, ki so preko zime delali na obmorskih gradbiščih.

V STANGRADU zavzema vse bolj pomembno mesto strojni park. S tovornimi vozili

opravljajo prevoze na krajših in daljših progah po vsej Jugoslaviji. V bližnji prihodnosti bodo strojni park še okrepili.

V sklopu podjetja posluje tudi enota za gospodarjenje z družbenimi stavbami, nadalje vrtnarja in mizarska delavnica.

Osebnih dohodki zaposlenih v STANGRADU so primerni. Najnižji osebni dohodek je znašal lani 950 din mesečno. S smotrnejšo organizacijo dela bodo dane možnosti za nadaljnje povečanje osebnih dohodkov.

KMETJE KAR ORJEJO

Letošnja zima je nekaj posebnega: namesto snega in mraza ima mo sredi februarja lepo, toplo vreme, kar se lahko spomladi maščuje Kmetje v ribniški dolini so izkoristili vreme za oranje. Zorana zemlja bo pripravljena za setev. Postorjenc delo na polju bo prišlo prav na spomlad, ko imajo kmetje že sicer obilo dela. Ozimna žita so doslej dobric prezimila. Upajmo, da bo tako ostalo do spomladi.

ŠALJIVCEV NI VEČ

Ribnica je bila dolgo let znana po svojih originalnih pustnih običajih in Kurentu. Kurentov pogreb je vsako leto privabil v Ribnico številne gledalce. Ta lepi običaj pa je pred nekaj leti zamrl. Vzrok za to je predvsem, da ni ljudi, ki bi se ukvarjali s temi stvarmi. Kaj so res vsi šaljivci na delu v tujini?

SMUKA NA TRAVNI GORI

Lepo sončno vreme privablja ob nedeljah precej obiskovalcev v dom na Travnici. Največ zaslug za to ima nova cesta od Vagovke do Travnice gore. V dolini je že dolgo kopno na Travnici gori, posebno na senčnih straneh, pa je dovolj snega za smuko. V januarju in februarju so bili na Travnici gori učenci ljubljanskih šol in ob prijetnem smučanju, razvedrilo in prostosti preživeli lepe dni na naših smučiščih. Precej snega je še vedno, čeprav je drugod že dolgo kopno, tudi v okolici Ortneka.

VEČ DENARJA ZA VASI

Kaže, da bo letos za potrebe krajevnih skupnosti na razpolago več denarja. Za to namene naj bi šlo kar 2 odstotka občinskega proračuna. Krajevne skupnosti so imele v zadnjih letih bolj pičila sredstva za svojo dejavnost. Denar potrebujejo predvsem za urejanje komunalne dejavnosti.

Obema gre bolje po ločitvi

Ko sta bila Komunala in stanovanjsko podjetje še v »zakonu«, pa sta tarnala

KOMUNALA Ribnica je največkrat predmet kritike. Kritiziranje je včasih upravičeno, včasih pa tudi ne. Kolektiv mora premagovati številne težave, za katere pa ocenjevalci njihovega dela ne vedo. Ko bo podjetje uspelo nabaviti vso potrebno mehanizacijo za vzdrževanje občinskih cest, bodo kritike same odpadle.

Delavci KOMUNALE opravljajo težako delo. Izpostavljeni so vsem vremenskim neprilicam. Tudi osebni dohodki niso preveč vabljivi. Lani so znašali povprečni osebni dohodki zaposlenega 960 din, če upoštevamo nadurno delo pa 1.009 din.

Na nedavnem občnem zboru sindikalne organizacije so se temeljito pogovorili o vsem. Na očitke, da so ceste slabo vzdrževane, so odgovorili, da pač zato, ker daje občina premalo denarja za te namene. Sosednje občine imajo baje več razumevanja za svoja komunalna podjetja in jim odmerjajo več denarja za vzdrževanje cest. Zato so letos predložili občinski skupščini znatno višji predračun potreb kot lani.

Usklajevalni odbor že dela

Za predsednika izvoljen Franc Tanko

V Ribnici je bila pred kratkim prva seja usklajevalnega odbora sindikalnih organizacij obratov INLES Ribnica, ki šteje 9 članov. V odboru so vodilni sindikalni delavci iz obratov Ribnica, Dolenja vas, Loški potok in Sodražica. Za predsednika odbora je bil izvoljen Franc Tanko iz obrata Ribnica, za njegovega namestnika pa Anton Hace iz obrata Loški potok.

Že prva seja odbora je bila zelo razgibana. Obravnavali so številne zadeve, s katerimi se ukvarja ta 850-članski delovni kolektiv, od investicij do posojil za gradnjo stanovanj.

Čeprav bo imel odbor vlogo usklajevalca dela sindikalnih organizacij znotraj podjetja, bo zelo pomemben tudi kot nosilec naprednih težej in podjetju. Odločno se bo zavzemal za izvajanje samoupravljanja. Vztrajal bo, da bo sindikat navzoč pri vseh važnejših odločitvah.

Sindikalne organizacije bodo imele v usklajevalnem odboru čvrsto oporo za delo. S svojimi pobudami in delom bo odbor v pomoč tudi organom samoupravljanja, saj imajo oboji iste cilje: večjo proizvodnjo, urejene stanovanjske razmere zaposlenih, večje osebne dohodke, višji življenjski standard.

OBRITNIK V SODRAŽICI?

Že dolgo si Sodražani prizadevajo, da bi namesto ukinjene „Torbice“ dobili kak drug obrat. Podjetje OBRITNIK iz Ljubljane se resno zanima, da bi v Sodražici odprlo svoj obrat. V podjetju OBRITNIK izdelujejo konfekcije. Upajmo, da bo prišlo do sporazuma in da bo obrat odprt. V njem bi dobilo zaposlitev do 60 ljudi, pretežno ženskih.

ORTNEŠKI POROČEVALEC

VRE-VRE-VRE INLES! — Vsak dan srečujem na cesti, v avtobusih ali v družbi ljudi, ki živo sprašujejo, poizvedujejo in iščejo RIBNICO ter podjetje, „ki prodaja okna in vrata“. Kako se imenuje, tega si mnogi niso zapomnili. Ko jim omenim INLES, pa takoj povedo, da je to pravo podjetje.

ČREPINJE IZ LONČARIJE

— SODELOVANJE KRAJEVNIH SKUPNOSTI — V nedeljo, 7. februarja, so se v Dolenji vasi sešli predstavniki krajevnih skupnosti in krajevnih organizacij SZDL Dolenje vasi, Prigoric in Rakitnice. Dobro obiskani sestanek je bil zelo koristen, sodeč po vrsti sklepov, katere bodo posredovali občanom teh vasi na konferencah SZDL in zborskih volilcev. Pomembna je tudi želja predstavnikov vasi po tesnejšem sodelovanju pri reševanju skupnih nalog na tem območju. Vazne so naslednje skupne naloge:

— AVTOBUSNO POSTAJALIŠČE — Nujna je ureditev postajališč v Prigorici in Dolenji vasi. Ko bo občinska skupščina določila tip in pravila načrte postajališč, bodo krajevne skupnosti organizirale skupno akcijo za zbiranje denarja in gradnjo. Režijski odbor s predstavniki vseh petih vasi bo poskrbel za izvedbo akcije. V odboru so Jože Pogorelc — Dolenja vas, Franc Merhar — Prigorica, Vinko Rus — Rakitnica, Karol Merhar — Blata in Jože Dejak — Lipovec.

— JAVNA TEHTNICA — Strokovnjaki zahtevajo popravilo javne tehtnice ali pa je ne bodo smeli več uporabljati. Popravilo stane okrog 4.000 dinarjev. Vse tri krajevne skupnosti ne bodo zmožle popravila, zato bodo prosili tudi zadrugo za pomoč, saj je tehtnica tudi v njenem interesu. Dogovorili so se za povečanje tehtarine na 5 dinarjev, saj je bila doslej le simbolična.

— DVORANA — Slej ko prej ostaja ena poveljavnih nalog gradnja dvorane na petnajst let starih temeljih pri Šoli. Na račun dvorane občani na tem območju že dolga leta plačujejo samoprispevek, pomagajo graditi šole po vsej občini, sami pa nikdar ne pridejo na vrsto. Zdaj je v njih prekipelo in sklenili so zahte-

vati uresničitev dolgoletnih obljub. Hočemo predvsem tisto, kar smo vrsto let pridno nosili in skupno blagajno za izgradnjo šol. V režijski odbor, katerega bodo zbori volilcev morali še potrditi, so imenovali Franceta Trdana, Rudeta Trdana, Franceta Grivca (Dolenja vas), Pavla Rebolja in Alojza Levstika iz Prigoric, iz Rakitnice pa Staneta Oberstarija in Franceta Levstika.

— POKOPALIŠČE — Težave bodo nastopile tudi z mrtvimi. Pokopališče v Prigorici je komaj še primerno, premajhno in zamočvirjeno. Prigoričanje se zavzemajo za obnovitev sedanjega pokopališča in uveloženje pokopališkega reda — kar je skoro nemogoče — Dolenjaščani pa za ureditev novega — na bolj primeren prostor. Tudi o tem bodo odločali občani na zborih in konferencah SZDL. V prihodnje naj se ukvarja z morebitno gradnjo novega pokopališča odbor, v katerega so predlagali Janeza Merharja, Janeza Pahujeta, Poldeta Bojca iz Dolenje vasi in Franceta Trdana ter Mira Merharja iz Prigoric.

— GRČARICE — Na nedavni konferenci krajevne organizacije SZDL v Grčaricah so ugotovili sicer dokajšnjo pripravljenost za delo organizacije, vendar se s tem v zadnjem času niso kaj prida izkazali. Izvolili so tudi novo vodstvo, ki ga sestavljajo: Jože Mihelič, Stanko Poje, France Mikulič, Vid Mikulič in Mirko Rovani; v nadzorni odbor pa so izvolili Franceta Šego, Alojza Turka in Alojza Košmrja.

— SLABA ELEKTRIKA — Grčevljani se pritožujejo, ker zaradi izredno slabe električne napetosti skoraj ne morejo uporabljati zdaj že številnih električnih strojev. Pralni stroji se kar po vrsti kvarijo. Pisali so na Elektro, naj stvar uredijo, vendar odgovora niso dobili.

SKUBE JE ZMAGAL

Po več letih je bil končno pred sodiščem rešen spor zaradi prodaje šole v Petrovi vasi. Stanko Skube, stanovalec v šoli, je s tožbo pred sodiščem uspel, tako da je stavba njegova in se mu ni treba izseliti. Družbeno-politične organizacije, ki so nameravale nekdanjo šolo preurediti v vaški prostor, bodo morale svoje načrte spremeniti.

ROŽNI DOL KOT EDEN

V nedeljo, 7. februarja, je bil v vasi zbor volivcev, na katerem so se občani odločili za 5-letni občinski program javnih del in za sprejetje samoprispevka. Ceravno vas v novem obdobju ne pričakuje nobenih večjih javnih del, so vsi do enega dvignili roko za samoprispevek. Tudi udeležba je bila zelo dobra. Na zboru je bilo še sklenjeno, da se Rožni dol priključi krajinski skupnosti Semiču, izvolili so tudi člana, ki jih bo v Semiču zastopal. To bo Anton Hutar.

500 NAVDUŠENIH ZA GLASBO

Skupnost glasbene mladine v Beli krajini, ki je začela delati lani novembra, se že lahko pohvali z nekaj uspešnimi prireditvami. Organizirali so ogled baletne predstave Giselle v Ljubljani, Beethovenov koncert v filharmoniji, medtem ko so imeli po šolah v Metliki in Črnomlju koncerte okteta trobil iz Ljubljane. Februarja računajo na gostovanje pianistke Tatjane Bučarjeve, 1. marca pa bodo belokranjske šole obiskale operno predstavo Gorenjski slavček. Organizacija, ki ima namen približati ljudem koncertno glasbo na višji ravni, ima med mladimi v obeh belokranjskih občinah že blizu 500 članov.

V VINOGRADIH ŽIVAHNO

Na Stražnjem vrhu kot v Semiški gori in na dobiščem območju je bilo do nedelje v vinogradih vse živo. Vinogradniki so izkoristili lepo, naravnost pomladansko vreme ter nastavljali kolje in obrezovali trte. Tudi z okopavanjem trt so že začeli. Letos so ta dela opravljali kar mesec dni prej kot običajno. Četudi ljudje ne pričakujejo, da bo pomlad kar obveljala, so z deli pohiteli, ker za vinogradnika ni hujšega kot v dežju delati med trjem.

ZELIJO POVEČAN ODKUP

V poslovalnici kmetijske zadruge na Vinici so pred kratkim dobili novega poslovođjo — Janka Cvara, ki je doslej vodil zadržno trgovino v Dragatušu. Zamenjava je bila potrebna, ker je šel dosedanj poslovođja iz Vinice na šolanje v Ljubljano. Viničani želijo, da bi v trgovini organizirali redne odkupe kmetijskih pridelkov in da bi imeli večjo izbiro in zalogo blaga. Tako bi si trgovina ponovno pridobila sloves, kakršnega je pred leti že imela. Take zahteve so postavili občani tudi na zadnjih zbornih volivcev.

F. P.

V tem tednu velika razprodaja moških hlač in suknjčev, fantovskih oblek ter hlač po izredno znižanih cenah. O tem se prepričajte v poslovalnici

»VELETEKSTIL«, Črnomelj**ČRNOMALJSKI DROBIR**

ZAKAJ TAKO? Prejšnji četrtek so bili okoli kioska pri avtobusni postaji nasprotni stavbe občinske skupščine veliki kupi snega. Tjakaj so jih navozili od drugih in nihče ni vedel zakaj. Izbrali so čuden prostor, saj ravno tam vsak dan čaka kopica odraslih in otrok na avtobusne zveze.

KULTURNA SKUPNOST TIK PRED USTANOVITVIJO — Za ustanovitev kulturne skupnosti v Črnomlju je že vse pripravljeno, celo velika kopica potrebnih ustanovnih aktov. V kratkem bo kulturna skupnost prvič sklicana.

ZA UVOD V PROSLAVO — 20. februarja zvečer bo v Prosvetnem domu javna kviz oddaja o NOB v Beli krajini, ki jo pripravljata mladina obeh belokranjskih občin v počastitev 30-letnice vstaje in za uvod v osrednjo slovensko proslavo, ki bo julija v Lokvah, kakor tudi v počastitev obletnice zasedanja SNOS v Črnomlju.

NASELJE LOKA — MESTO — S tem ko je bilo v uradnem listu razglaso, da naselje Loka spada pod mesto Črnomelj, je nalčeno občinski skupščini, da v tem naselju poimenuje ulice in določi hišne številke. S tem delom bodo morali pohiteti, ker mora biti opravljeno še pred popisom prebivalstva.

Črnomaljski poročevalec

KOMISIJA BO ŠLA SKOZI MESTO — Krajevna skupnost je pred kratkim imenovala komisijo, ki bo šla na ogled skozi mesto in ugotavljala komunalne higijenske pomankljivosti, kot so podrtje ograje, neurejena dvorišča, izlivki na cestnišče, počeni žlebovi itd. Komisija bo nato izdala odločbe za odpravo teh napak, in kdor jih ne bo upošteval, bo predlagan v kaznovanje sodniku za prekrške.

SPET ČUVAJ V PARKIH — Ker so zadnje čase odrasli in otroci neodgovorno uničevali mestne nasade, odmetavali smeti, kamor se je komu zdelo, je krajevna skupnost spet nastavila čuvara mestnih parkov. Njegova naloga bo kršilce odloka o zunanem videzu mesta zapisati in predlagati v kaznovanje.

NOVA KUHNJA — Kmetijska zadruga Črnomelj je v svoji mlečni restavraciji uredila sodobno kuhinjo, ki zmore na dan okoli 100 obrokov malic, pripravljali pa bodo tudi druge jedi. Kolektiv je za ta dela prispeval okoli 13.000 din, bila pa so potrebna, ker je zdaj preskrbljeno za malice številnejšega podjetja, kakor tudi za goste.

V PREJŠNJEM TEDNU je umrla 92-letna Ana Svajger iz Kolodvorske ulice 24 v Črnomlju. Bila je eden najstarejših prebivalcev mesta.

F. P.

»Dolenjski list« v vsako družino**Brez strojev kot vojak brez puške**

Z novimi gospodarskimi ukrepi si v črnomaljskem podjetju BEGRAD ne belijo las. Izjava: »Kakor bodo drugi, bomo tudi mi. Večji del lani ustvarjenih skladov bo šel za nabavo mehanizacije.«

S poslovnim letom 1970 so v črnomaljskem gradbenem podjetju zadovoljni. Računali so na okoli 10 milijonov dinarjev realizacije, toda kaže, da bo plan presežen za 3 milijone dinarjev in da bo za sklade ostalo okoli 400.000 din. Ni veliko, a glede na razmere, v kakršnih delajo, kaj več nihče ni pričakoval.

Begrad je imel lani nekaj večjih gradenj: skladišče v Gradcu, 26-stanovanjski blok v Črnomlju, posebno šolo v Črnomlju in več zasebnih hiš. Nekaj del so kot običajno prevzeli na Hrvaškem. Podjetje ima po prečno 200 zaposlenih, posluje brez vseh posojil, pač pa mu hudo manjka gradbenih strojev.

Velik napredek je bil dosežen prav v letu 1970, ko so kupili prvi gradbeni žerjav, sicer pa so za nabavo mehanizacije porabili 400.000 dinarjev. Ko smo direktorja Franca Svirta in računovodkinjo Jožico Đorđević vprašali, kako kaže po zadnjih stabilizacijskih ukrepih, sta dejala:

— Pri nas ni zaradi tega nobenih težav. Vsaj zdaj se še ne kažejo. Z devizami nimamo opravka, ukrep o začasnem zamrzitju osebnih dohodkov pa nas tudi ne bo prizadel, ker naši osebni dohodki niso bili visoki. Če bomo imeli denar, bomo lahko letos za 11 odst. povečali plaščke. Kakor bodo drugi preživeli stabilizacijo, bomo tudi mi. Vprašanje je le, kako bo v prihodnje s cenami gradbenega materiala.

Begrad je bil pred leti znan po nizkih zasluških, zadnje čase pa se tudi to popravlja. Konec lanskega leta je bil poprečni zaslužek v kolektivni okoli 1.100 din, pod 800 din pa dobivajo zelo redki nekvalificirani delavci. Kdor je priden in presega norme, zasluži več, četudi je brez kvalifikacije.

Prav tako je bil zadnja leta dosežen velik napredek v strukturi zaposlenih. Minili so časi, ko je imelo podjetje enega samega tehnika. Zdaj imajo 6 gradbenih tehnikov in 1 inženirja, od teh so skoro vse izšolali sami. Trenutno imajo še 5 štipen-

distov: 1 na gradbeni fakulteti in 4 na srednji tehnični šoli.

Kot kaže, tudi letos dela za gradbince ne bo zmanjkalo. Begrad ima v rokah že za 20 odst. pogodb glede na zmogljivosti, kakih 50 odst. po-

godb še visi v zraku, vendar nanje trdno računajo, ostale proste zmogljivosti bodo laško, če ne drugače, zapolnili z gradnjami zasebnih hiš.

Največji problem podjetja pa ostaja v pomanjkanju denarja za modernizacijo. Po zaključnem računu bodo lanski ostanek čistega dohodka spet namenili nabavi strojev, vendar je vse to ob današnjem napredku tehnike kot kaplja v morje.

R. B.

Z uspehom je trud poplačan

Občani iz Rožnega dola in okolice so se v zadnjih letih pokazali zelo požrtvovalne — Poleg šole so gradili še ceste in vodovod

Male vasice z Rožnim dolom vred so blizu cest in večjih krajev, a vendar v slabem vremenu odrezane od sveta. Te vasi so v prvih povojnih letih malo napredovale. Še pred desetimi leti 7 vasi ni bilo dostopnih z avtomobilom, zdaj se z vozilom povsod pride.

Istovčasno, kot so se ljudje odločili sami zidati vaško šolo, so začeli v Rožnem dolu graditi tudi vodovod. Samo 3.000 din so dobili od občine, vse ostalo so prispevali sami v denarju ali delu. Vodovod je dograjen in je vreden več kot 20.000 dinarjev.

Vasi Brezje, Potoke in Preloge so videli delavne sosede in se še same lotile večjih akcij. Ceravno je v vsakem naselju samo nekaj hiš, so sami gradili ceste, poprečno dolge 500 metrov. Ljudje so na cestah delali sami, edino Gozdno gospodarstvo jim je dalo nekaj lesa na panju, tako da so s tem krili petino stroškov za gradnjo.

Poleg vseh naštetih gradenj je že pred 7 leti začeli gasilski dom nad železniško postajo počival. Orođjar-

na je že davno gotova, medtem ko bodo dvorano za kulturne prireditve in sestanke dokončali letos.

Če upoštevamo, da so za vsa dela občani levi delež prispevali sami in da so se gradnji lotili poleg vseh kmečkih del, je njihovo prizadevanje za napredek zares hvalevredno.

Začelo se je! Marija, Štefan in mali Marjanček, vsi Jakševi iz Vranoviča, so na njivi že raztrosili gnoj. Pravijo, da si še od lanskega dela niso odpočili, že se je začela nova sezona. (Foto: R. Bačer)

PO DEVALVACIJI V ČRNOMLJU:**Sprva ni bilo prav nobene panike**

Podružnica Ljubljanske banke v Črnomlju je po devalvaciji pripisala svojim vlagateljem za 1.350.000 din obresti — Banka je po novem letu dobila večje pravice, zadnje dni pa je naval na posojila

V začetku letošnjega leta je ekspozitura Ljubljanske banke v Črnomlju postala podružnica s samostojnim obračunom, kar ji daje občutno več pristojnosti. Hkrati s prevzemom poslov jih je zatekla še devalvacija. Ti dve novosti je v intervjuju osvetlil direktor Janko Stariha, ki ga dvajsetletni staž v bančni službi uvršča med „stare bančne mačke“.

— Kaj pomeni za vašo banko samostojnost in kaj lahko od nje pričakuje domače gospodarstvo? „Bistvo samostojnosti, ki smo jo pridobili spet po osmih letih, je v tem, da bomo v okviru samoupravnih aktov prevzeli in vodili kreditiranje kratkoročnih in dolgoročnih posojil v gospodarstvu. Podjetja lahko pričakujemo, da bodo vloge prej rešene, razen tega bomo iskali poslovno sodelovanje drugih investitorjev. Kot poznavalci razmer na terenu laže ugotovljamo, kje se naložbe izplačajo in kje bi bile dvomljive.“

— Kako so vaše stranke sprejele padec vrednosti dinarja? „Ker smo zelo hitro obračunali obresti našim varčevalcem, ni bilo posebnega negotovanja. Devizni varčevalci so že v prvih dneh po 24. januarju dobili obračunano 20-odstotno razliko v dinarskem tečaju, kar nas je veljalo 550.000 deviznih dinarjev. Dinarskim vlagateljem obračunavamo obresti v teh dneh. Dobili bodo skupno za 800.000 din pribitka na hranilne vloge.“

— So tudi pri vas pred devalvacijo ljudje stali v vrstah in dingovali devize za potovanja v tujino? „Takih primerov pri nas ni bilo. Pač pa so se ljudje potem spraševali, kako da so v Ljubljani in v Beogradu predčasno izvedeli za ta ukrep in se skušali koristiti. Tudi nismo opazili, da bi pred devalvacijo naši vlagatelji dvigali denar in ga nalagali v potrošno blago, kot se je to dogajalo drugje. Res pa je, da je zadnje dneve velik naval na potrošniške kredite, posebno za nakup avtomobilov. Medtem ko smo imeli prej po 2 ali 3 take prošnje na dan, jih je zdaj najmanj 20.“

— Slišati je, da boste v Metliki odprli svojo ekspozituro. Je to res? „Sklep o tem je bil sprejet že ob novem letu. Računamo, da bo ekspozitura v Metliki začela delati letos maja. Čakamo le še na ureditev primernega lokala.“

R. B.

NOVE NALOGE ZAHTEVNE

Svet krajeve skupnosti Črnomelj je na seji 10. februarja predlagal ustanovitev potrošniškega sveta, razpravljal pa je tudi o lokacijah za novi zdravstveni dom in za otroško varstveno ustanovo in tržnico. Reševali so še več drobnih zadev ter imenovali komisijo, ki bo pred proslavo v Lokvah ocenila najlepše urejene hiše in jim prisodila nagrade, ki jih bodo prispevala krajevna skupnost. Pri tej akciji bosta sodelovala tudi turistično in hortikulturno društvo.

GASILCI SO VADILI

7. in 8. februarja je občinska gasilska zveza v Črnomlju organizirala dvodnevni seminar za poveljnike gasilskih društev. Ob lepi udeležbi so imeli prvi dan praktične vaje, drugi dan predavanja in razgovor. Po nekaj letih je bil to prvi sestanek poveljnikov, sklican pa je bil zato, da bi se društva na terenu ponovno usmerila v operativno dejavnost. Zadnja leta so se namreč večinoma ukvarjala z gradnjo gasilskih domov in nabavo opreme.

Cene na tržnici v Črnomlju

Pretekli četrtek so veljale na tržnici v Črnomlju naslednje maloprodajne cene:

čebula — venec	5,00
česen — venec	10,00
fižol — liter	5,00
hren	1,00
jabolka — domača	2,00
jajca — za kos	1,00
smetana — lonček	2,00

Srečno Moljkova!

Irma in Karel Moljk, upokojeni strojevodja iz Črnomlja, sta 19. decembra praznovala zlato poroko. Lepi slovesnosti na matičnem uradu so prisostvovali tudi sorodniki. Moljkova sta v Črnomlju zelo znana in priljubljena. Želimo jima, da bi jesen življenja preživela srečna v krogu svojih najdražjih.

Vinica: živahna kultura

Na občnem zboru Prosvetnega društva „Oton Zupancič“, ki je bil 4. februarja, so sklenili, da bo v bodoče delo potekalo po sekcijah. Dramsko skupino bo vodil Ivan Mohar, folkloro Alojz Šutej in Bogo Hudak, instrumentalno Marijan Mihič in Janez Puhek. Skrb za pevske zборе je ponovno prevzel Miro Bartolj, ki je hkrati tudi predsednik društva. Ker bo letos na Vinici nekaj prireditve širšega pomena, bodo imeli člani prosvetnega društva obilo dela. Predvidejajo, da bo 16. maja nastop pionirskih pevskih zborov iz vse Bele krajine, 4. in 5. julija bo mladinski festival slovenske folklore, avgusta pa pripravljajo modno revijo tekstilnih izdelkov. Razen tega bodo Viničani sodelovali še na jurjevanju v Črnomlju, poleti pa bodo za turiste v kampu pripravili več nastopov. Folklorna skupina bo šla tudi na daljša potovanja, saj je julija povabljena na ohridski festival.

F. P.

METLIKATRANS: samo za takojšnje plačilo

Obratnih sredstev je manjkalo že od vsega začetka, v času »tretje reforme« pa se je položaj še poslabšal — Podjetje bo lefos prevzemalo samo usluge, ki bodo plačane najkasneje v 30 dneh

Po točnem popisu stanja kupcev in dobaviteljev je imel Metlikatrans ob začetku letošnjega leta pri kupcih v dobrem 6.810.496 din, sam pa je bil dolžan le 2.176.996 dinarjev. Takoj bi potreboval najmanj 2.500.000 din obratnih sredstev!

Stabilizacija se v tem podjetju močno pozna. Na srečo imajo večino dela vezanega na investicije, ki se bodo še nadaljevale. Gre za gradnjo večjih cest s pomočjo mednarodnih in republiških kreditov, kakršni je odsek ceste Vrhnika-Postojna. Ta zagotavlja podjetju tudi v letošnjem letu dovolj dela.

Zelo pa so prizadeti z ukrepom, po katerem so morali do 31. decem-

bra 1970 poravnati vse obveznosti za nabavo goriva in še položiti predplačila za nakup goriv v bodoče. Prej so podjetja prodajala goriva kreditirala najmanj za 14, včasih tudi za 40 dni. Spričo pomanjkanja obratnih sredstev, ki jih je manjkalo tudi že prej, pomeni ta ukrep hudo breme za kolektiv.

Prav tako so se lahko do novega leta z dobavitelji pogovorili o kreditiranju rezervnih delov, kot so avto-

mobilske gume in drugo. To pa je spet z ukrepi za likvidnost gospodarstva onemogočeno. Zdaj zahtevajo vsi poleg naročilnice tudi plačilo v roku 8 dni.

Devalvacija pa pomeni za Metlikatrans za okoli 20 odstotkov dražje vzdrževanje vozil, ker imajo kamione pretežno uvožene in bodo rezervni deli dražji. Vprašanje je, kako vse to prenesti ob že sklenjenih pogodbah in cenah s poslovnimi partnerji. Če bo prišlo še do pričakovane po-

dražitve goriv in cestne takse, bo položaj skrajno resen. V velikih težavah ne bo le Metlikatrans, temveč vsi slovenski transporterji. Delali bodo z veliko manjšo akumulacijo, marsikdo tudi z izgubo.

Začuda se je likvidnost v primeru z lanskim letom precej popravila. Kot ugotavljamo, imajo pri tem največji zasloug slovenski partnerji, ki imajo denar za investicijo pretežno zagotovljen. Razen tega so investitorji in izvajalci del pri plačilih zelo disciplinirani. Težje je poslovanje z nekaterimi hrvaškimi podjetji, pri katerih so v ozadju zvezni krediti. Izkazalo se je, da so nekateri občinski skupščine postregle z dokumenti, da je investicija pokrita, toda

ko so izvajalci del zahtevali plačila, je bila pot do zasluženega denarja silno dolga. Nekateri so ponujali celo obveznice, toda Metlikatrans jih ni maral.

Po sklepu delavskega sveta podjetja, ki je sedanjí položaj obravnaval zelo temeljito, bodo v letu 1971 prevzemali samo dela, ki so investicijsko čista in kjer račune plačujejo v 30 dneh, izjemoma v dveh mesecih. Položaj, v katerem se je mlado podjetje znašlo ob stabilizaciji, sili kolektiv tudi v odločitve, da bodo pustili nekatero stranke, s katerimi so bili doslej v zelo dobrih odnosih, in za katere vedo, da niso same krive, če ne morejo takoj plačati uslug.

R. B.

Na Primostku zidajo

Gasilci so začeli resno akcijo za gradnjo lastne stavbe, v kateri bo tudi dvorana

Gasilci iz Primostka si že dolgo želijo svojo stavbo, kajti sedaj imajo orodje in opremo spravljeno po več vaških hišah in zidanicah, prav tako se sestanajo enkrat tu, drugič tam. Lani so se odločili zidati svoj gasilski dom, in kot je povedal predsednik gradbenega odbora Ivan Zupančič, imajo že kaj pokazati.

V letu 1970 so člani društva

sami delali betonske bloke, nabavili so 100 vreč cementa in pripravili večjo količino peska, letos pa bodo začeli graditi. Zaenkrat imajo samo 2000 din, toda ob velikem prispevku občanov, pomoči krajevne skupnosti in občine nameravajo v letu 1971 zabetonirati vsaj prvo ploščo. Prihodnje leto bo stavba dobila zidove, tako bo postopoma v dveh letih Primostek dobil gasilski dom z orodjarno in dvorano za sestanke ter prireditve. Pri izdelavi načrtov in z nasveti je veliko pomagal gradbeni tehnik, domačin Niko Zupančič.

V metliški občini je zadnja leta tako rekoč iz nič zraslo že nekaj gasilskih domov, zato tudi prizadevanja vaščanov Primostka niso le pobožne želje, temveč povsem uresničljiva akcija. Pogoj za uspeh pa je sloga med ljudmi in vaškimi organizacijami. Dosedanja praksa je to potrdila.

Tretjič: Kaj bi vi dali v časopis?

Na dvakratni poziv uredništva smo dobili nekaj pisem, katerih naslove še preverjamo, zato bodo objavljeni kasneje. Bralcem sporočamo, da nas niso prav razumeli. Precej jih je namreč poslalo pesmi. Povedati moramo, da verzov ne bomo objavljali. Pošiljajte jih v kako republiško revijo, ki se s tem ukvarja. Naš namen je izvedeti od občanov za nepravilnosti, ki se dogajajo v njihovem okolju, prav tako pa za vse tiste drobne pohvalne stvari, za katere ve le manjši krog ljudi, a bi zaslužili javno priznanje.

Ponovno prosimo, pišite kratko, jedrnat in preprosto o sedanjih dogodkih iz svoje okolice. Za resničnost navedb odgovarja pisec sam, poslani pa nam mora točen polni naslov, čeprav njegovo ime v časopisu lahko izpustimo.

UREDNIŠTVO

CENE BODO JAVNE

Po občinskem odloku, ki ga je sprejela metliška občinska skupščina na zadnjem zasedanju, bodo morali vsi gostinski obrati družbenega in zasebnega sektorja ter ostali obrtniki razobesiti cene storitev na vidnem mestu. Prav tako so dolžni morebitne spremembe cen javiti na občino 15 dni prej, preden stopijo v veljavo. Vzrok za spremembo cene oziroma za podražitev bodo morali po novem dobro utemeljiti. Potrošniki bodo novi odlok o družbeni kontroli cen gotovo sprejeli z zadovoljstvom, saj doslej pri obrtnikih nihče ni vedel vnaprej, koliko bo plačal za naročeno uslugo.

Cene v Metliki

Pretekli četrtek so veljale v trgovini s sadjem in zelenjavo v Metliki naslednje maloprodajne cene:

	(cena v din za kg)
čebula	2,40
	in 3,00
česen	8,50
krompir	0,80
	in 0,90
zelje	2,50
	in 3,80
hruške	5,50
jabolka	4,20, 4,00
	in 2,00
pomaranče	5,00
banane	6,10
grape fruit	3,55
mandarine	5,90

Učiteljica in učenka hkrati

druge možnosti, sem se v tovarni BETI zaposlila kot delavka. Takoj, ko je bila ustanovljena poklicna šola v podjetju, sem se prijavila in jo uspešno končala. Potem sem bila mojstrica v obratu konfekcije, kasneje sem postala inštruktorka v poklicni šoli. Z doseženo izobrazbo še nisem bila zadovoljna. Med prvimi sem se navdušila za lani ustanovljeno srednjo tehnično tekstilno šolo.

Ob redni zaposlitvi, ki zahteva precej truda, je študij precej naporen — ali ne?

„Nič ne bi bilo hudega, če bi morala skrbeti samo za službo in študij, toda imam tudi družino. Gospodinske posle opravljam zvečer in ob nedeljah, triletnega otroka pa sem dala za nekaj časa k mami. Vsega reš ne zmorem.

R. B.

Doma je vse narobe, ker tudi mož študira.

— In kako v študiju napredujete? Ste že imeli kaj izpitov?

„Pred kratkim smo delale izpit iz slovenščine in organizacije proizvodnje. Poka-

zato se je, da zahtevajo temeljito znanje. Oba izpita sem dobro naredila, seveda pa bi lahko še bolje odgovarjala, če ne bi bila tako v stiski za čas. Strokovni predmeti mi res ne delajo nobenih težav, pač pa se moram veliko ukvarjati z matematiko, kemijo in slovenščino, ker je minilo že sedem let, odkar sem se te predmete učila v osnovni šoli.

— Tri leta študija imate še pred seboj, boste vzdržali?

„Moram! Dokončati srednjo šolo sem si postavila kot svoj življenjski cilj in hočem ga doseči. Tudi moji štirje bratje so prišli do poklica, jaz pa nočem zaostajati. Težko bom preživela ta tri leta, toda če ne bo boleznih vmes, ne bom odnehala.“

Med malico v novi delavski samopostrežni restavraciji tovarne BETI. (Foto: R. Bačer)

Kultura v mladih rokah

Novi predsednik Zveze kulturno-prosvetnih organizacij je postal Toni Gašperič

4. februarja je bila v Metliki letna konferenca občinskega sveta Zveze kulturno-prosvetnih organizacij, na katero so bili povabljeni vsi, ki jim je pri srcu življenje in rast ljudske prosvete in kulture v domači občini. Čeprav so mnoge amaterske skupine po vseh zadnja leta prenehale delati, so lansko leto na belokranjskem natečaju za Zupančičevo nagrado iz metliške občine sodelovale štiri skupine: mladinska dramska skupina „Osip Sest“, mestna godba na pihala, ki je hkrati slavila 120-letnico obstoja, in dva mladinska pevka zbor. Tudi metliška folklorna skupina se je lani zelo uveljavila, zlasti ko je gostovala v Wagnu na Avstrijskem. V kulturno življenje se je vključil tudi mladinski foto-ki-klub EOKUS, ki je zadnji dve leti priredil več uspešnih razstav.

Na splošno primanjkuje prizadavnega vodilnega kadra na vaseh, kjer pa je tudi težava z mladino, ki vse bolj odhaja za zaslužkom v domača mesta in v tujino. Zato je s peščico preostalih mladincev res težko doseči kake posebne uspehe.

Da bi se mladina še bolj vključila v ljudskoprosvetno delo in hkrati tudi sama prevzela vodstvo kulturnega življenja v občini (da je tega zmogla, je pokazala s svojim dosedanjim delom!), je odbor sklenil, naj se občinski svet ZKPO čimbolj pomladi. Zato je dosedanji predsednik prof. Jože Dular, ki je vodil to organizacijo 14 let, to je od njene ustanovitve dalje, predlagal v novi odbor sposob-

ne mlade člane. Za predsednika je bil nato izvoljen znani prosvetni delavec Toni Gašperič, za tajnico uslužbenka Kometa Cveta Jagodič, za blagajničarko pa Nevenka Jerina, ki prav tako dela v metliškem Kometu. V svet je bilo izvoljenih še šest članov.

Kulturno življenje v metliški občini je torej v mladih rokah. Upajmo, da tudi uspehi ne bodo izostali.

SPREHOD PO METLIKI

PRIJETEN IZLET V CELOVEC na drsalno revijo je za svoje uslužbenice organizirala poslovna enota Mercatorja iz Metlike. V nedeljo, 7. februarja, se je 35 ljudi odpeljalo skozi Ljubljano in Trbiž v Celovec. Razen drsalne revije so si ogledali tudi mesto, Gospo sveto in vojvodski prestol na Gosposvetem polju. Domov so se vrnili čez Ljubelj.

REZERVNI VOJAŠKI STAREŠINE iz metliške občine so se v nedeljo, 14. februarja dopoldne, zbrali v restavracijskih prostorih tovarne BETI na obvezno testiranje. Teste, s katerimi so preverjali svoje vojaško znanje, so v glavnem kar dobro izpolnili.

TUDI METLIŠKI GASILCI so se istega dne popoldne zbrali v novem gasilskem domu na svoji redni letni občini zbor. Njihova glavna želja je, da bi si čimprej nabavili drsalni prt. V Metliki je namreč že zraslo nekaj stolpničev in višjih stavb, od koder bi bilo ob požaru iz zgornjih nadstropij težko reševati ljudi po stopnicah, zlasti če le-te zajame ogenj. Upajo,

V BETI DVA OBISKA

4. in 5. februarja so imeli v metliškem obratu BETI v gostih dve delegaciji. Prvi dan je prišla skupina predstavnikov republiškega sveta Zveze sindikatov, ki je v pogovoru s predstavniki družbeno-političnih organizacij in samoupravljanja iskala zlasti podatke o odnosih med matičnim podjetjem in zunanji obrati, naslednji dan pa se je v BETI mudil Vlado Janžič, član centralnega komiteja ZKS. Zanimal se je predvsem za delo organizacije ZK v kolektivu ter izjavil, da je BETI edinstven primer v tem, da je lani organizacija ZK v svoje vrste sprejela 31 mladih ljudi, med katerimi so poleg strokovnjakov tudi delavci iz proizvodnje. Oboji gosti so bili zelo zadovoljni s tem, kar so videli v tem podjetju.

ZAKRAT SE ZMOREJO

Na letošnjem sejmu mode je metliška BETI doživela velik komercialni uspeh. Pridobili so veliko novih strank, domačih in tujih, največ zanimanja pa je bilo za kopalke, volno in seveda diolen loft. Zdaj, ko so uredili sklenjene pogodbe, ugotavljajo, da bodo naročila komaj zmogli. Betin diolen loft je požel veliko priznanja tudi na modni reviji. Največ novih pogodb s tujimi kupci bo plačanih v konvertibilni valuti.

LUKNJA PRI LUKNJI

Čez cesto, ki pelje mimo Rosalnic proti Božakovemu, se ljudje že dolgo pritožujejo, če bo šlo tako naprej, pa bo postala neprevozna tudi za kolesarje. Veliko deklet se namreč s kolesi vozi v službo v metliška podjetja, in ker iz cestišča štrlijo ostri kamni, zraven pa so globoke jame, se zgodi, da mora katera na eni vožnji dvakrat popraviti počeno zračnico. Ljudje si želijo le, da bi čimprej prišlo do ureditve dogovora, po katerem bi cesto do Rosalnic modernizirali s pomočjo podjetja Metlikatrans in Kometa.

50-LETNICA BO V ROSALNICAH

V letu 1972 bo prostovoljno gasilsko društvo v Rosalnicah praznovalo 50-letnico delovanja. Ob tej priložnosti bi člani radi organizirali večje slavlje, na katerega že zdaj mislijo. Radi bi razvili svoj prapor, pričakujejo pa tudi, da se bo občinska gasilska zveza z odklikovanji spomnila najbolj zaslužnih gasilcev — jubilarov.

NI ZAMUDE

Komisija za popis prebivalstva v Metliki se je že dvakrat sestala. Delo je razdeljeno, v pripravi pa je prvi sestanek s popisovalci. Tudi instruktorji so že dobili navodila, tako da zaenkrat Metličani prav nič ne kasnijo s celotnimi pripravami na popis.

metliški tednik

PUST, PUST, KRIVIH UST...

Otroško rajanje
v Krškem

V Krškem bo v nedeljo popoldne ob 15. uri otroška maskarada. Učenci krške in videmske šole bodo v sprevidih odšli do hotela Sremič, kjer jim pripravljajo pogostitev in rajanje.

V dvorani je zavladała tišina. Perforcenhaus je naznanil letno zasedanje in zbrani so prisluhnili poročilu o pregrehah Kostanjevičanov za leto dni nazaj. Posnetek je z lanskega zasedanja.

LANSKI CAPE NASSENFUSS: raketo peljejo na izstreliščno ploščad. (Foto: Legan)

Tancaj, tancaj, mikocin, za potico, za cekin!

Tako priganja gonjač medveda na pustni torek po kostanjeviških ulicah, vendar je to samo eden izmed šegavih utrinkov na pustnem praznovanju

Tradicionalno praznovanje traja štiri dni. Najbolj prizadevni in najbolj zaslužni člani Perforcenhaus ali po domače bedaki in bedakinje pa začnejo slaviti Pusta že teden dni prej in nadaljujejo še teden dni po zadnjih prireditvah. Na srečo v Kostanjevici ni velikih podjetij, ki bi v pustnih dneh lahko imela izgubo. V pustnem času si marsikateri zaposleni Kostanjevičan izposluje dopust, da lahko sodeluje na vseh obveznih zabavah Perforcenhaus. Šegavi Pust preganja starko Zimo in kliče na prestol pomlad s cvetjem in veseljem. Kostanjevica v pustnih dneh čudežno oživi. Pozabljeni so vsi naporni sestanki Perforcenhaus — zboru bedakov, ki v pustnih dneh prevzame vso oblast. Ljudje tekmujejo v izvirnosti mask, da bi na karnevalu čimbolj presenetili občinstvo. Gospodinje hitijo peči krofe, kajti za vse obiskovalce, napovedane in nenapovedane, jih mora biti dovolj. Več bedakov bo v hiši, več bo sreče v družini...

V soboto se člani Perforcenhaus začnejo pripravljati po gostilnah na začetek težkega dela. V nedeljo so že zgodaj zjutraj na nogah. Zberejo se in pregledajo, če je vse pripravljeno za začetek pustnih slovesnosti popoldan. Mlado in staro pride tedaj na ulice. V daljavi se prikaže „lojtrski“ voz, preobložen s člani Perforcenhaus.

Bobnar razglaša po stari šegi

ne, da se konj odpočije, pa vsekakor tudi vozniki. Oklic Kurenta grede naznanit tudi v bližnji okolico. Naj vsakdo ve, da se Kurent ženi.

V ponedeljek se prikazuje prve maloštevilne maske šele pozno popoldan. Nato se začne baklada, ki jo vodi oče Šelma z mogočnim spremstvom po vseh ulicah in se konča pred Kulturnim domom. Letos bo občni zbor v kaščah kostanjeviškega gradu. Tam bo osrednja točka kostanjeviškega pustovanja. Celoten zbor Perforcenhaus bo zbran. Ansambel začne uvodne takte. Šelma, Šelma, Šelmama, bistri oče Abraham, naš Kurent je svetnik, vsem dekletom pomočnik! Predsednik žalostno poda svoje zadnje poročilo, kajti njegova enoletna mandatna doba je potekla. Blagajnik s svojim poročilom nima veliko dela, ker denarja v blagajni celo leto ni.

Občni zbor se začne. Na vrsti je zabavna in domiselna točka — „pranje perila“, kjer s privlačnim humorjem oberejo od nog do glave vsakega Kostanjevičana posebej in privlečejo na dan vse skrite in ne dovolj skrite kostanjeviške grehe preteklega leta. Tedaj tudi občini ni prizaneseno, kaj šele nekaterim znanim občinskim možem. Vsa dvorana se smeji ob domiselnih dovtipih. Občni zbor pa ne bi bil popoln, če ne bi odklovali nekaterih „zaslužnih“ članov. Član pa je lahko prav vsak, ki se udeleži tega zborovanja. Nato so na vrsti volitve novega predsednika. Predsednik je lahko vsak Kostanjevičan. Nihče ne pride na vrsto dvakrat.

Po končani ceremoniji skupaj zapojejo himno šelmarjev: Šelma, Šelma, Šelmama, bistri oče Abraham! Našmu Kurentu dajmo čast, ker ima dež nas oblast! Tej pesmi sledi revija mask in najboljše prejmejo nagrade. Z geslom „Do zore!“ povabi predsedstvo občinstvo na prijetno zabavo.

MEDVEDA ŽENEJO

Na pustni torek zjutraj se začne vodenje medveda po ulicah. Pri tem je vedno veliko smeha. Medved je nevaren, posebno kadar se zapodi v mimo-idoče in jih namaže s sajami.

Popoldne nastopijo orači, ki orjejo sneg. Med množico se pripodi burkež z jerbosom stare posode na glavi in z akrobatski-

mi skoki sipa pepel na prebivalstvo.

Sreda je žalostni dan. Komaj se je Kurent oženil, že je umrl. Številni ljudje ga pridejo pospremit na njegovi zadnji poti. Pogrebci so tudi vsi šelmarški funkcionarji in novi predsednik Perforcenhaus, oče Šelma in godbeniki. Ob žalnih zvokih prehodijo z vdovo rajnega Pusta so Kostanjevico in se ustavijo na mostu. Spotoma pridigar prebere pred vsako gostilno zadnjo željo pokojnega Kurenta. Na mostu se zadnjič poslovijo. Kurenta zažgo in še gorečega vržejo v Krko. Tuleči vdo- vi se pridružijo številni čuteči člani Perforcenhaus v njenem žalovanju. Sledi vesela sedmina po kostanjeviških gostilnah.

Članstvo Perforcenhaus se v teh dneh tako utruji, da celo leto počiva in si šele pred naslednjim pustovanjem znova opomore. Pridite, kostanjeviški veseljaki vas ne bodo razočarali!

ALENKA BURJA

KAJ SE LETOS OBETA NA PUSTNI TOREK POPOLDNE

Sevnica: krematorij in še kaj

Če vas mika videti sevniški krematorij in nadvoz, če se želite nasmejati temu, kako se »dviga« dinar, si oglejte pustni sprevod

Ze smo „...“i, da sevnških hudomušnežev... pust ne bo spravl na noge in... bo šla v dosedanjih letih pridobljena tradicija (ja tol po Savi...

Toda na spodbudo domačega turističnega društva so v začetku februarja že začeli stikati glave in pripravljati pustni sprevod, ki bo na pustni torek po-

popolne ob 14. uri. Svoj začetek bo imel na križišču v Šmarju, šel bo skozi vso Sevnico in končal v starem delu mesta.

Pravijo, da bodo nekatere „točke“ do zadnjega ostale skrivnost, zato zaenkrat vemo le za nekatere. Sevnščani bodo posegli po domačih temah, saj se na vsakem koraku ponuja toliko stvari, ki jih je vredno osmisliti v maskaradnem sprevodu in se jim od srca nasmejati vsaj enkrat v letu.

Zaenkrat je gotovo, da bodo v Sevnici z vilicarjem dvigali dinar. Ne verjamemo, da se jim bo to posrečilo, ko pa je tako globoko padei. Sevnica bo ta dan dobila tudi lasten krematorij, kar bo pomembna preobnova, saj se sevniški grobarji bojijo smrti bolj kot vsi drugi zemljani in morajo ob vsaki smrti vedno znova tarnati: joj, kam bi del, ko na pokopališče skorajda več ne gre.

Verjamele ali ne: Sevnica bo dobila tudi tako dolgo pričakovani nadvoz nad železniškimi tirji pri domu TVD Partizan. Čakajo samo še na dovoljenje, ki ga bo izdala krška občina, ki že tako in tako izdaja te reči tudi za sevniško občino. Na pustni

torek bodo svečano razglasili tudi združitev sevnškega nogometnega igrišča in smetišča, gre le še za „de iure“ priznanje, zakaj „de facto“ sta igrišče in smetišče že zdavnaj združena.

Torej: obeta se vrsta zanimivih domislic. Pridite jih pogledat!

M. L.

Po telefonu

V torek dopoldne smo izvedeli, da Črnomalci le ne bodo pozabili pusta. Ribiči bodo skupno z gostinskimi podjetjem priredili pustno zabavo v Gradu, ki bo v soboto zvečer. V hotelu Lahinja bo ples v nedeljo kot na pustni torek. Pričakujejo skupino domačih mask.

Božidar Flajšman, predsednik nekdanj slavne Gadje zalege v Metliki, je dal 16. februarja zadnjo izjavo: „Stari gadje ne bomo letos na pusta rinili iz lukenj, pač pa slišimo, da bo pustovala šolska mladina. Začeli so pogajanja, da bi najstarejši gad Barbič sodeloval na njihovi prireditvi.“

NA PUSTNO NEDELJO POPOLDNE

Spet oblast črne noge

Mokronogu kanijo znova vladati larfarji in oklicati Cape Nassenfuss — Priprave na udar

Ker se je lanski „državni udar“, v katerem je klub larfarjev prevzel oblast in Mokronog oklical za Cape Nassenfuss, posrečil, bodo letos na pustno nedeljo popoldne, 21. februarja, spet naredili nekaj podobnega. V veseljsko bazo se bo s kapsulo spustil sam časčeni Kurent, slovesnosti pa bodo prisostvovali mnogi znanstveniki in dru-

ge osebnosti iz raznih dežel sveta.

Mokronoške organizatorje, ki delajo na pobudo turističnega društva, je ta trenutek najboljše pustiti pri miru. Ni šala pripraviti prireditve, na katero čaka vsa občina in še marsikdo zunaj nje. Tisoči, ki so si lani ogledali izstrelitev v veselje in druge ceremonije, ki so spremljale ta enkratni dogodek, letos pričakujejo novih presenečenj in novih duhovitosti. Mokronožani teh ljudi ne bi radi razočarali.

Prireditve se bo začela ob 14. uri. Najprej bo spust veselja in sprejem znanstvenikov ter drugih slovečih osebnosti, zatem pa bo v dvorani tekmovaljevanje za najbolj duhovite maske, vmes pa še zabaven program. Sledilo bo splošno veselje, ki se v Mokronogu vsako leto sprosti na ta edinstveni dan. Po dosedanjih izkušnjah sodeč, lahko vnaprej trdimo, da obiskovalcem ne bo zal, če bodo na pustno nedeljo obiskali Mokronog — oprostite, Cape Nassenfuss — katerega „državni“ simbol je črna mokra hoga na belem polju.

Maškare tudi v Novem mestu!

Čprav je Novo mesto največje na Dolenjskem, že več let ne premore niti pustnega sprevoda, kaj šele maskarado. Letos pa bodo mrtvilo, kot vse kaže, pregnali učenci osnovne šole Katje Rupena. Pri tehničnem pouku si bo vsak naredil masko, v torek, 23. februarja, pa se bodo v sprevodu pokazali staršem. Ustavili se bodo tudi na Glavnem trgu.

Cestno podjetje v Novem mestu

razpisuje

javno licitacijsko prodajo za naslednja osnovna sredstva:

1. drobilec za kamen FAGRAM brez motorja, ni brezhiben, izklicna cena 2000 dinarjev
2. drobilec za kamen FAGRAM brez motorja, ni brezhiben, izklicna cena 3000 dinarjev
3. vibracijski valjar brezhiben, izklicna cena 16.000 din
4. prikolica enosna nevozna, izklicna cena 600 din
5. cisterni za vodo — prikolici nevozni, izklicna cena po 500 din
6. dostavni avto TOMOS-CITROEN nevozeb, izklicna cena 2500 din
7. avtocesterna CSEPEL nevozna, izklicna cena 5000 din
8. polteporni avto IMV Kurir vozen, izklicna cena 3000 din
9. rsebni avto KOMBI vozen, izklicna cena 2500 din
10. buldožer CATERPILLAR D-4 brezhiben, izklicna cena 13.000 din
11. buldožer VENDER ni brezhiben, izklicna cena 25.000 din
12. rsebni avto MERCEDES 190 letnik 1961, vozen, izklicna cena 27.500 din
13. ref. elektromotorjev izklicna cena po 400 din
14. stanovanjska hiša Jurovski brod 1, Metlika izklicna cena 23.252 din
15. stanovanjska hiša Zidani mostič 3, Trebnje izklicna cena 25.212 din
16. stanovanjska hiša Medvedjek 3, Veliki Gaber izklicna cena 19.028 din
17. stanovanjska hiša Nove Ložine 4, Stara cerkev, Kočevje izklicna cena 18.716 din
18. stanovanjska hiša Mačkovec 2, Kočevje izklicna cena 11.547 din.

Licitacijska prodaja za prečmete po zap. št. od 1 do 13, bo 5. 3. 1971 v Strojnem obratu Cestnega podjetja Novo mesto, Bučna vas, pričetek ob 9. uri.

Za stanovanjske hiše bo prodaja:

- hiša pod zap. št. 14 dne 9. 3. 1971 ob 10. uri na Jurovskem brodu, na licu mesta.
- hiša pod zap. št. 15 dne 11. 3. 1971 ob 8. uri v Zidanem mostiču na licu mesta.
- hiša pod zap. št. 16 dne 11. 3. 1971 ob 12. uri v Velikem Gabru, na licu mesta.
- hiša pod zap. št. 17 dne 15. 3. 1971 ob 9. uri v Novih Ložinah, na licu mesta.
- hiša pod zap. št. 18 dne 15. 3. 1971 ob 13. uri v Mačkovecu, na licu mesta.

Kupnja znaša 10% od izklicne cene. Kupec mora kupnino plačati takoj. Informacije dobite po telefonu. Novo mesto 21-723.

Naprodaj so jarkice, nesnice rjavih jajc!

Večje količino jarkic golden-komet, odličnih nesnic rjavih jajc, proda

Kmetijska zadruga »Krka«, Novo mesto

Jarkice so stare 6 mesecev in v začetku nesnosti. Po ugodnih cenah jih prodajamo vsak dan v hlevu Soteska pri Dolenjskih Toplicah.

AB Agraria BREŽICE CVETLIČARNA TREBNJE

Odperta je v prejšnji prodajalni kruha v Trebnjem št. 7 b — pri žel. postaji.

Nudimo vam:

- rezano cvetje in lončnice
 - cvetlična semena in gomolje
 - vsa potrebna sredstva in dodatke za vzgojo in nego cvetja
 - pripadajoči pribor in pripomočke
- Sprejemamo naročila:
● za izdelavo vencev in šopkov
● za obisk, naročila in nakup se priporoča kolektiv Cvetličarne!

Kmetijski izobraževalni center Grm, Novo mesto, skupaj s kmetijsko zadrugo Trebnje, Črnomelj in Metlika, organizira

POSVETOVANJE O KMETIJSKI MEHAŃIZACIJI

po naslednje razporedu:

- 23. 2. 1971 ob 8. uri pri KZ Trebnje,
- 24. 2. 1971 ob 8.30 pri KZ Črnomelj,
- 24. 2. 1971 ob 14.30 pri KZ Metlika.

SPLOSNO GRADBENO PODJETJE

PIONIR, Novo mesto

vabi k sodelovanju:

1. strojnega tehnika — za delo v strojnem parku v Novem mestu Pogoji: diploma STS in 1—3 leta ustrezne prakse
2. vzgojitelja vajencev — za direkcijo v Novem mestu Pogoji: vzgojiteljska šola, šola za socialne delavce, učiteljske
3. več gradbenih delovodij — za operativno sektorja Novo mesto in sektorja Krško Pogoji: končana delovodska šola
4. dve strojepiski za upravo sektorja Novo mesto in sektorja Krško
5. več KV avtomehanicov in KV ključavničarjev za mehansko-kovinski obrat v Novem mestu.

Bodočim sodelavcem zagotavljamo dobre osebnostne pogoje in možnost hitrega napredovanja. Delo lahko nastopijo takoj ali po dogovoru. Vloge s kratkim življenjepisom in opisom dosedanjih zaposlitev pošljite na odbor za kadre podjetja v Novem mestu.

REKLAMNA PRODAJA

od 15. 2. do 28. 2. 71

Indijski rakci, 240 g	doza din 5,00
Zelenjavna juha 1/1 Eta	doza din 1,80
Kompot slivov 1/1 Grocka	doza din 2,85
Kompot ananas, 560 g	doza din 4,50
»OMO« prašek, 450 g	kom. din 4,20
»SUNIL« prašek, 450 g	kom. din 4,20

V VSEH MERCATORJEVIH PRODAJALNAH!

SLUŽBA
DRUŽBENEGA
KNJIGOVODSTVA
podružnica 521
Novo mesto

razpisuje
2 prosti delovni mesti
za
pripravnika
s srednjo šolsko
izobrazbo

Pogoji: dokončana ekonomska srednja šola ali gimnazija. Rok za predložitev prijave do 25. 2. 1971.

GOSTINSKO
POSLOVNO ZDRUŽENJE
LJUBLJANA

razpisuje

v imenu svojih članov — gostinskih podjetij »Bežigrad«, »Figovec«, »Dajdama«, »Vino Koper« in »Dcm Mksa Perca«

60 PROSTIH
DELOVNIH MEST

za priučitev in usposobitev za delo:

- v kuhinji
- v strežbi
- v točilnici

Usposabljanje bo trajalo 26. ednov.

Pogoji za sprejem:

- 1) starost 16 do 25 let,
- 2) dokončanih najmanj 6 razredov osnovne šole,
- 3) zdravstvena sposobnost za delo v gostinstvu.

Kandidati bodo pred sprejemom opravili poseben test.

Prošnje je treba poslati do 20. 2. 1971 na naslov: Gostinsko poslovno združenje Ljubljana, 61000 Ljubljana, Nazorjeva ulica 2 dv.

GOLTE VABIJO

- celodnevna karta za sistem žičnic med tednom 25 din

- popoldanska karta 15 din

- v soboto in nedeljo 40 din

- Nižje cene, obsežnejša smučišča, obilo snega!

IZLETNIK Celje

PRIVOŠČITE SI
TO ZADOVOLJSTVO!

Lasko pivo

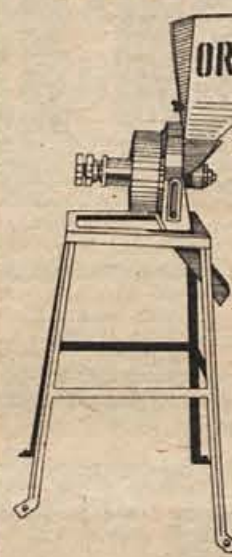
USTANOVljENO 1909

Skoraj v vsaki vasi je kmetijski stroj izdelan v naši delavnici, in prav to dokazuje trpežnost in hkrati jamči kvaliteto tudi sedanjim izdelkom.

Če potrebujete res prvovrsten in preizkušen stroj za drobljenje žita za zдроб, potem kupite čimprej »šrotar« Orion 65 in spoznali boste, da je priprava žitne krme enostavnejša, hitrejša in predvsem cenejša.

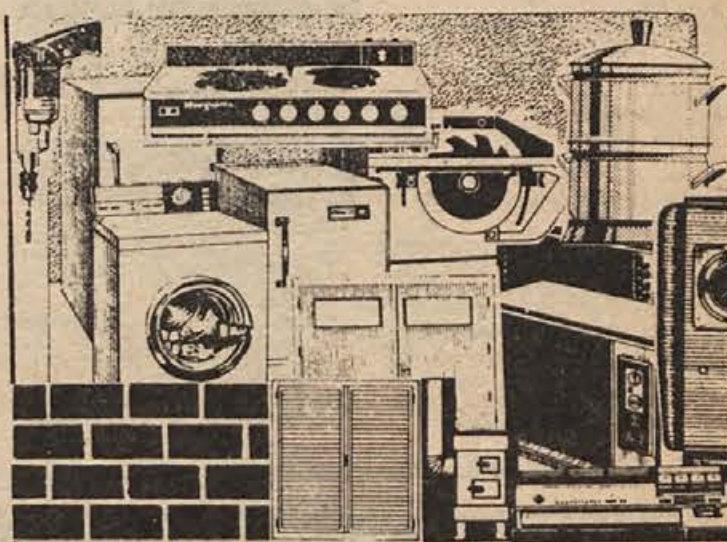
šrotar Orion-65

znižana cena: 1.100 din

- drobi koruzo, ječmen, oves, ajdo itd.
- specialne jeklene plošče
- pogon: 2 KW motor — tri ali enofazni
- mazanje na tri leta
- rezervni deli na zalogi
- jamstvo za kvaliteto

Krenžar
POLJEDELSKI STROJI
ŠT. VID n.LJ.
Celovška 338

Gradbeni material, gospodinjske stroje, avtomobilske gume, instalacijski material in drugo tehnično blago kupujte pri
DOLENJKI v ŠENTJERNEJU

Komisija za delovna razmerja pri podjetju

TRIKON

tovarni pletenin in konfekcije, Kočevje objavlja

8 prostih delovnih mest za priučene industrijske šivilje v obratu »Pletilnica« za nedoločen čas

Kandidatke morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:

- dopolnjena osemletka,
- starost do 25 let.

Poskusno delo traja 3 mesece, stanovanje ni zagotovljeno. — Prijavo s potrebnimi dokazili naj kandidatke pošljejo v roku 15 dni na naslov: TRIKON, Kočevje — splošni sektor.

DOLENJSKA BANKA IN HRANILNICA NOVO MESTO

s podružnico v KRŠKEM in ekspoziurami v METLIKI in TREBNJEM
ZA VAS

- nudimo najugodnejšo obrestno mero na hranilne vloge in devizne račune — od 6 do 7,5 odst.
- dajemo kredite za stanovanjsko izgradnjo, pospeševanje kmetijstva, obrti in turizma na podlagi namenskega varčevanja
- vodimo žiro račune občanov
- vodimo devizne račune občanov
- opravljamo devizno-valutne posle, odkup in prodajo valut
- odobravamo kratkoročne in dolgoročne kredite
- opravljamo tudi vse druge bančne posle

Zaupajte nam svoje denarne posle! Opiavimo jih hitro, natančno in zaupno pod najugodnejšimi pogoji.

Poslužite se hranilne službe, ki jo za vas opravljajo tudi vse pošte na območju banke in kmetijske organizacije: kmetijska zadruga Žužemberk, Novo mesto, Trebnje, Metlika in Agrokombinat Krško.

DBBH NOVO MESTO

NIKDAR V ZADREGI

hladilnik gorenje je več kot hladilnik

samopostrežba
shramba
minibar

HLADILNIKI

H715 135L

H721 230L

H717 175L

H728 280L

tropasovno hlajenje

zgornji pas hladilnika
—super hlajenje pod -18°C

srednji pas hladilnika
—vlažen hlad za jedila

spodnji pas hladilnika
—zmeren hlad za živila

gorenje

VSAK DAN: Poročila ob 5.00, 7.00, 8.00, 10.00, 11.00, 15.00, 18.00, 19.30 in ob 2.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

PETEK, 19. februarja: 8.10 Opera matineja. 10.15 Pri vas doma. 1.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Miljeva Kač: Zimsko in pomladansko škropljenje sadnega revja in jagodičja. 12.40 Z ansambrom Borisa Francka. 13.30 Priporočajo vam... 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 Vrtljak. 17.10 Clovek in zdravje. 7.20 Operni koncert. 18.15 Glasbena lirika Cesarja Francka. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansambrom Maksa Kumra. 20.00 Naj narodi pojo... 20.30 „Topops“. 21.15 Oddaja o morju in ponorščakih. 22.15 Besede in zvoki z odgovoroma domačin.

SOBOTA, 20. februarja: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski ednik. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — Dr. Nežka Snoj: Zatiranje pršičarosti in nosestavosti. 12.40 Poje varitonist Edvard Sršen. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Od vasi do vasi. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 17.10 Gremo v dno. 18.45 S knjižnega trga. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansambrom Mihe Dovžana. 20.00 Spoznavajmo svet in domovino. 22.20 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 21. februarja: 6.00 do 8.00 Dobro jutro! 8.05 Radijska igra za otroke — Marjan Marinc: „Zmešnjava pa taka“. 9.05 Srečanje / studiu 14. 10.05 Se pomnite, tovariši... Mihailo Marič: Opozorila na napad so bila zaman. 10.25 Pesmi borbe in dela. 10.45 do 13.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — vmes ob 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 11.50 Pogovor s poslušalci. 13.30 Nedeljska reportaža. 13.50 Z domačimi ansambli. 14.30 Humoreska tega tedna — W. Iversen: Pritepeni pes. 15.05 do 17.00 Nedeljsko športno popoldne. 17.05 Iz opernega sveta. 17.30 Radijska igra — Mirjana Buljan: „Tajni predal“. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Glasbene razglednice. 20.00 „V nedeljo zvečer“. 22.20 Zablešite z nami.

PONEDELJEK, 22. februarja: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 9.40 S pevca Meto Malus in Arsenom Dedičem. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Oton Križan: Noveliranje predpisov v zvezi s semenom. 12.40 Igraj veliki pihalni orkester. 13.30 Priporočajo vam... 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Glasbeni intermezzo. 15.40 Poje moški zbor „Lončar“ iz Ribnice. 16.00 „Vrtljak“. 17.10 Ponedeljkovo glasbeno popoldne. 18.15 „Signal“. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansambrom Jožeta Šaka. 20.00 Richard Wagner: „Mojsi pevi nuernberški“. 22.15 Za ljubitelje jazz.

TOREK, 23. februarja: 8.10 Glasbena matineja. 9.35 Narodne pesmi iz Vranjanskega okoliša. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Peter Kunstelj: Razlike med živino naprednih in nazadnjaških rejcev. 12.40 Melodije iz filmov. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 „Moj svet je glasba“. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 16.40 „Rad imam glasbo“. 17.10 Popoldanski simfonični koncert. 18.15 V torek na svidenje! 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansambrom Toneta Kmetca. 20.00 Prodajalna melodij. 21.15 Lahka glasba. 22.15 S popevkami po svetu.

SREDA, 24. februarja: 8.10 Opera matineja. 9.25 Iz glasbenih sol. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — Venceslav Strauss: Spravilo in prevoz lesa na Idrijskem. 12.40 Zvoki iz glasbenih revij. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 Koncertni valčki.

14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 17.10 Jezikovni pogovori. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Glasbene razglednice. 20.00 „Glasbeni večeri RTV — Ljubljana“. 22.15 S festivalov jazz. CETRTEK, 25. februarja: 8.10 Glasbena matineja. 9.35 Priljubljeni jugoslovanski pevci zabavne glasbe. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Dušan Terčelj: Odziv pridelovalcev in trgovine na novi republiški zakon o označevanju vina. 12.40 V ritmu koračnic. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 „Pesem iz mladih dni“. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 17.10 Koncert po željah poslušalcev. 18.45 Kulturna kronika. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansambrom Jožeta Privška. 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov. 22.15 Novi posnetki jugoslovanske simfonične glasbe. 23.00 V gosteh pri tujih radijskih postajah (prenos Hamburg).

TELEVIZIJSKI SPORED

NEDELJA, 21. februarja: 8.55 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec) (Bg) — 9.30 Po domače s Fantijem (Lj) — 10.00 Kmetijska oddaja (Zg) — 10.45 Mozaik (Lj) — 10.50 Otroška matineja: Čarobna piščal, Svet, v katerem živimo (Lj) — TV kašipot (Lj) — Športno popoldne (Lj) — 18.30 Mestece Peyton — serijski film (Lj) — 19.45 Cikcak (Lj) — 20.00 TV dnevnik (Lj) — 20.30 3-2-1 (Lj) — 20.35 „Naše malo mesto“ — humoristična oddaja (Zg) — 21.35 Videofon (Zg) — 21.50 Športni pregled (JRT) — 22.35 Poročila (Lj)

PONEDELJEK, 22. februarja: 9.05 Odprta univerza (Bg) — 9.35 TV v šoli (Zg) — 10.30 Nemščina (Zg) — 10.45 Angleščina (Zg) — 11.00 Osnove splošne izobrazbe (Bg) — 14.45 TV v šoli — ponovitev (Zg) — 15.40 Nemščina — ponovitev (Zg) — 15.55 Angleščina — ponovitev (Zg) — 16.10 Francoščina — ponovitev (Bg) — 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.00) (Bg) — 17.35 Napoved sporeda (Lj) — 17.40 Mendo in Slavica (Zg) — 18.00 Risanka (Lj) — 18.15 Reportaža (Lj) — 19.00 Mozaik (Lj) — 19.05 Maksimeter — zabavno glasbena oddaja (Bg) — 19.50 Cikcak (Lj) — 20.00 TV dnevnik (Lj) — 20.25 3-2-1 (Lj) — 20.35 A. T. Linhart: Županova Micka — predstava SNG Celje (Lj) — ... Kulturne diagonale (Lj) — ... Poročila (Lj)

TOREK, 23. februarja: 9.35 TV v šoli (Zg) — 10.40 Ruščina (Zg) — 11.00 Osnove splošne izobrazbe (Bg) — 14.45 TV v šoli — ponovitev (Zg) — 15.50 Ruščina — ponovitev (Zg) — 16.10 Angleščina (Bg) — 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.00) (Bg) — 17.45 Tiktak: R. Schumann: Karneval (Lj) — 18.00 Risanka (Lj) — 18.15 Obzornik (Lj) — 18.30 Niso samo rože rdeče: Narobe svet (Lj) — 19.00 Mozaik (Lj) — 19.05 Infarkt srčne mišice — bič 20. stoletja — I. del (Lj) — 19.30 Vzgoja za življenje v dvoje (Lj) — 19.40 Pet minut za boljši jezik (Lj) — 19.50 Cikcak (Lj) — 20.00 TV dnevnik (Lj) — 20.25 3-2-1 (Lj) — 20.35 Dvorni norček — ameriški film (Lj) — 22.50 Srečanje z ansambrom Teodosijevski in pevko Esmo Redjepovo (Lj) — 23.20 Poročila (Lj)

SREDA, 24. februarja: 8.15 TV v šoli (Zg) — 11.00 Osnove splošne izobrazbe (Bg) — 15.50 Oddaja za srednjo šolo (Bg) — 16.20 Osnove splošne izobrazbe (Bg) — 17.05 Madžarski TV pregled (do 17.20) (Bg) — 17.55 Čarobna piščalka — serijski film (Lj) — 18.15 Obzornik (Lj) — 18.30 Glasba za staro in mlado (Bg) — 19.00 Mozaik (Lj) — 19.05 Naš ekran (Lj) — 19.20 Na sedmi stezi — športna oddaja (Lj) — 19.45 Cikcak (Lj) — 20.00 TV dnevnik (Lj) — 20.25 3-2-1 (Lj) — 20.35 Teh naših petdeset let: Leto 1945 (Lj) — 21.35 Lyon: Svetovno prvenstvo v umetnostnem drsanju — pari, prenos v barvah (EVR-Lj) — 23.00 Poročila (Lj)

CETRTEK, 25. februarja: 9.35 TV v šoli (Zg) — 10.30 Nemščina (Zg) — 10.45 Angleščina (Zg) — 11.00 Francoščina (Bg) — 14.45 TV v šoli — ponovitev (Zg) — 15.40 Nemščina — ponovitev (Zg) — 15.55 Angleščina — ponovitev (Zg) — 16.10 Osnove splošne izobrazbe (Bg) — 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec) (Bg) — 17.50 Tiktak Cudežna kitara (Lj) — 18.05 Glasbeni ciciban: Snežak (Lj) — 18.15 Obzornik (Lj) — 18.30 Svet, v katerem živimo (Lj) — 19.00 Mozaik (Lj) — 19.05 Enkrat v tednu (Lj) — 19.20 Vse življenje v letu dni (Bg) — 19.50 Cikcak (Lj) — 20.00 TV dnevnik (Lj) — 20.25 3-2-1 (Lj) — 20.35 Četrtekovi razgledi: Amerikanci (Lj) — 21.35 S. Maugham: Clovek z vestjo (Lj) — 22.25 Lyon: Prvenstvo v umetnostnem drsanju: moški — posnetek v barvah (EVR-Lj) — 23.25 Poročila (Lj)

PUTNIK-RESTAVRACIJA TREBNJE

razpisuje prosta delovna mesta:

1. receptorke
2. dveh natakarijev — natakarič

POGOJI:

pod 1. srednja ekonomska šola s pasivnim znanjem dveh tujih jezikov
pod 2. kvalificiran natakarič — natakaričica
Prošnje sprejema uprava Putnika Trebnje do zasedbe delovnih mest.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage žene in dobre mame

MARIJE ZUPANČIČ iz Grmovelj pri Skočjanu

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo v tolikšnem številu spremili na zadnji poti, j. podarili vence in cvetje ter nas tolažili v najtežjih trenutkih. Obenem se zahvaljujemo vsem zdravnikom, medicinskim sestram ter strežnemu osebju internega oddelka splošne bolnice Novo mesto, ki so ji lajšali trpljenje v težki bolezni. Iskrena hvala za podarjeno cvetje vrtnarji Brestanica, ter vsem darovalcem cvetja iz Zagreba. Lepa hvala Andreju Mojstrovu iz Novega mesta ter Janovim iz Dobruške vasi in sovašanom, kakor tudi obema duhovnikoma za spremstvo in govor. Še enkrat vsem iskrena hvala!

Zalujoči: mož Janez, sinova Ivan in Jože z ženama, sestre Rezika, Kristina, Pepca, Urška in Ančka ter drugo sorodstvo

»Končno le striptiz!«

V vašem listu ste 4. februarja objavili na 16. strani zelo pomemben članek „Končno le striptiz“. Živimo v času gospodarskih težav, katere le nekaterim povzročajo skrb, v vseh dolenjskih občinah pa težaven položaj. Prosim naslov, naj takoj priporoči vsem našim nerazvitim občinam, naj nujno uvedejo striptiz in se bodo tako hitro in učinkovito uvrstile med srednjerrazvite slovenske občine.

Naj se razvija seksualna revolucija, saj bomo tako lažje pozabljali na pribrojene socialistične ideje ter na politične in gospodarske težave!

S. KOŠIR
Mozelj pri
Kočevju

Dve mladi goli dekleti se ljubita na odru, tretja pa recitira verze iz Hamleta. To je vsebina „igre“ Gerharda Rühma „Ofe-lija in besede“, ki so jo uprizorili v Zuerichu. Policija ni intervenirala, občinstvo pa je bilo navdušeno in je „igralce“ pozdravilo s ploskanjem.

DOLENJSKI LIST — kdor si ga naroči zdaj: do konca marca 1971 BREZPLAČNO!

